

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİL BİLİM ANABİLİMDALI
YABANCI DİL ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

**ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULLARINDA
İKİNCİ YABANCI DİL ÖĞRETİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ertan KARAPİRİNLER

ANKARA - 2006

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİL BİLİM ANABİLİMDALI
YABANCI DİL ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

**ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULLARINDA
İKİNCİ YABANCI DİL ÖĞRETİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ertan KARAPİRİNLER

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. M. Osman TOKLU

ANKARA - 2006

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİL BİLİM ANABİLİMDALI
YABANCI DİL ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

**ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULLARINDA
İKİNCİ YABANCI DİL ÖĞRETİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI : Prof. Dr. M. Osman TOKLU

Tez Jürisi Üyeleri :
Adı Soyadı

İmzası

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tez Sınav Tarihi : / / 2006

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne kadar, okulların öğretim programlarında ve ders saatlerinde birçok değişiklik yapılmış, yabancı dil öğretimi de bu değişikliklerden önemli ölçüde etkilenmiştir. Ancak yabancı dil dersleri her öğretim programında yerini korumayı başarmıştır. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte batı uygarlıklarına yönelen Türkiye, yabancı dil olarak da batı dillerinin öğretimine yönelmiştir.

Ortaokul programlarında 1924 yılından itibaren "Ecnebi Lisani" adı altında Almanca, Fransızca ve İngilizce derslerine yer verilmiştir. Türkiye'nin batı ülkeleriyle ilişkilerine koşut olarak, öğretimi yapılan yabancı dil konusunda da yıllar içerisinde çeşitli değişiklikler olmasına rağmen yabancı dil öğretimi hiç kesintiye uğramamıştır. Günümüzde ise en fazla öğrenilmek istenilen yabancı dil İngilizce olurken, daha önceki yıllarda yoğun olarak tercih edilen Almanca ve Fransızca pek ilgi görmemektedir. Dolayısıyla yabancı dil denilince akla sadece İngilizce gelmeye başlamıştır.

Oysa dünyadaki önemli güç odaklarından biri olma konumunu giderek pekiştiren çok kültürlü Avrupa Birliği'nin görece olarak ülke sınırlarını ortadan kaldırması, İngilizce dışındaki dillerin öğrenilme gereksinimini ortaya çıkarmış, yabancı dil öğretimi uygulamalarında, öğretim sonunda kazanılacak becerilerde belli standartlara ulaşmayı öngörmüş ve bunların kayıt altına alınarak belgelendirilme işlemlerinin yapılmasına neden olmuştur.

İşte bu ortam içerisinde İngilizce yanında ikinci bir yabancı dilin öğretiminin yapılması kaçınılmaz bir duruma gelmiştir. Avrupa Birliği'ne üye tüm ülkeler arasında Almanya ve Fransa'nın gerek siyasal gerekse ekonomik ağırlığı ve

etkisi göz önüne alındığında; İngilizce yanında Almanca ve Fransızca bilmenin hem ülkemiz hem de bu dili bilen birey için sayısız kazanımlar taşıdığı gün gibi ortadadır.

Ancak içerisinde bulunduğumuz ortamda ikinci yabancı dil öğretiminin çok sağlıklı bir şekilde yürütüldüğü söylenemez. Yine de ülkemizde, ikinci yabancı dil öğretimi alanında sürdürülmekte olan tüm iyi niyetli çabalar artarak devam etmekte ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik müzakerelerinin sürdüğü bu günlerde çeşitli düzenlemeler yapılmaya çalışılmaktadır. Özel ilköğretim okullarında yürütülen ikinci yabancı dil öğretim faaliyetleri de bu çabalardan biri olarak ele alınmalıdır.

Bu araştırmada, ikinci yabancı dil öğretimi konusunda özel ilköğretim okullarında yürütülmekte olan etkinlikler birinci yabancı dil öğretimi ile birlikte ele alınmaya çalışılmış ve söz konusu okullardaki düzenlemeler ve faaliyetler incelenerek ikinci yabancı dil öğretimi konusunda ülkemizin içerisinde bulunduğu konumun bir durum saptaması yapılmaya çalışılmıştır.

Araştırma konusuyla ilgili olarak beni cesaretlendiren, ilgili kaynaklara ulaşmamda etkin rol oynayan, paylaşımcı anlayışı sayesindeengin bilgi birikiminden yararlandığım, tez danışmanım Sayın Prof. Dr. M. Osman TOKLU'ya çalışmalarım sırasında bana tanıdığı sınırsız özgürlük, gösterdiği derin anlayış ve katkılarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

İnsanı Dünya üzerinde yaşamakta olan diğer canlılardan ayıran birçok özellik vardır. Bu özelliklerinden belki de en önemlisi onun bir dile sahip olmasıdır. Zira insan kendisini dili aracılığıyla tanıtır, yaşama ve yaşadığı bölgeye dili aracılığıyla sahip çıkar. Bir anlamda dil insanın var olduğunun kanıtıdır. Dünya üzerinde kendi bölgelerinde yaşayan insanlar dilleri sayesinde kendi aralarında iletişim kurabilmektedirler. Ancak Dünya'nın farklı bölgelerinde yaşayan insanlar birbirleriyle iletişim kurmak için bir araya geldiklerinde; her toplumun ya da her bölgenin dili bir anda başkaları için yabancı bir dil oluvermiş ve böylece insanların yabancı dil öğrenme gereksinimleri ortaya çıkmıştır.

Bir ülkede yaşayan insanların yabancı dil bilmeleri her bakımdan olumlu ve yararlı bir olgudur. Türkiye'nin de diğer ülkelerle ilişkilerinin her alanda arttığı ve Avrupa ile bütünleşmesinin konuşulduğu bir dönemde, yabancı dil bilen insanlara olan gereksinimi sürekli artmaktadır. Ancak tek bir yabancı dil bilmek artık yeterli olmamaktadır. İkinci bir yabancı dili bilmek; kişiye yeni kültürel açılımlar, farklı dünya görüşleri ve önemli ölçüde ekonomik destek sağlamakla birlikte ülke gereksinimlerinin karşılanmasına da katkıda bulunmaktadır.

İkinci yabancı dilin yükselen bir değer olduğu bu ortamda, beş bölümden oluşan çalışmada, özel ilköğretim okullarında yürütülmeye çalışılan ikinci yabancı dil öğretiminin durum saptaması yapılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünde; araştırmanın amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları ile temel kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

İkinci bölümde; genel öğrenme ve öğretme kuramlarından bahsedilmiş, bu kuramların yabancı dil öğretimine yaptığı etkiler üzerinde durulmuş, yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımlar açıklanarak dil öğretiminde yöntem seçiminin önemi vurgulanmıştır. Yabancı dil derslerinde uygulanan öğretim tekniklerinden söz edilmiş, çocuklarda yabancı dil öğretiminin gerçekleşme aşamaları incelenmiş ve birinci ve ikinci yabancı dil öğretim etkinliklerinin çerçevesi çizilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın üçüncü bölümünde; araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve örneklemini belirtilerek, verilerin toplanması ve çözümlenmesi hakkında bilgi verilmiştir.

Dördüncü bölümde; araştırmanın amacına yönelik olarak geliştirilen anketin uygulanması sonucunda elde edilen veriler uygun yöntemler kullanılarak bulgulara dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır.

Beşinci ve son bölümde; yabancı dil öğretimi konusunda yapılan yazın taraması sonucunda ulaşılan bilgiler ile ikinci yabancı dil öğretmenlerinin denek olarak katıldıkları anket aracılığıyla ulaşılan bulgulara bağlı olarak araştırmanın sonucu belirlenmiştir.

ABSTRACT

Human beings have a lot of properties that will differentiate him from other living creatures on earth. Among these properties, maybe the most important is language. As they express themselves via language and prevails his habitat with language. In one sense, language is the proof of his existence. People living on their own regions use their own languages among themselves to communicate. However, when people from different parts of the world come together to communicate the language each society or region turns to be a foreign language for the others, and so need to learn a foreign language comes out.

From every aspect, it is positive and beneficial to know a foreign language for people living in any country. In a period when Turkey's increasing relations with the other countries and integration with Europe is being discussed, need for people who know English is constantly rising. On the other hand, knowing one language is not enough at the moment, knowing a second foreign language gives a person new cultural perspectives, different world views, and considerable economic support as well as contributing to meet the needs of the country.

In a medium where a second foreign language is a rising asset, this study consisting of five parts tries to identify the situation of the second foreign language education in private elementary schools.

The first part of the research gives the purpose, significance, assumptions, and restraints of the study.

The second part summarizes learning and teaching theories, explains the effects of these theories on foreign language teaching. In addition, through explaining the methods and approaches in foreign language teaching, the importance of selecting a language teaching method is emphasized. The teaching techniques applied in foreign language classes, the phases of foreign language learning at children, and the picture of first and second language learning have been explained.

The third part of the research explains the model, sample and space of the research, the gathering and processing the data.

In the fourth part, using appropriate methods data gathered from the application of the questionnaire developed for the aim of the research is transferred to findings and commented.

In the fifth and last part of the research, the conclusion of the research was drawn based on literature review made on the foreign language teaching and the findings gathered from a survey in which foreign language teachers are used as subjects.

İÇİNDEKİLER

K O N U : **SAYFA NO :**

ÖNSÖZ	I
ÖZET	III
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER	VII
ÇİZELGELER LİSTESİ	XI

BÖLÜM 1 : SUNUŞ

1.1. GİRİŞ	1
1.2. AMAÇ	4
1.3. ÖNEM	5
1.4. SAYILTILAR	6
1.5. SINIRLILIKLAR	6
1.6. TANIMLAR	7
1.7. KISALTMALAR	10

BÖLÜM 2 : KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. YABANCI DİL ÖĞRETİMİ	11
2.2. ÖĞRENME- ÖĞRETME KURAMLARI	13
2.2.1. Davranışçı Kuramlar	13
2.2.2. Bilişsel Kuramlar	14
2.2.3. Duyuşsal Kuramlar	15
2.2.4. Beyin Temelli Kuramlar	18

2.3. ANADİLİ EDİNİMİ VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ	
ARASINDAKİ FARKLILIKLAR	21
2.4. YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEM VE YAKLAŞIMLARI	22
2.4.1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi	24
2.4.2. Dolaysız Yöntem	27
2.4.3. İşitsel-Dilsel Yöntem	30
2.4.4. Bilişsel Yöntem	33
2.4.5. İletişimsel Yaklaşım	36
2.4.6. Doğal Yaklaşım	39
2.4.7. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Diğer Yöntem ve	
Yaklaşımlar	45
2.4.7.1. Durumsal Dil Öğretimi	46
2.4.7.2. Grupla Dil Öğretimi	47
2.4.7.3. Doğal Yöntem	48
2.4.7.4. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi	49
2.4.7.5. Telkin Yöntemi	50
2.4.7.6. Sessizlik Yöntemi	51
2.4.7.7. Seçmecî Yöntem	51
2.4.7.8. Diğer Yöntemler	52
2.5. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YÖNTEM SEÇİMİ	53
2.6. YABANCI DİL ÖĞRETİM TEKNİKLERİ	56
2.7. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ETKİNLİKLER	59
2.7.1. Dinleme Öğretimi	60
2.7.2. Konuşma Öğretimi	61

2.7.3. Okuma Öğretimi	63
2.7.4. Yazma Öğretimi	65
2.7.5. Sesletim Öğretimi	68
2.7.6. Sözcük Öğretimi	68
2.8. ÇOCUKLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ	69

BÖLÜM 3 : YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	72
3.2. Evren ve Örneklem	73
3.3. Verilerin Toplanması	74
3.4 Verilerin Çözümlemesi	76

BÖLÜM 4 : BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Özel İlköğretim Okullarında Görev Yapan İkinci Yabancı Dil Öğretmenlerini Tanımlayıcı Veriler	77
4.2. Özel İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bu Okullarda Yürütülen İkinci Yabancı Dil Öğretimine İlişkin Görüş ve Tutumları	82

BÖLÜM 5 : SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR	120
5.1.1. Özel İlköğretim Okullarında İkinci Yabancı Dil Öğretimini Yürüten Öğretmenlerin Genel Özelliklerine İlişkin Sonuçlar	120

5.1.2. Özel İlköğretim Okullarında İkinci Yabancı Dil Öğretimini Yürüten Öğretmenlerin Bu Okullardaki İkinci Yabancı Dil Öğretimi Hakkındaki Görüş ve Tutumlarına İlişkin Sonuçlar	120
5.1.3. Özel İlköğretim Okullarında Yürütülen İkinci Yabancı Dil Öğretiminin Yabancı Dil Çeşitliliği ve Okulların Olanaklarına İlişkin Sonuçlar	122
5.2. ÖNERİLER	122
KAYNAKÇA	123
EKLER	128
EK-1: Özel İlköğretim Okulları Listesi	
EK-2: Özel İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretim Durumu	
EK-3: Özel İlköğretim Okullarında Öğretimi Yapılan İkinci Yabancı Dil Çeşitliliği Çizgesi	
EK-4: Öğretmen Anketi	
EK-5: Anket Güvenirlik Analizi	
EK-6: Avrupa Konseyi Ortak Dil Kriterleri	
EK-7: Özel İlköğretim Okullarının İkinci Yabancı Dil Öğretim Amaç Hedef ve Ders İşleyişine Örnekler	
EK-8: Özel İlköğretim Okullarında İkinci Yabancı Dil Öğretim Durumu	
EK-9: MEB İlköğretim Okulları Ders Çizelgesi	

ÇİZELGELER LİSTESİ

K O N U	:	SAYFA NO
Çizelge-1	: Eğitim Düzeyi Çizelgesi	77
Çizelge-2	: İkinci Yabancı Dil Öğretmenliği Deneyimi Dağılımı	78
Çizelge-3	: Göreve Devam Durumu Dağılımı	78
Çizelge-4	: Öğretmenlerin Bildikleri Yabancı Dil Sayısı Durumu	79
Çizelge-5	: Okulda Öğretimi Yapılan Birinci Yabancı Dili Bilme Düzeyi Dağılımı	79
Çizelge-6	: Haftalık Ders Yüğü Dağılımı	79
Çizelge-7	: Haftalık Ders Yüğü'nün Farklı Sınıflara Dağılımı	80
Çizelge-8	: Sınıflardaki Öğrenci Mevcudu Durumu	80
Çizelge-9	: Okullardaki İkinci Yabancı Dil Çeşitliliği Durumu	81
Çizelge-10	: Okullardaki İkinci Yabancı Dil Öğretmeni Sayısı Durumu	81
Çizelge-11	: "Okulda yabancı dil öğretimi konusunda Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınmıştır" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	82
Çizelge-12	: "Ders işleyişi sırasında yürütölen yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınarak düzenlenmesi gereklidir" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	85
Çizelge-13	: "Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı hakkında öğrenci ve velileri bilgilendirilmektedir" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	85

Çizelge-14	: “Okulun ikinci yabancı dil öğretim amaç ve hedefleri yürütülen öğretim programlarıyla örtüşmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	87
Çizelge-15-1	: “İkinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmak olanaklıdır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	88
Çizelge-15-2	: 5 Numaralı “İkinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmak olanaklıdır” Önermesi ile 2 Numaralı “Ders işleyişi sırasında yürütülen yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınarak düzenlenmesi gereklidir” Önermesinin Çapraz Olarak Karşılaştırılması	89
Çizelge-16	: “Okulda ikinci yabancı dil öğretimi için özel olarak hazırlanmış derslik bulunmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	90
Çizelge-17	: “İkinci yabancı dil dersleri yabancı dil öğretimi için hazırlanmış özel dersliklerde işlenmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	91
Çizelge-18	: “Okul kütüphanesinde ikinci yabancı dil öğretimine yönelik olarak hazırlanmış yardımcı kitaplar vardır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	92
Çizelge-19	: “İkinci yabancı dilin gelişimi amacıyla ders dışı etkinlikler düzenlenmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	93

Çizelge-20	: “İkinci yabancı dilde öğrenciler tarafından hazırlanan ürünler (tiyatro, oyunca, şarkı, proje çalışmaları vb.) eğitim öğretim yılı sonunda velilere sergilenmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	94
Çizelge-21	: “Öğretimi yapılan ikinci yabancı dilin kültürünü tanıtan etkinlikler düzenlenmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	95
Çizelge-22	: “Yabancı dil becerileri çok yüksek öğrenciler için ders dışı zamanlarda özel yardım çalışmaları yapılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	96
Çizelge-23	: “İkinci yabancı dil öğretimi yapılırken öğrencilere işlenen konuyla ilgili öğretmenler tarafından hazırlanmış ek çalışma dokümanları dağıtılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	97
Çizelge-24	: “Ders işleyişi sırasında bilgisayardan yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	98
Çizelge-25	: “Ders işleyişi sırasında internetten yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	99
Çizelge-26	: “Ders işleyişi sırasında görsel-ışitsel eğitim yardımcı malzemelerinden yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	100
Çizelge-27	: “Derslerde doğal konuşmacılardan yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	101

Çizelge-28	: “Ders işleyişi sırasında 4 beceriye (dinleme, okuma, yazma, konuşma) aynı derecede önem verilmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	102
Çizelge-29	: “Ders işleyişi sırasında özel olarak sesletim çalışmaları yapılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	103
Çizelge-30	: “Ders işleyişi sırasında sadece ders kitabında belirtilen yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	104
Çizelge-31	: Ders işleyişi sırasında birden fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	105
Çizelge-32-1	: Ders İşleyişi Sırasında Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımlarının Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Değerleri	107
Çizelge-32-2	: Ders İşleyişi Sırasında Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımlarının Frekansları	108
Çizelge-32-3	: Ders İşleyişi Sırasında Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımlarının Frekans Yüzdeleri	108
Çizelge-32-4	: Ders İşleyişi Sırasında Birden Fazla Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımı Kullanan Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntem ve Yaklaşımların Aritmetik Ortalama, Ortanca ve Mod Değerleri	109
Çizelge-32-5	: Ders İşleyişi Sırasında Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımların Kullanılma Yoğunlukları ve Sıralaması	109
Çizelge-32-6	: Ders İşleyişi Sırasında “İletişimci Yaklaşım” Kullandığını Açıklayan Öğretmenlerin Eğitim Düzeyleri .	111
Çizelge-32-7	: Ders İşleyişi Sırasında “Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi” Kullandığını Açıklayan Öğretmenlerin Eğitim Düzeyleri..	112

Çizelge-33	: “İkinci yabancı dil birinci yabancı dilden farklı yabancı dil öğretimi yöntem ve yaklaşımları kullanılarak uygulanmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	113
Çizelge-34	: “İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplar o dili anadili olarak konuşan uzmanlar tarafından hazırlanmıştır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	114
Çizelge-35	: “İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplar yurtdışında hazırlanmıştır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	115
Çizelge-36-1	: “İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitabını o dersi işleyecek öğretmen belirlemektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	116
Çizelge-36-2	: Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerinin Ders Kitabı Seçimine Etkisinin Karşılaştırılması	117
Çizelge-36-3	: Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin Ders Kitabı Seçimine Etkisinin Karşılaştırılması	117
Çizelge-37	: “Öğrenciler ikinci yabancı dil dersinden sınıf geçmek amacıyla özel ders almaktadırlar” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi	118

BÖLÜM 1 : SUNUŞ

1.1. GİRİŞ

Yoğun iletişimin yaşandığı günümüz dünyasında; hangi toplumda olursa olsun, bireyin kendisini dünyadan soyutlaması, etrafında olup bitenlere ilgi duymaması, olaylara kayıtsız kalması söz konusu olamaz. Dünya'nın var olduğu ilk günden beri insanlar ve toplumlar birbirleriyle ilişki kurmak zorunda kalmışlardır. İnsanlar arasındaki ilişkinin köprüsü iletişim, bu köprünün yapı taşı ise "dil"dir. Bu iletişimin sağlanabilmesi amacıyla "Esperanto" ve "Europanto" dilleri tüm insanlar için ortak bir dil olarak önerilmiş ancak her ikisi de yapay olma özelliklerinden dolayı kabul görmemiştir.

Birleşip bütünleşmeye yönelen dünyada uluslararası dengeler bilim ve teknoloji aracılığıyla sağlanmakta ve bunlar bir toplumdan diğerine aktarılmaktadır. Bu iki alanda; inanılmaz hatta zaman zaman yetişilemez gelişmelerin yaşandığı bir gerçektir. Hızla gelişen ulaşım ve iletişim araçları, bireylerin yeni olana karşı ilgileri ve dünyayı izleme merakları, toplumların ve ulusların daha iyi yaşam koşullarına sahip olma adına ulusal ve uluslararası ortak çıkarları, üzerinde yaşadığımız gezegenin en uzak köşelerinde yaşayan farklı dil ve kültürlere sahip insanları yakınımıza kadar getirmekte ve bizleri, onlarla iletişim kurma zorunluluğuna itmektedir. İşte bu zorunluluk içerisinde insanlar kendi anadilleri dışında bir dil ile bu iletişimi sağlayabilmektedirler.

İnsan, doğduğu andan itibaren dil yeteneğini kullanarak yaşamını, çevresini, bütün olarak evreni dil aracılığıyla sorgulamış ve hayatını sürdürmek için gerekli bilgi ve deneyimi edinmiştir. Ancak insanın düşünme

ve dünyayı algılama biçiminin kendi anadilinin yapısı ve anlatım olanaklarıyla sınırlı olduğu da bir gerçektir. Oysa çağdaş toplumlarda yaşayan çağdaş insanın bu sınırları zorlaması son derece doğaldır.

Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı da içeren çağdaşlaşmanın temel amacı, evrensel bilgi, değer ve standartlara erişebilmektir. Evrenselliğe erişmede, uygarlık değerlerinin daha etkili, daha akılcı bir biçimde özümsemekle geliştirilmesi ise bir yönüyle zengin bir bilgi ve kültür birikiminden, diğer yönüyle de çok yönlü iletişimden geçmektedir. Bu çok yönlü uluslararası iletişimin gerçekleştirilebilmesi ve “uluslararası bireysel, kurumsal, ulusal düzeyde ticaret, ekonomi, siyaset, askerlik, bilim, çalışma, turizm, eğitim, kültür, sanat, haberleşme alanlarında türlü yoğunlukta ikili, çoklu olmak üzere her türlü ilişkinin kurulup yürütülmesi için anadilinden başka uluslararası ortak dillerin öğrenilmesi gerekmektedir. Uluslararası dili belirleyen ise ekonomi, bilim, teknoloji, askerlik alanlarında üstünlük ve din olmuştur. Eski çağda Roma İmparatorluğu döneminde; Grekçe ve Latince, Ortaçağda; Latince ve Arapça, Yeni Çağda; Fransızca, bugün ise İngilizce en yaygın uluslararası dil olmakla birlikte, artık dış ilişkilerin yürütülmesi için birden çok ortak dil seçilmekte, uluslararası kurumlarda hangi dillerin kullanılacağı önceden saptanmaktadır. Örneğin, Birleşmiş Milletlerde İngilizce, Fransızca, Rusça, Çince, İspanyolca, Arapça; NATO'da, Avrupa Konseyi'nde İngilizce ve Fransızca kullanılmaktadır” (Demircan, 2002:17). Anadilimiz olan Türkçeye ise yalnızca ikili dış ilişkilerimizde yer verilmektedir.

Dolayısıyla dünyayı izleyebilmek için yabancı dil, mutlaka öğrenilmesi gereken, birey ve ulus yaşamı için vazgeçilemez bir gereksinim haline

gelmiştir. Uluslararası iletişimin vazgeçilemez araçları olan yabancı dilleri öğrenmenin ödülü, farklı dil ve kültürlerin ürettiği evrensel nitelikteki bilgi ve değerlerden bilgisayar ve internet teknolojilerini de kullanarak en kısa sürede yararlanmak; bu değerlerin süzgecinden geçmiş bir dünya görüşü kazanmak; bu bilgi, teknoloji ve değerleri anlayıp geliştirerek çağın dışında kalmamak olacaktır. Günümüzde, iş bulmada, bir yabancı dil bilmek işveren tarafından önkoşul olarak öne sürülmekte, ikinci bir yabancı dil bilmek ise büyük avantaj sağlamaktadır. Yeterli seviyede yabancı dil bilen kültürlü insan, dünyadaki yenilikleri, gelişmeleri yakından izleyebilecek, ülkesinin kalkınmasına katkıda bulunabilecek, her türlü gelişmeye kolayca uyum sağlayarak uluslararası düzeyde iletişim ve ilişki kurabilecek ve paylaşımında bulunabilecektir.

Tüm bunlara bakıldığında, küreselleşme yolunda giderek karşı konulamaz bir hızla ilerleyen dünyada, İngilizce dışındaki yabancı dillerin öğretiminin yapılması kaçınılmaz bir gereksinim haline gelmiştir.

Ülkemizde “yabancı dil” terimi içerisinde sadece İngilizce düşünülmemekte ve bu sözcükle “İngilizce” sözcüğü adeta eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri’nin Dünya üzerindeki etkinliği birçok ülke gibi Türkiye’de de İngilizceyi yabancı dil öğretimi ve öğrenimi konusunda birinci yabancı dil konumuna getirmiştir. Ancak ülkemizde birinci yabancı dil olarak, İngilizcenin öğretiminde dahi önemli sıkıntılar olduğu bir gerçektir.

İkinci yabancı dil öğretimi ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni yeni uygulamaya konulmaya çalışılan yasal düzenlemelerin ışığı altında, gerek öğretim kurumlarının gerekse yabancı dil öğretimini kurs şeklinde uygulamaya çalışan kamu ya da özel kuruluşların kendi deneyimleri ve

izleyebildikleri kadarıyla dünyadaki gelişmeler çerçevesinde yürütülmeye çalışılmaktadır.

İkinci yabancı dil öğretimi yapılmakta olan birçok özel ilköğretim okulunda; okulun genel ve esas amacı olarak; “öğrencilerin çağdaş, yenilikçi ve uygar davranışlar içinde bulunmalarını sağlamak” olduğu belirtilmektedir. Gerek bireysel gerekse toplumsal ve uluslararası yararlılıklar düşünüldüğünde; bu amaca ulaşabilmenin bir yolu da; bir ya da daha fazla yabancı dil öğretiminin okullarda sürdürülmesidir.

1.2. AMAÇ

Bu çalışmada; özel ilköğretim okullarında birinci yabancı dil öğrenmeye daha önceden başlamış ve halen buna devam eden öğrencilere, ilköğretimin belli bir aşamasından itibaren uygulanmaya başlanan ikinci yabancı dil öğretiminin ana ilkeleri, amaçları, hedefleri ve uygulama esasları araştırılarak ikinci yabancı dil öğretimi hakkında genel bir durum saptaması yapmak amaçlanmaktadır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmaya çalışılmıştır.

a. Özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretimi hangi ilkelerle hangi amaç ve hedefler doğrultusunda yürütülmektedir?

b. Birinci ve ikinci yabancı dil öğretimlerinde kullanılan yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımları nelerdir?

c. İkinci yabancı dil öğretiminde hangi yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımları tercih edilmektedir?

d. Özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretimini daha etkin

duruma getirmek için hangi yardımcı kaynaklar kullanılmaktadır?

e. Özel ilköğretim okullarında hangi diller ikinci yabancı dil olarak öğretilmektedir?

f. Özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretimini yürütmekte olan öğretmenlerin genel özellikleri nelerdir?

1.3. ÖNEM

Ülkemizde özel ilköğretim okullarının ebeveyn tarafından tercih edilmesinin bir nedeni de, hiç şüphe yok ki, bu okullarda, daha anaokulundan başlayan yabancı dil, özellikle de İngilizce öğretimidir. Söz konusu okullarda genellikle ilköğretimin ikinci devresi olan -okullar arasında bazı farklılıklar olmasına rağmen- dördüncü sınıftan itibaren de ikinci yabancı dil öğretimine başlanılmaktadır. Bu öğretim, özel ilköğretim okullarına yeni öğrenci kaydetmek ve eğitim öğretime devam eden öğrencilerin başka okullara gitmesini önlemek için, ticari bir koz olarak da kullanılmaktadır. Oysa, özel ilköğretim okullarının yasal zorunluluklar gereği bağlı oldukları Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretim programlarında ikinci yabancı dil öğretimine haftada 2-4 ders saatlik (D/S) bir süre ayrılmaktadır.

Yabancı dil öğretimi için pek de yeterli sayılamayacak bu haftalık ders saatiyle, görev yaptığı okulun, öğrencilerin ve velilerin ikinci yabancı dil öğretiminden beklentilerini karşılamak durumunda kalan ikinci yabancı dil öğretmenleri; eğitim öğretim yardımcı malzemelerini en verimli şekilde kullanmak, yabancı dil öğretim yöntemlerinin gereklerini ders ortamında çok iyi uygulamak zorundadırlar.

Söz konusu öğretim; öğretmenlerin bireysel çabaları, okul yöneticilerinin, ebeveynlerden gelen istekler doğrultusunda ve olabildiği kadar bilimsel bir bakış açısıyla öğretmenleri yönlendirmesi sayesinde yürütülmeye çalışılmaktadır.

Dolayısıyla bu araştırmada ortaya konulacak verilerin;

a. İkinci yabancı dil öğretimi hakkında genel bir durum saptaması yapılmasına katkı sağlayabileceği,

b. Halen yürütülmekte olan ikinci yabancı dil öğretimi konusunda yeni tartışma ve araştırma konuları yaratabileceği,

c. Özel ilköğretim okullarında yürütülmekte olan ikinci yabancı dil öğretiminin daha etkin hale getirilmesine katkı sağlayabileceği umulmaktadır

1. 4. SAYILTILAR

Eğitim öğretimle ilgili mevzuat hakkında Türkiye Cumhuriyeti devletinin ilgili bakanlıklarının, kurum ve kuruluşlarının resmi internet sitelerinde verilen bilgiler güncel ve geçerlidir. Ayrıca özel ilköğretim okullarının resmi internet sitelerinde yabancı dil öğretimi ve ikinci yabancı dil öğretimi konusunda verilen bilgiler ile ikinci yabancı dil öğretimini yürütmekte olan personel hakkında verilen bilgiler güncel ve geçerlidir.

1. 5. SINIRLILIKLAR

Araştırma;

a. İlgili makamlardan gerekli izinlerini almış, yasal gereklilikleri yerine getirmiş, Ankara'da faaliyet göstermekte olan, özel ilköğretim kurumları, (Özel ilköğretim okullarından kastedilen Özel Anadolu Liselerinin ilköğretim

bölemleri ya da Özel Meslek Okulları değil, Milli Eğitim Bakanlığının devlet okullarıyla denk olarak kabul ettiği içerisinde anaokulu ya da lise, fen lisesi vb. de barındırabilen özel okulların ilköğretim bölümleridir),

b. Bu kurumlarda birinci yabancı dil yanında ilköğretim okulunun belli bir sınıfından itibaren ikinci yabancı dil öğrenimi gören öğrenciler,

c. Yukarıda bahsi geçen ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretimini uygulamakta olan öğretmenler ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Dil : (Vardar, 1988:75) “Belli bir insan topluluğuna özgü, çift eklemli sesli göstergeler dizgesi” olarak tanımladığı dili A.Martinet'nin aynı tanımı; “dil insan deneyiminin, topluluktan topluluğa değişen biçimlerde, anlamsal içerikle sessel bir anlatım kapsayan birimlere, başka bir deyişle anlambirimlere ayrıştırılmasını sağlayan bir bildirişim aracıdır; bu sessel anlatım da, her dilde belli sayıda bulunan, öz nitelikleriyle karşılıklı bağlantıları bir dilden öbürüne değişen ayırıcı ve ardışık birimler, bir başka söyleyişle sesbirimler biçiminde eklenir” şeklinde genişlettiğini aktarmaktadır. (Aksan 2003:11)'a göre ise “dil, düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü gelişmiş simgesel bir dizgedir.”

Anadili : “İnsanın içinde doğup büyüdüğü, aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği/edindiği dil” (Vardar, 1988:20).

Yabancı Dil : İnsanın doğduğu anda çevresinde var olan ve

kendiliğinden edindiği anadilinden farklı olarak, içerisinde bulunduğu toplumda iletişim aracı olarak ya da resmi ilişkilerin yürütülmesi için kullanılmayan, bilinçli ve planlı bir öğretim süreci sonunda, o dili anadili olarak edinmiş ya da yabancı dil olarak öğrenmiş bireylerle iletişim kurabilecek seviyede öğrenilen dil. Yabancı dil, ikinci dil niteliği taşımaz. Örneğin: Almanya'da doğup büyümüş bir Türk çocuğu için aile içerisinde konuşulan dil olan Türkçe, onun anadili, resmi ilişkilerde kullandığı ve doğal ortamda öğrendiği/edindiği Almanca ikinci dil, okul ortamında düzenli ve planlı bir şekilde öğrendiği Fransızca yabancı dil olarak betimlenir.

Birinci Yabancı Dil : Anadili ve ikinci dil kavramlarından farklı olarak öğretim ortamlarında ilk öğrenilen yabancı dil. Dünyadaki ve özellikle batı toplumlarındaki gelişmelerle koşut olarak Türkiye'de birinci yabancı dil olarak hatta yabancı dil olarak İngilizce öğretimi yapılmaktadır.

İkinci Yabancı Dil : İlk öğrenilen yabancı dilden sonra, öğretim ortamlarında öğrenilen yabancı dil/diller.

Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımları : Yabancı dil öğretim süreçlerinde, her yaş grubundaki bireylere yabancı dil öğretmek amacıyla geliştirilmiş, dilbilim ve konusu insan olan diğer bilimlerle etkileşerek oluşturulmuş öğretim modelleri. (Demircan, 2002) tarihsel süreç içerisinde yabancı dil öğretimine ilişkin 24 yaklaşım ve 34 yöntem belirlemiştir.

Öğrenme : "Kişilerde olan nispeten kalıcı değişimler" (Özden, 2003:21) olarak tanımlanan öğrenme kavramını (Erden ve Akman, 2003); günümüzde eğitimci ve psikologların hemen hemen hepsinin öğrenmeyi "yaşantı ürünü, kalıcı izli davranış değişikliği" olarak tanımladığını belirtmektedirler.

Dolayısıyla öğrenme sürecinin üç temel boyutu olduğu söylenebilir. Buna göre, öğrenme sonucunda mutlaka bir davranış değişikliğinin olması gerekmektedir. Bu davranış değişikliğinin ise hem yaşantı ürünü olması hem de kalıcı izli olması gerekmektedir.

Öğretme : “En geniş anlamıyla öğrenmeyi sağlama etkinlikleridir. Öğrenme bilinçli ve amaçlı bir etkinliktir. Öğretme etkinlikleri kişide davranış değişikliği meydana getirmek amacıyla bir kişi ya da grup tarafından düzenlenebileceği gibi, bilgisayar, televizyon, film, kitap gibi çeşitli materyallerde yer alan görsel ve yazılı sembollerle de sağlanabilir. (Fidan, 1996:11)

Ebeveyn, arkadaşlar, kitle iletişim araçları vb. bireyin sürekli öğrenmesini sağlayan etkinliklerde bulunur. “Birey bu kişi ya da araçların gönderdiği iletiler aracılığıyla etkileşimde bulunarak yeni davranışlar kazanır ya da var olan davranışlarını geliştirir.” (Fidan, 1996:11) “Öğrenme sonucu, birey içinde bulunduğu evrene yeni bir anlam yükler ve evrendeki konumunu yeniden belirler. (Özden, 2003:15)

Öğretim : Sözlüklerde “belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi, öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işi” olarak tanımlanan ve tedris, tedrisat, talim gibi isimlerle de anılan öğretim kavramını (Fidan, 1996:11) okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğretme faaliyetleri olarak açıklamaktadır.

1.7. KISALTMALAR

DED : Dil Edinim Düzeneği

D/S : Ders Saati

ED : Evrensel Dilbilgisi

BÖLÜM 2 : KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Yabancı dil öğrenimi/öğretimi uzun yıllardan beri insanın karşısına bir sorun olarak çıkmıştır. Zira dil, çok karmaşık bir olgular bütünüdür ve (Yeşilyaprak, 2002)'in Piaget'den aktardığına göre dil ile düşünce birbiriyle yakından bağlantılıdır. Öte yandan “diller, toplumların duygu ve düşünce tarzına, toplumsal durumlarına, oturdukları yerlere, iklim şartlarına, tarihteki geçmişlerine, zaman içinde uğradıkları değişime ve gelişmelere göre, şekil, işleyiş bakımından birbirinden ayrı bir biçimlemeye uğramışlardır.” (Yeşilyaprak, 2002:96). (Demircan, 2002:23)'a göre “her dil onu konuşanlara ayrı bir algılama yorumlama biçimi ve ayrı bir dünya görüşü” sunmaktadır.

Dil öğrenimi bir dizi anlksal ve motor alışkanlık edinme sürecidir ve kendiliğinden işlev görmesi için çok iyi pekişmesi gerekir. Bu sürecin iki temel boyutu vardır; çocukların kendi anadilini öğrenmeleri ve bir ana dile sahip olup da başka bir dili yabancı dil hatta ikinci yabancı dil olarak öğrenmeleri. Bu iki boyut birbirinden çok farklı ortam ve koşullarda gerçekleşir.

Yabancı dil öğretiminin mutlaka bilimsel temellere dayandırılması gerekmektedir. Bu zor işlemi gerçekleştirmek üzere çeşitli yöntem ve yaklaşımlar ortaya konmuştur. Bunlar birçok bilim dalının (dilbilim, ruhbilim, toplumbilim vb.) ilgi alanına girerler ve bu bilim dallarından yararlanırlar.

Bir yaklaşım ya da yöntemin temelini oluşturan bir öğrenme kuramı iki soruyu yanıtlar:

- a. Dil öğreniminde etken olan ruhdilbilimsel ve bilişsel süreçler nelerdir?

b. Bu öğrenme süreçlerinin harekete geçirilebilmesi için karşılanması gereken koşullar nelerdir?

Yabancı dil öğretiminde kullanılan bir yöntemin odak noktasını farklı dil ve dil öğrenimi kuramları etkilemektedir. Bir başka deyişle, bu kuramlar yöntemin neyi başarmak üzere yola çıktığını belirlerler: Bazı yöntemler temelde sözel becerilere ağırlık verir ve okuma ile yazma becerilerinin ikincil olduğunu, bunların sözel becerilerinin aktarımından türediklerini söylerler. Bazı yöntemler genel iletişim becerilerini öğretme iddiasını taşırlar ve öğrenim süreci sonunda öğrencinin kendisini anlamlı bir şekilde ifade edebilmesine ve anlaşılır olabilmesine dilbilgisel doğruluk ya da kusursuz sesletimden daha fazla öncelik tanırırlar. Başka bazı yöntemler en baştan itibaren doğru dilbilgisine ve sesletime daha fazla ağırlık verir. Bazı yöntemler bir dilin temel dilbilgisi ve sözcük bilgisini öğretmeyi amaçlarlar. Bazı yöntemler hedeflerini dilsel açıdan değil de öğrenme davranışı açısından, bir başka deyişle, öğrenenin öğretim sonunda edinmesi beklenen süreçler ya da yetenekler açısından tanımlarlar. Örneğin, (Gattegno, 1972:89) "Öğrenme bir bilgi birikimi sağlama aracı olarak değil yapılmakta olanda daha yetkin bir öğrenen haline gelmenin bir yolu olarak görülür" demektedir. İşte yöntem ve yaklaşımların bu farklılıkları çok çeşitli isimler adı altında öğretim sürecinde yerlerini almalarını sağlamıştır.

Ayrıca, yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımlarının dayandıkları öğretim ve öğrenme kuramlarını genel öğretim ve öğrenme kuramlarından tamamen ayırarak başka bir köşeye koymak ya da sınıflandırmak olası değildir.

Öte yandan bir öğretim kuramı, tüm öğretmenler, öğrenciler, konular, okul içi ve okul dışı durumlar için geçerli olmalıdır. İdeal bir öğretim kuramı, öğretmenlerin hangi koşullar altında nasıl davranacağını; neden belirli bir biçimde davranması gerektiğini ve davranışlarının öğrenci üzerindeki etkisinin ne olacağını belirtmelidir. Öğrenme kuramlarını klasik olarak davranışçı, bilişsel ve duyuşsal kuramlar olmak üzere üçe ayırmak olasıdır ancak son zamanlarda birçok bilim dalının birbiriyle etkileşimli olarak çalışması sonucunda daha çağdaş olarak nitelendirilebilecek beyin temelli öğrenme kuramlarından da söz etmek gerekir.

2.2. ÖĞRENME- ÖĞRETME KURAMLARI

2.2.1. Davranışçı Kuramlar

“Öğrenmenin uyarıcı ile davranış arasında bir bağ kurularak geliştiğini ve pekiştirme yoluyla davranış değiştirmenin gerçekleştiğini kabul eden kuramlar davranışçı olarak nitelenebilir. Davranışçı akım eğitimin amaçlarını davranış yönünden tanımlar ve bu davranışları oluşturacak deneyimlerin neler olması gerektiğini belirler. Onlara göre okuldaki eğitimin dış dünyaya aktarılabilmesi için her ikisi arasındaki benzerliklerin artırılması gerekir.” (Özden, 2003:21)

(Özden, 2003) Fidan ve Erden'den Davranışçı Kuramların Öğretim İlkelerinin aşağıdaki gibi özetlenebileceğini aktarmaktadır.

a. Yaparak öğrenme esastır. Öğrenci, öğrenme sürecinde aktif olmalıdır. Öğrenmede, öğrencinin yaparak öğrenmesi esastır. Çünkü öğrenci kendi yaptığı ile öğrenir.

b. Öğrenmede, pekiştirme önemli bir yer tutar. Pekiştirme, davranışların tekrar edilme sıklığını arttıran uyarıcıların verilmesi işlemidir. Davranışlar, onları izleyen sonuçlardan etkilenir ve onlarla değiştirilir.

c. Becerilerin kazanılmasında ve öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanmasında tekrar önemlidir. İnsan; konuşma, müzik aleti çalma, yabancı bir dili konuşma v.b. becerileri tekrar yapmadan öğrenemez. Tekrar, öğrenmede gelişmeyi sağladığı sürece yararlıdır.

d. Öğrenmede güdülenmenin çok önemli bir yeri vardır. Öğrencinin bir davranışı öğrenebilmesi için o davranışı yapmaya istekli olması lazımdır. Bu nedenle, olumlu pekiştirme güdüleyici bir etkiye sahiptir.

2.2.2. Bilişsel Kuramlar

Bu kurama göre öğrenme, doğrudan gözlemlenemeyen bilişsel bir süreçtir. Akımın öncüleri eğitimde sonuçtan çok süreç üzerinde dururlar. Öğrenilenlerin gerçek hayatta işe yaraması için öğrencilerin bilişlerinde durumlara ilişkin ilkeler kazandırmayı tercih ederler. Öğrenme, bireyin çevresinde olup bitenlere bir anlam yüklemesidir. Kişinin davranışını anlayabilmek için onun karşılaştığı durumu nasıl değerlendirdiğinin anlaşılması gerektiği savunulur.

(Özden, 2003:25-26) öğrenmenin anlama, düşünme ve yorumlama gibi bilişsel boyutlarını vurgulayan bilişsel kurama göre öğretimde dikkat edilmesi gereken başlıca hususlar aşağıdaki gibi özetlenebileceğini aktarmaktadır.

a. Yeni öğrenmeler öncekilerin üzerine yerleşir. Öğretmen, anlattığı konu hakkında öğrencinin daha önceden bildiklerinin farkında olmalı, bu bilgilere saygı göstermeli ve öğretme esnasında değerlendirmelidir. Yeni

bilgiler öğrenciye bir şeyleri açıklayabilme gücü verdiği ve daha önceki bilgilerini genişletebilme olanağı sunabildiği oranda öğrenci için anlamlı olacaktır.

b. Öğrenme bir anlam yükleme çabasıdır. İnsanların karşılaştıkları her şeye anlam yükleme çabası içerisinde oldukları düşünülerek öğrenme, derinliğine düşünebilme, konunun özünü kavrama olanağı verecek şekilde düzenlenmelidir. Yüzeysel olarak verilen bilgilerin tekrarını istemek öğrenci için anlamsızdır.

c. Öğrenme, uygulama şansı tanınmalıdır. Öğretim öğrenciye öğrendiklerini kullanmak için değişik fırsatlar vermelidir. Aksi halde, öğrencideki anlam oluşturma mücadelesi kaybolur

d. Öğretmen otorite figürü olmamalıdır. Öğretmen sınıfta bir otorite figüründen ziyade bir basketbol çalıştırıcısı gibi bütün öğrencilerin gizil güçlerini sonuna kadar kullanmada onlara rehberlik yapan kılavuz olmalıdır.

e. Öğrenme, öğretmen ve öğrencinin karşılıklı etkileşimi ile gerçekleşir. Eğer öğrencilerin duyduklarını ve karşılaştıklarını anlama çabası içerisinde olması bekleniyorsa, öğretmen ve öğrencilerin beraberce, karşılıklı güven içerisinde ve birbirlerinden yüksek beklentiler ile çalışmalarını gerekmektedir.

2.2.3 Duyuşsal Kuramlar

Bu kuramlar öğrenmenin doğasından çok sonuçlarıyla ilgilidirler, sağlıklı benlik ve moral gelişimine vurgu yaparlar. Öğrenmenin bir değişme olduğu sonucundan hareketle duyuşsal değişimin olmaması durumunda öğrenmenin gerçekleşmiş olduğunu kabul etmezler.

(Özden 2003:36-37) tarafından duyuşsal kuramların öğretim ilkelerinin aşığıdakiler olduğu aktarılmaktadır.

a. Eğitimin, öğrencinin kendisine güvenmesi, yeterliliğine inanması, yüksek akademik ve kariyer beklentileri taşımasında yardımcı olması gerekir.

b. Benlik kavramının dört boyutu vardır:

a) Akademik

b) Toplumsal

c) Duygusal

d) Bedensel.

Eğitimin, bu dört boyutu da dikkate alması gerekir.

c. Öz saygı kişinin biliş sağlığı ile ilgilidir. Bilişsel olarak sağlıklı olan kişilerin kendilerine ilişkin gerçek algıları ile ideal algılan birbirine çok yakındır Okulda başarısız olanların öz saygıları genellikle daha düşüktür. Bundan dolayı, eğitim hiç bir koşulda çocuğun öz saygısına zarar vermemelidir.

d. Benlik kavramı bazen ayna teorisi ile açıklanmaktadır. Buna göre insanın kendisini algılayışı, başkalarının kendisine ilişkin algılarını nasıl algıladığına bağlıdır. Yani, kişinin kendisine ilişkin benlik algısı başkalarının onu nasıl gördüğüne ilişkin algısına göre değişir. Bu açıdan sağlıklı benlik gelişimi için çocuklara hiç bir zaman kötü insan muamelesi yapılmamalı ve yakışksız sıfatlar takılmamalıdır.

e. Zayıf ve güçlü yönleriyle kendilerini oldukları gibi kabul eden öğrencilerin benlik algısı daha sağlıklıdır. Kendilerini hiç beğenmeyen ve reddeden kişiler kendilerini değersiz bulurlar. Eğitim benlik tasarımının oluşumunda öğrenciye destek sağlamalıdır.

f. Akademik başarısızlık çocukların kendilerini değersiz hissetmelerine ve kapasitelerine güvenmemelerine yol açar. Özellikle, çok çalıştığı halde başarısız olan bir öğrencinin benlik duygusu zaten epey büyük zarar alır. Bundan dolayı akademik başarısızlık ayrıca çocuğun kişiliğine saldırma gerekçesi olmamalıdır.

g. Başarısızlık karşısında bahaneler uydurmak ve çeşitli savunma mekanizmaları geliştirmek öğrencinin çalışmasının istenilen sonucu doğuramayışının bir açıklamasıdır ve benliğini korur. Öğretmenin başarısız olan öğrencilere çok fazla yüklenmesi doğru değildir.

h. Öğrenci zoru başardığında kendini çok iyi hisseder. Bu şekilde, başarı hem yeteneğe hem de çok çalışmaya atfedilmektedir. Bunun için, öğrencilere başardığı hissini vermek gerekir.

i. Benlik duygusu kişi için çok değerlidir. Öğrenci benlik duygusunu korumak için her şeyi yapar. Öğretmen öğrencinin benlik duygusuna değer vermeli, zarar vermemeye özen göstermelidir.

j. Ahlâk gelişiminde nasihat en etkisiz yöntemdir. Bunun yerine çocuklara kuralları ve normları öğrenebilecekleri yaşantılar sunmak gerekir.

k. Ahlâkî değerler bu ad altındaki bir ders içerisinde değil, tüm derslerin içeriğine serpiştirilmiş tartışmalarla daha kolay kazandırılabilir.

l. Ahlâk gelişiminde yetişkinlerin sözleri değil davranışları etkilidir. Öğretmen ve anne babalar sözleriyle değil davranışlarıyla birer ahlâk modeli olmalıdırlar.

m. Ahlâkî gelişim, dönemleri içerisinde verilmelidir. Bunun için, ahlâkî gelişim dönemleri iyi bilinmeli ve ilgili ahlâkî gelişim hedeflenmelidir.

2.2.4 Beyin Temelli Kuramlar

Bu kuram beyindeki devrelerin çalışma şekli bilinmeksizin öğrenmenin doğasının anlaşılmayacağını savunmaktadır. Beyin, insan zekâsının, güdülenmenin ve öğrenmenin merkezidir. Kuramın kaynağında “öğrenme; eğer canlı bir dokuya sahip olan beyinde gerçekleşiyorsa, beynin öğrenmeden önceki ve sonraki yapısı arasında farklılık olmalıdır” düşüncesinden hareket edilmiş ve öğrenme sonucunda beyinde oluşan fizyolojik değişiklikler araştırılmıştır.

(Özden, 2003:47-50) bu kuramın öğretim ilkelerinin şu şekilde sıralanabileceğini aktarmaktadır.

a. Beyin bir paralel işlemcidir. İnsan beyni birçok işlevi eş zamanlı olarak yerine getirebilir. Düşünce, duygu ve imgeleme gibi farklı işlevler aynı zamanda işleme sokulur. Etkin öğretimde aynı anda yapılması gereken işlemler ahenk içerisinde, dayandığı kuram ve yöntemler üzerine bina edilmelidir.

b. Öğrenme fizyolojik bir olaydır. Kalp, akciğer veya böbrek gibi beyin de fizyolojik kurallara göre çalışan bir organdır. Öğrenme nefes alıp verme kadar doğal bir işlev olup onu engellemek veya kolaylaştırmak olanak dâhilindedir. Etkili öğretim, stres yönetimi, beslenme, egzersiz ve sağlıkla ilgili diğer konular da içermelidir.

c. Beyin, kendisine ulaşan verilere anlam yüklemeye çalışır. İnsan beyni yaşamını sürdürme arzusunun doğal bir sonucu olarak çevresinde olup bitenlere anlam kazandırmaya çalışır. Etkin bir öğrenme sağlanabilmesi için beynin yenilik, keşif, problem çözme gibi alıştırmalarla zorlanması gerekir. Bu

yüzden, üstün yetenekli çocukların öğretiminde kullanılan bu ve benzeri teknikler tüm öğrenciler için kullanılmalıdır.

d. Anlam yükleme, örüntüleme yoluyla olur. Beyin bir bakıma etrafındaki örüntüleri ortaya çıkarmaya çalışan bir sanatçı gibidir. Etkili bir öğrenme için anlamlı birbiriyle ilişkili bir örüntü yaratılmalıdır.

e. Duygular örüntülemede önemli bir yer tutar. Bireyin öğrenmesi beklenti, eğilim, ön yargı, öz saygı ve toplumsal etkileşme ihtiyacı gibi duygulardan etkilenir. Öğretmenler öğrencilerin duygu ve tutumlarının öğrenmede önemli bir etmen olduğunun bilinci ile hareket etmelidir. Karşılıklı sevgi, saygı ve kabullenmenin mevcut olduğu bir ortamda öğrenme daha kolay olur.

f. Beyin parçaları ve bütünü aynı anda algılar. Sağlıklı bir insanda matematik, müzik veya sanat öğretiminde beynin her iki yarıküresi etkileşim halindedir. Bir konunun öğretilmesinde konunun bütünü ve parçaları karşılıklı etkileşimde bulunacak şekilde aynı anda verilmelidir.

g. Öğrenme, hem doğrudan odaklanan, hem de yan uyarıcılardan algılanan bilgileri içerir. Beyin doğrudan farkında olduğu ve odaklandığı bilgiler yanında birinci derecede ilgi alanı dışında kalan bilgi ve sinyalleri de özümser. İlgi alanı içinde olmakla beraber bilinçli bir şekilde dikkat edilmeyen çok hafif ve hassas sinyaller de (yan tarafta duran birinin gülümsemesi gibi) uyarıcı olarak beyne ulaşır. Etkili öğrenme ortamında sıcaklık, gürültü, nem gibi fiziksel koşullar yanında grafik, resim, tasarım ve sanat eserleri gibi görsel uyarıcılara da dikkat edilmelidir.

h. Öğrenme kasıtlı ve kasıtsız süreçlerden oluşur. Bir öğrenme ortamında bilinçli olarak farkına vardığımız şeylerden çok daha fazlasını öğreniriz. Yan uyarıcılardan aldığımız sinyallerin çoğu beynimize farkında olmadan girer ve bilinçaltında etkileşimde bulunur. Etkili öğrenme ortamındaki tüm uyarıcılar öğrenme amacına hizmet edecek şekilde düzenlenmelidir.

i. İki tip bellek vardır. İnsanlarda deneyimleri tekrarlamaya gerek kalmadan belleğe kaydedilen doğal bir uzaysal bellek sistemi vardır. Dün akşam yediğimizi hatırlamak için tekrarlamaya gerek yoktur. Ancak, birbiriyle ilgili olmayan bilgileri depolamak için tekrara ve ezberlemeye ihtiyaç vardır.

j. Olgular ve beceriler uzaysal bellekte depolandığında daha iyi öğrenilir. Uzaysal belleği harekete geçiren en etkili öğretim deneysel yöntemlerdir. Öğretim gösteri, film, resim, mecaz, drama ve öğrencilerin aktif katılımını sağlayan sınıf içi çok yönlü etkileşim etkinliklerini içermelidir.

k. Öğrenme zihni zorlayan etkinliklerle artar, tehditle ketlenir. Beyin uygun düzeyde zorlandığında öğrenme en üst düzeye ulaşır. Tehdit ise öğrenme kapasitesini azaltıcı etki yapar. Etkili öğretim, öğrencinin zekâ seviyesini belli bir oranda zorlayan ancak, tehdit içermeyen bir ortamda gerçekleşir.

l. Hiçbir beyin diğerine benzemez. Öğretim bütün öğrencilerin görsel-işitsel ve duygusal tercihlerini ifade etmelerine olanak tanıyacak şekilde düzenlenmelidir.

İlköğretim çağındaki bir öğrenci okula adımını attığı andan itibaren, ilk ders ile birlikte kendisini düzenlenmiş bir öğrenme-öğretme ortamı içerisinde

bulur. Öğrenme işlemi genel öğrenme-öğretme etkinlikleri çerçevesinde yürütülmektedir. Ancak iş yabancı dil öğrenmeye geldiğinde, öğrenci bu ortam içerisinde bir yandan yabancı dil öğrenmeye çalışırken bir yandan da anadilini edinmeye devam etmektedir. Oysa yabancı dil öğrenmek ile anadili edinmek arasında bazı ayrımlar vardır.

2.3. ANADİLİ EDİNİMİ VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

Doğuştan itibaren bireyler kendi anadillerindeki cisim, ses ve kavramları birbiriyle ilişkilendirmeyi öğrenirler. Dil edinimi, özelliği gereği kaçınılmaz ve doğaldır. Çocuklar çevrelerinde konuşulan dili edinmemeyi seçemezler. Doğal ya da doğuştan bir dürtüyle anadillerini edinirler. Dil ediniminin bir başka özelliği de kendine özgü oluşudur. Çocuklar, anadillerini kendilerine özgü bir biçimde edinirler. Fiziksel engeller, kişilik özellikleri, dilin edinildiği ortamda yeterli dil girdisinin olmaması gibi kimi genel ötesi koşullar çocukların anadillerini edinmelerinde kendine özgülüğü oluşturur. Bununla birlikte dil, benzer ve evrensel bir biçimde, aşamalarla edinilir. (Demirel, 2003)

Anadil edinim esnasında cisim, ses ve kavramların birbirleriyle ilişkilendirilmesi aşamasında dili öğrenen bireyler dilde anlam bulma ve anlam kazanma amacına yönelik dil edinimi olarak adlandırılan bilinçaltı bir zihnî etkinlik süreci içerisine girerler. Dil edinimi gerçek iletilerin anlaşılması yoluyla dil edinen kişinin doğal ortamında gerçekleşir. Dil edinim sürecinde

bireyler, dil bilgisi kurallarının farkında değildir, ancak neyin doğru olduğuna ilişkin bir "his" geliştirirler. Dil edinme, bir anlamda dili kapmadır. (Işık, 2005)

Anadiline ilişkin temel yapılar, kullanım kural ve alanları, tam olmamakla birlikte yaşamın ilk beş yılında edinilir. Beş yaşında bir çocuk, anadilini yetişkin anadili konuşucusu yetkinliğinde kullanabilir. Bununla birlikte dil alanlarında yetkinleşme, dolayısıyla dil edinimi süreci henüz tamamlanmamıştır.

"1960 sonrasında Chomsky'in geliştirdiği yeni yorumdan itibaren anadili öğrenimi artık "edinim" olarak değerlendirilmiştir. Bu görüşe göre anadil edinilmekte, yabancı dil ise öğrenilmektedir. İkisi arasındaki ayrılık, edinim işlemlerinin bilinçaltında, öğrenmenin ise bilinçli olarak geliştiğidir." (Demircan, 2002: 16)

Bireyin doğuştan itibaren kazandığı anadili edinimi onun birinci hatta ikinci yabancı dili öğrenmesinde de temel oluşturmaktadır.

Ancak her şeye rağmen anadili edinimi ile yabancı dil öğretiminin farklı süreçleri gerekli kıldığı ve farklı yöntemlerle gerçekleştirildiği yadsınamaz bir gerçektir. Dil ile uğraşan bilim adamlarının yorumlarına göre, anadili bilinçaltı işlemlerle öğrenilirken, yabancı dil bilinçli işlemlerle öğrenilir. İşte bu noktada yabancı dil öğrenebilmek ve öğretebilmek amacıyla çeşitli yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımları ortaya çıkmıştır.

2.4. YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEM VE YAKLAŞIMLARI

"Yabancı dil öğretimi, belirli bir amaç için anadili dışında herhangi bir dili kullanmada yeterlilik kazandırma etkinliklerinin tümü" (Demirel, 1990) olarak

tanımlanabileceğine göre bu uğraş büyük emek isteyen ve yaşam boyu sürebilecek çabadır. Yabancı dil öğrenen kişinin yabancı dil ile ilk tanışması onu duyması ile olur. Öğrenim süreci, öğretilmekte olan yabancı dil ile konuşma ile devam eder ve öğrenci daha sonra o dili okumayı ve nihayet o dilde yazmayı öğrenir.

Dil öğretiminde iki önemli husus göz önünde bulundurulmalıdır: Konuşma dili ve yazı dili. Konuşma dili, iki alt bölüme ayrılır: Dinlemek ve konuşmak. Yazı dili ise, okuma ve yazma olarak iki bölümde toplanır. Dil öğretiminde bu iki önemli hususa dengeli bir şekilde yer verilmelidir. Yabancı dil öğretiminde dört temel beceri olarak adlandırılan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinin öğretilmesi, dil ve insan ile ilgili her bilim dalından yararlanılarak bazı farklılıklar ile ele alınmış ve bunun sonucunda çeşitli yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımları ortaya çıkmıştır.(Farber, 1994)

Yabancı dil, hemen hemen bütün ülkelerde öğretimine en fazla zaman ayrılan dersler arasında bulunmaktadır. Bu yüzden son yıllarda yabancı dil öğretimi üzerine yapılan çalışmalarda büyük artış görülmektedir. Yeni teknolojilerin yabancı dil öğretiminin hizmetine sunulması, yeni yöntem ve teknik arayışları, yabancı dil öğretimine yeni boyutlar kazandırmaktadır.

Yabancı dil öğretimi yöntem ve yaklaşımlarıyla ilgili çeşitli sınıflandırmalar ve gruplamalar yapmak olasıdır. (Demircan, 2002) 40 kadar yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından söz etmektedir. Ancak yabancı dil öğretiminin tarihsel gelişimini de göz önüne alarak en sık, uzun süreli, çeşitli ülkelerde ve çeşitli dillerin öğretiminde kullanılma oranları göz önüne

alındığında belli başlı yöntem ve yaklaşımların aşağıdakiler olduğu söylenebilir.

- a. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi
- b. Dolaysız Yöntem
- c. İşitsel Dilsel Yöntem
- d. Bilişsel Yöntem
- e. İletişimsel Yaklaşım
- f. Doğal Yaklaşım
- g. Durumsal Dil Öğretimi
- h. Grupla Dil Öğretimi
- i. Doğal Yöntem

2.4.1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi

Yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımlarının tarihsel gelişimi içerisinde hemen hemen en eski dil öğretim yöntemi olarak ele alınan dilbilgisi-çeviri yöntemi dilin kurallarını öğretmek esasına dayanır. Dilbilgisi kalıpları çok uzun ve ayrıntılı olarak anlatılır, daha çok anadilin kullanımı ile öğretim gerçekleştirilir ve öğretmen sınıftaki tek otoritedir (Çakmak ve Erol, 2001; Demircan, 2002; Demirel, 2003).

Geleneksel yöntem olarak da bilinen Dilbilgisi-Çeviri yöntemi özellikle Latince ve Yunanca öğretiminde kullanılmıştır. O dönemde yabancı dil öğretimindeki en önemli amaç Latince ve Yunanca olarak yazılmış yazınsal metinlerin okunması, öğrenilmesi, dilbilgisi ile söz sanatının çözümlenmesi, anadile çevrilmesi ve dilbilgisi kurallarının eksiksiz öğretilmesi olmuştur.

Zaman içerisinde Latincenin önemini yitirmeye başlamasına rağmen bu dilin bilişsel yetenekleri geliştirdiğinin ortaya atılması Latince dilbilgisinin incelenmesini başlı başına amaç haline gelmesini sağlamış ve yöntemin kullanılmasına devam edilmesine yol açmıştır.

18nci yüzyılda Avrupa'daki okullarda Fransızca ve İngilizce öğretiminin yaygınlaşmasıyla Latince ve Yunanca eski önemini yitirmiş ancak dilbilgisi çözümlemesine, tekrara, taklide ve çeviriye dayanan yöntem kullanılmaya devam edilmiştir. Dilbilgisi-çeviri yöntemini 18nci yüzyılın sonlarında Alman eğitimci Kari Plötz geliştirmiş ve 20nci yüzyılın başlarına kadar Plötz 'ün teknikleri geçerli sayılarak bu yöntem günümüze kadar kullanılmıştır. (Demirel, 1990:32)

Günümüzde yazınsal metinlerin anlaşılmasının yabancı dil çalışmasının temel odağı olduğu durumlarda ve konuşma bilgisini edinmeye çok az gereksinim olduğu durumlarda hala kullanılmaktadır.

(Murcia, 1989), bu yöntemin temel özelliklerinin aşağıdakiler olduğunu belirtmektedir.

- a. Öğretim anadille yapılır ve sınıfta öğretilen dil çok az kullanılır.
- b. Sözcükler tek başına bir liste şeklinde öğretilir.
- c. Çok uzun dilbilgisi açıklamaları yapılır.
- d. Dilbilgisi, sözcükleri bir araya getirmek için kurallar verir, öğretimde yapı ve kelimelerin çekimi üzerinde durulur.
- e. Zor okuma parçalarından başlanır.
- f. Parçaların içeriğine fazla önem verilmez.
- g. Alıştırmalar dilden dile çevrilen tümcelerden oluşur.

h. Sesletime önem verilmez.

Dilbilgisi- çeviri yönteminin genel ilkelerini şu şekilde sıralamak olasıdır;

a. Yabancı dil çalışmasının hedefi bir dili o dilin yazınsal ederlerini okumak için öğrenmek ya da yabancı dil çalışmasından kaynaklanan bilişsel disiplinden ve entelektüel gelişmeden yararlanmaktır. Öğrenmeye, önce öğretimi yapılacak dilin dilbilgisi kurallarının ayrıntılı bir şekilde çözümlenmesiyle başlanır, sonra bu bilgi öncelikle yazınsal metinlerde olmak üzere kaynak dilden hedef dile ve hedef dilden kaynak dile çeviri yapmak için kullanılır. (Stern, 1987: 455).

b. Dinleme ve konuşma becerilerine önem verilmez. Sesletimin öğretimde yeri yoktur. Asıl hedef okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesidir. Çeviri, okuma işleminden sonra yapılır. Önce kolay, klasik yapıtların çevrilmesiyle başlanır. Daha sonra dilbilgisi kurallarının verilmesiyle zor ve karmaşık eserlerin çevirilerine geçilir.

c. Öğrencilerin sözcük dağarcıklarının geliştirilmesi önemlidir. Metinden seçilen hiç kullanılmamış sözcüklerin öğrenciler tarafından ezberlenmesi istenir. Sözcük seçimi sadece kullanılmakta olan okuma metinlerine dayanır ve sözcükler iki dilde sözcük listeleri, sözlük çalışması ve ezber yoluyla öğretilir. Dilbilgisi-çeviri yöntemi metninde, sözcükleri ve karşı dildeki anlamlarını içeren bir liste verilir ve çeviri alıştırmaları yer alır.

d. Metnin içeriğine fazla önem verilmez. Ancak metnin içeriği dilbilgisi çözümlenmesi için bir alıştırmaya niteliğindedir. Yani, metinde ne anlatıldığından çok tümce kalıpları önemlidir. Tümce temel öğretim ve dil alıştırmaları

ünitesidir. Dersin çoğu tümcelerin hedef dilden kaynak dile, kaynak dilden de hedef dile çevirisi ile geçer.

e. Dilbilgisi tümdengelim yöntemiyle öğretilir. Önce kurallar öğretilir daha sonra çeviri alıştırmaları yapılır. İzlenince, metindeki dilbilgisi konularına göre hazırlanır. Bu yöntem ile hazırlanmış çoğu kitapta, kitap boyunca dilbilgisi konularının sıralamasına dayanan bir program izlenmektedir ve dilbilgisini organize ve sistematik bir yoldan öğretme çabası vardır.

f. Alıştırmalar birbiriyle ilişkisi olmayan tümceleri amaç dilden anadile çevirmek için kullanılır.

g. Konuşma becerisine önem verilmediği için sesletime de dikkat edilmez ve alıştırmalar yapılmaz. Ancak yine de başlangıçta sesletim kuralları özet halinde verilebilmektedir

h. Öğretmen sınıfta tek otoritedir, kararları o verir. Öğrencinin yaptığı yanlış öğretmen tarafından hemen düzeltilir.

i. Öğretim daha çok anadili kullanımıyla yapılır, yönergeler anadilinde verilir.

j. Yeni maddelerin açıklanmasında ve yabancı dil ile öğrencilerin anadili arasında yapılması gereken kıyaslamaların gerçekleşmesinde anadili kullanılır.

2.4.2. Dolaysız Yöntem

Öğretilen dil ile yaşam arasında doğrudan bir bağlantı kurulduğundan bu yönteme dolaysız yöntem ya da düzvarım yöntemi denmiştir (Hengirmen, 1994). Bu yöntem, dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı bir tepki yöntemi olarak

1950'lerde ortaya çıkmış, dünyada ve Türkiye'de çok yaygın bir şekilde kullanılmıştır (Demirel, 1993).

Dilbilgisi-çeviri yönteminin yabancı dil öğrenimi için uygun olmadığını fark edilmesiyle birlikte Batı Avrupa'da yer yer dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı çıkılır. Dilbilgisi çeviri yöntemini ilk eleştirenler arasında Claude Marcel gösterilebilir. Marcel'e göre dil öğretiminde dilbilgisi ve çeviri kaldırılmalı, öğretime basit metinlerin okunması ile başlanmalıdır. Marcel, bu anlamda bir ölçüde dolaysız yöntemin kurucusu olarak görülmektedir

Gouin'in dil öğretimine ilişkin görüşleri, bu yöntemin ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Dil öğretiminde izlenen yol; önce kulakla işitilecek, dille pekiştirilecek ve uygulamalı olarak okunup yazılacaktır. Yabancı dil öğretiminde dört temel becerinin geliştirilmesine ilişkin ilk görüşler Gouin tarafından ortaya atılmıştır. Gouin, yabancı dil öğretimini fiziksel etkinlik (yaparak öğrenme) olarak görmektedir (Demirel, 1993).

Yöntemin biçimlenmesinde etkili olan Herbart eğitim görüşüne göre her varlık tek bir gerçek varlık olmayıp, birçok gerçek varlıkların topluluğudur. Örneğin dil bir sözcükler topluluğudur. Öğretirken, önce öğrenilenler gözden geçirilir, sonra yeni öğrenilecekler sunulur. Eskilerle yeni öğrenilenler arasında ilişkiler kurulur. Bunlar bağlam içinde kullanılarak bir bütüne dönüştürülür ve en sonda uygulama yapılır. (Martinez, 2002 ; Michel, 2005)

Humboldt'a göre dil bir insanın dünya görüşünü etkiler; her dilin, yaratıcı anlatıma biçim veren, o dil toplumuna özgü ruhbilimsel kurguyu yansıtan bir iç dünyası vardır. Öteki dillerden ayrı olan bu iç biçim, o dilin ham maddesine uygulanan birim, örgü ve kurallardan oluşur. Bir ulusun dili o ulusun ruhu, ya

da bir ulusun ruhu o ulusun dilidir. Her dilin içyapısı, gözlem verilerini düzenler ve sınıflandırır; böylece ayrı dilleri konuşanlar bir ölçüde ayrı dünyalarda yaşar ve ayrı düşünme biçimleri vardır. Bu nedenle bir dilin öğretiminde bir başka dilin aracılığına yer yoktur. (Demirel, 1990)

(Murcia, 1989) bu yöntemin özelliklerini şu şekilde belirlerken;

- a. Derse bir fıkra, öykü veya bir diyalogla başlanır.
- b. Bu gereç yazılı veya sözlü olarak verilir.
- c. Anadili kesinlikle kullanılmaz.
- d. Tercih edilen alıştıırma şekli, diyalog veya öykü ile ilgili yabancı dilde sorulan sorular ve verilen yanıtlardır.
- e. Dilbilgisi ve kültür tümevarım bir yoluyla öğretilir.
- f. Sözcükler önce tümce içerisinde kullanılır ve daha sonra dizgesel olarak çekimleri öğretilir.
- g. İleri seviyedeki öğrenciler, anlamak amacıyla ve zevk için okurlar. yazınsal metinler dilbilgisel açıdan incelenmez.

(Çakmak ve Erol, 2001) ile (Demirel, 2003) dolaysız yöntemin aşağıdaki niteliklerinden bahsetmektedirler:

- a. Dilbilgisi kuralları öğretilirken tümevarım yöntemi kullanılır.
- b. Sınıf içinde anadili kullanılmaz, çeviri yapılmaz, açıklama yapılmaz, öğretilmek istenilen hareketle ve rol yaparak gösterilir.
- c. Öğretmen, öğretilen dili anadili olarak konuşan, ya da çok iyi kullanan biri olmalıdır.
- d. Dört dil becerisine (Dinleme-Konuşma-Okuma-Yazma) önem verilir; ancak ağırlık konuşmadadır.

- e. Taklit ve tekrar çok önemlidir.
- f. Öğrencilerin derse etkin katılımı istenir.
- g. Kullanılan metinler hedef dilin konuşulduğu ülkenin kültür ve yaşamıyla ilgilidir.
- h. Bir dili öğrenmek demek o dili anadili olarak kullananlar gibi tepkide bulunmak demektir.
- i. İlk derslerde anadilini öğrenen bir çocuğun yaptığı gibi çevredeki eşyalar gösterilip öğretili, sonra başkalarına geçilir.
- j. Belli sayıda sözcük ve temel yapılar öğrenilince, bu adım adım ilerleme tekniği bir yana bırakılabilir.
- k. Konuşma ve söylev yapılmaz, soru sorulur, sözcükler tek tek söylenmez, tümceler kurulur.
- l. Öğretmen çok fazla konuşulmaz, öğrenci konuşturulur.
- m. Çok hızlı ya da çok yavaş konuşulmaz, doğal ve normal hızda konuşulur ancak doğru sesletime özen gösterilir
- n. Hoşgörüsüz olunmaz, öğrencinin cesaretlenmesi sağlanır
- o. Öğrenciler hedef dilde düşünmeye yönlendirilir.
- p. Günlük yaşamda kullanılan tümcelerin öğretimine öncelik verilir.

2.4.3. İşitsel-Dilsel Yöntem

Dilin sözlü yönüne, dinlediğini anlama ve konuşma becerilerine öncelik tanıyan, bu becerileri davranışçı öğrenme ve dilbilimcilerin yorumlarından yararlanarak diyaloglar ve yoğun sözlü alıştırmalar kullanarak, dil yapılarını belli bir sıraya göre öğretmeyi amaçlayan 1930-1950 yılları arasında

davranışçı psikologlarla, yapısalcı dilbilimcilerin etkisiyle ortaya çıkmış bir yöntemdir (Demirel, 1993). Kulak-dil alışkanlığı yöntemi olarak ta bilinir.

(Murcia, 1989), bu yöntemin birçok yönünü dolaysız yöntemden, diğer özellikleri de davranışçılık kuramından alınmış olduğunu belirtmektedir. Yapısalcı dilbilimcilerin yanı sıra davranışçı psikologlar, özellikle Skinner bu yöntemin ortaya çıkmasında büyük rol sahibidir. Skinner'e göre dil öğretimi bir alışkanlık kazandırma çabasıdır. Bu etkinlik içerisinde etki/tepki bağı kurulmalı, pekiştireçler aracılığıyla, tepki alışkanlığına dönüştürülmelidir. Dil öğrenmede taklit, tekrar ve pekiştirmelere yer verilmelidir.

İşitsel-Dilsel yöntemde temel becerilerden önemli olan dinleme ve konuşmadır. Okuma ve yazma ihmal edilmese de dinleme ve konuşmaya öncelik tanınır. Öğretim sıralamasında dinleme ve konuşma, okuma ve yazmanın önüne geçer. Anadili kullanılmadan hedef dil becerileri geliştirilmeye çalışılır.

Bu yöntemin ilkeleri şöyle açıklanabilir:

a. Dil, yazma değil, konuşmadır. Dil öğreniminin ilk döneminin okumasız, yazmasız geçmesi bir zorunluluktur; çünkü "dil becerilerinin sırası, ileri düzeye erişilinceye kadar: dinlediğini anlama, konuşma, okuduğunu anlama, yazma olarak sürer" (Demircan, 2002:183).

b. Dil, bir alışkanlıklar düzenidir. Dil öğretiminde, alışkanlık oluşturan etkinliklerin kullanılması çok önemlidir.

c. Dil hakkındaki düşünceler değil, sadece dil öğretilir. Dil hakkında bilgi verilmez.

d. Bir dil, o dili anadili olarak konuşanların ne söylemeleri gerektiği değil, ne söyledikleridir. Amaç güncel dil ve iletişimdir.

e. Diller birbirinden farklıdır. Yabancı dilin anadilden tamamen farklı olduğu durumlarda, iki dil arasındaki farklılıklar belirtilir ve alıştırmalar olası yanlışları önleyecek şekilde düzenlenir (Demircan, 2002; Demirel 2003).

İşitsel-Dilsel yöntem, dilbilgisi-çeviri yöntemindeki gibi bir dilbilgisi bilgisinin sunulmasına vurgu yapmaz ama tamamen de yanlış bulmaz. Dilbilgisi-çeviri yönteminin sorun çözme yaklaşımını reddeder ve sözcük türlerinin ya da sözcük listesi verilmesi gibi özelliklerin ön plana çıkarılmasını uygun bulmaz.

İşitsel-Dilsel yöntemde öğrenme olayı herhangi bir düşünsel çözümlenmenin karışmadığı, bir alışkanlık edinme ve koşullanma olayı olarak görülür. Etken ve basit alıştırmalara önem verilir. Amaç öğrenen kişinin üzerindeki bilişsel yükü hafifletmek ve daha zahmetsiz ve tekrarlanır olan tekrar ve taklit yoluyla öğrenmesini sağlamaktır.

Bu yöntemde;

a. Yeni yapılar diyaloglar şeklinde sunulur ve bağlamda hiçbir değişiklik yapılmaz.

b. Yapılar sıraya konmuştur ve tek tek öğretilir.

c. Tekrar, taklit ve ezber önemlidir. Doğru cevap anında tekrarlanarak olumlu pekiştireç verilir. Çok miktarda alıştırmaya yer verilir.

d. Hemen hemen hiç dilbilgisi açıklaması yapılmaz, dilbilgisi tümevarım yoluyla öğretilir.

- e. Doğal öğrenme sırası (dinleme, konuşma, okuma, yazma) izlenir. Ancak ağırlık dinleme ve konuşmadadır.
- f. Sözcükler sınırlandırılmıştır ve bir bağlam içerisinde öğretilir.
- g. Öğrenilecek noktaların karşılaştırmalı çözümlenmelerle kalıcılığı sağlanır.
- h. Daha çok teyp ve dil laboratuvarı kullanılır.
- i. Dersin başında mekanik ve biçime dayalı ön okuma için süre verilir.
- j. Sesletim ve tonlamaya önem verilir.
- k. Öğretilecek dilin kültürel yapısı verilir ve dilin sürekli değişim içinde olduğu vurgulanır.

Bu yöntemin dilbilimsel esasları aşağıdakiler gibidir;

- a. Dil bir alışkanlıklar dizgesidir.
- b. Her dil kurallı yapılardan oluşan bir dizgedir.
- c. Diller arasındaki farklılıklar benzerliklerden çok daha fazladır.
- d. Her dilde belli sayıda dilbilgisel yapı vardır.

Yöntem öğretmenin çok fazla hazırlık yapmasını gerektirmektedir. Öğretilen dilin, anadili gibi sesletilmesi gerekmektedir.

2.4.4. Bilişsel Yöntem

Noam Chomsky'nin "üretimsel dönüşümlü dilbilgisi" kuramı ve dilbilimci Ausubel'in görüşlerinin etkili olduğu bilişsel yöntem işitsel-dilsel yönetime karşı bir tepki hareketinden doğmuştur.

Chomsky 1957 yılında yayınladığı "Syntactic Structures" adlı eserinde dil konusunda yeni görüşler ortaya atar ve yapısal dilbilime karşı çıkar (Demirel, 1990; Hengirmen, 1994). Chomsky'e göre yabancı bir dili

öğrenmek için bir dilde üretilmiş olan tümceleri incelemek yeterli değildir. Yabancı bir dili öğrenen kimsenin yeni tümceler üretebilecek düzeni kavraması gerekir. (Demirel, 1990).Chomsky'nin 1967 yılında yayınladığı "Aspects of Theory of Syntax" adlı bir diğer eserinde dil öğrenimi hakkında "Dil öğrenimi bir alışkanlık ve koşullandırma sorunu değil yaratıcı bir süreçtir, kişinin dışındaki tepkilerden çok akılcı bilişsel etkinliği yansıtır." şeklinde ifade ettiğini aktarmaktadır.

(Murcia, 1991) 'ya göre bilişsel yöntem;

a. Bir yandan anlamlı alıştırma ve dil kullanımına izin verirken, diğer yandan bir dilbilgisel öğretim programını ön görmektedir.

b. Dil öğrenimini alışkanlık oluşturma çabası olarak ele almaz.

c. Dilbilgisinin önemli olduğu düşünmekte ve kuralların öğrenenin tercihine bağlı olarak tümdengelim veya tümevarım yöntemiyle sunmaktadır.

d. Sınıfta yapılan alıştırmaların amacı öğrenenlere kural uygulamaları ile ilgili örnek alıştırmalar vermektir.

e. Yanılgıları dil öğrenmenin kaçınılmaz ürünleri olarak görür. Yanılgı çözümlemesinin ve bunların düzeltilmesinin hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin yararlanacakları tutarlı sınıf etkinlikleri oldukları düşünür.

f. Odak noktası büyük oranda tümce merkezlidir.

Bu yönleme göre bir dilin öğrenilmesi, bu dilin yapısının sesletimini, dilbilgisel ve dilbilimsel unsurlarını içine almaktadır. Öğrenci bir kez belli seviyede bu unsurların bilişsel kontrolüne ulaşırsa dili gerçek durumlarda kullanma yeteneğini ve kapasitesini kendiliğinden geliştirebilecektir.

Yabancı dil öğretiminde bilişsel öğrenmeyi benimseyen bilim adamları öğrenme konusunda etki/tepki ilişkisinden yola çıkan davranışçıların aksine, akli esas alırlar. Bir başka deyişle yani; ezbere öğrenme yerine anlamlı öğrenmeyi ön plana çıkarırlar. Akıl, öğrenilenleri anlamlı birimlere dönüştürür ve daha önce öğrenilenlerle bir ilişki kurar (Demircan, 1990). Bu yöntem kullanılırken mekanik alıştırmalardan kaçınılır, bunun yerine yaşayan, üretimsel, aktif ve yaratıcı dil kullanımı amaçlanır.

(Murcia, 1989) bu yöntemin temel özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır.

- a. İletişime ve iletişim yetisine ağırlık verilir.
- b. Dil edimi alışkanlık olarak değil, kurallar bütünü olarak görülür.
- c. Dilbilgisinin tümdengelim yoluyla açıklanması tercih edilir.
- d. Sesletim üzerinde fazla durulmaz.
- e. Grup çalışması ve bireysel öğretim teşvik edilir.
- f. Özellikle okuma amacıyla kullanılan edilgen sözcük dağarcığına özel bir önem verilir.
- g. Öğretmen bir otoriteden daha çok yol gösterici olarak görülür.
- h. Anlamanın önemi vurgulanır.
- i. Yazılı dil becerileri (okuma ve yazma) ve sözlü dil becerileri (dinleme ve konuşma) eşit öneme sahip olarak görülür.
- j. Sesli ve sessiz tekrardan kaçınılır.
- k. Derslerde görsel-işitsel malzemelerin, öykülerin ve diğer uygun araçların kullanımına yer verilir.
- l. Anadilinin ve çevirinin kullanımına izin verilir.
- m. Duyuşsal alana artan bir ilgi vardır.

Özet olarak bilişsel yöntem; dilin bir alışkanlık olarak değil de, bilinçli bir şekilde kurallarıyla öğretilmesine dayanır. Duyduğunu anlama becerisine ağırlık verilir. Her şey bir bütünlük içinde öğretilir. Dört temel becerinin her birinin öğretilmesine eşit oranda önem verilir. Anadilin kullanımı ve çeviri serbesttir. Öğretmenin rolü öğrenmeyi kolaylaştırmaktır (Çakmak ve Erol, 2001; Demircan, 2002; Demirel, 2003).

2.4.5. İletişimsel Yaklaşım

Dilin iletişimsel işlevlerini ön plana çıkararak, öğretim biçiminin, araç-gereçlerin, öğretmen ve öğrenci rolleri ve davranışlarının, sınıf içi etkinlikler ile uygulamaların ona göre düzenlenmesi "İletişimsel yaklaşım" adını alır (Demircan, 1990).

Dil öğrenmenin özünde yatan amaç, dilin temel işlevi olan sözlü ve yazılı iletişimin sağlanmasıdır. O halde, dilin kurallarından çok, bir iletişim aracı olarak kullanılması önemlidir.

İletişimsel yaklaşımı savunanlara göre öğrenciler kalıpları ezberlemek yerine, öğrendiklerini anlamaya ve kavramaya yönlendirilmelidir. Buradaki amaç, öğrencilerin anlayıp kavradıklarını uygulamaya koymalarını sağlamaktır. Bir dili öğrendim diyebilmek için tümce kuruluş kurallarını bilmek yeterli değildir. Bu tümcelerin hangi anlamlara gelebileceklerini bilmek de gereklidir. Öğretmen sınıftaki mutlak otorite değildir. Öğretim öğrenci merkezlidir. Öğretmenin görevi, öğrencilerin amaçlarına uygun iletişim kurabilmelerini sağlamaktır. Öğretilecek gereç öğrencinin daha önce öğrendikleriyle bağdaştırabileceği nitelikte olmalıdır. Hedef dilde yazılmış, günlük dilde kullanılan belgeler kullanılır. Öncelikle akıcı dil hâkimiyeti

kazandırılmalıdır. Doğruluk bu akıcılığı doğal olarak takip edecektir (Demirel, 2003).

Avrupa ülkelerinin birbirine olan bağımlılığının artması sonucunda oluşan Avrupa Birliği sayesinde kültürel ve eğitimsel işbirliği alanında bölgesel bir kuruluş olan Avrupa Konseyi'nin temel dillerini yetişkinlere öğretme gereksinimi dil öğretiminde uygulanan mevcut yöntem ve yaklaşımların sorgulanmasına yol açmıştır

İletişimsel yaklaşımın ortaya çıkmasında, Hymes'in öncülüğünü yaptığı toplumdilbilimcilerin Chomsky'nin öne sürdüğü edim, edinç gibi kavramların dili açıklamada yetersiz kaldığını öne sürerek, iletişimsel yetiyi vurgulamaları etkili olmuştur. Toplumbilimci Hymes, bilişsel yöntemi eleştirerek, bir iletişim aracı olan dilin öncelikle iletişimsel yönüne ağırlık verilmesini savunmuştur (Demirel, 1993; Demircan, 1990; Hengirmen, 1994). Yabancı dilde iletişim kurmayı öğrenme, iletişimsel bir neden ve iletişimsel bir olaydır, yoksa ne şimdi ne de gelecekte dile gelmeyecek, gerçek dışı durum ve rollerde, bağlamdan ve ortamdan kopuk mekanik alıştırılmaları öğrenme değildir.

İletişim, öğrencinin tümceler kurmasıyla değil, bu tümceleri sınıflandırması, sorular sorması, bir görüş haline getirmesiyle gerçekleşir. Tümcelerın kuruluşunda önemli olan kuralları bilmek, o dili öğrenmenin sadece bir yönünü oluşturur ve bu yön tek başına bir değer taşımaz. Bu bilgi, iletişim süreci içerisinde tümcelerın hangi anlamlara gelebileceğinin bilinmesini desteklemelidir (Demirel, 1993).

Bu düşüncelerin ders kitapları yazarları tarafından hızla uygulamaya geçirilmesi; bu ilkelerin İngiliz dil öğretim uzmanları, eğitim programı

geliştirme merkezleri tarafından aynı hızla benimsenmesi ve hatta hükümetlerin bu konuya öncelik vermesiyle iletişimsel yaklaşım ulusal ve uluslararası alanda önem kazanmıştır.

İletişimsel yaklaşım;

a. Öğretimin öğrenci merkezli yapılması gerektiğini

b. Öğrencinin öğrenim sürecinin öznesi olduğunu

c. Derslerin konulara göre değil, öğrencilere göre planlanması gerektiğini.

d. İletişim yoluyla karşılıklı etkileşim olacağından, durum, rol ve metin çözümlemesi yapılarak iletişimsel beceri kazandırılma yolunun benimsenmesinin önemli olduğunu savunmaktadır.

İletişimsel yaklaşımda herhangi bir beceriye öncelik tanınmaz. Öğrencilerin dinleme, okuma, konuşma ve yazma alanlarında yaptıkları iletişimsel seçimlere göre izlenice düzenlenir. (Berard, 1991)

İletişimsel yaklaşımın uygulanabilmesi ancak uygun ortamın sağlanabilmesine bağlıdır. Bu ortamın sağlanmasında öğretmene büyük görev düşmektedir. Öğretmen, öğrencilerin amaçlarına uygun bir şekilde iletişim kurmalarına yardımcı olur.

İletişimsel yaklaşım ile dil öğretiminde, öğretmen ve öğrenci geleneksel öğretmen-öğrenci anlayışının dışında roller üstlenirler. Bu tür öğretimde dilsel biçimlerin öğretilmesi yerine iletişim işlemleri üzerinde durulduğundan öğrenme işlemi ile öğrenme amacı arasındaki uzlaşmayı öğrencinin kendisi sağlar.

Öğretmenin iki temel rolü vardır. Birinci rolü, sınıftaki tüm katılımcılar arasında, katılımcılarla çeşitli etkinlikler arasındaki iletişim sürecini kolaylaştırmak, ikinci rolü ise öğrenme - öğretme grubu içinde bağımsız bir katılımcı olarak davranmaktır. (Berard, 1991)

Ayrıca öğretmen, danışman, gözlemci, gereksinim belirleyici ve grup süreç yöneticisidir: Etkinlikler sırasında danışman rolündedir. Dilsel iletişime yönelik tartışmalarda ortaya çıkabilecek anlaşmazlıklara çözümler bulmaya çalışır. Öğrencilerin çalışmalarını gözlemleyerek onların zayıf ve eksik yönlerini belirler ve bunları öğrenim gereksinimlerini belirleyici ipuçları olarak değerlendirir. Gereksinim belirleyicisi rolünde ise öğretmen, öğrencilerin dil gereksinimlerini belirlemek sorumluluğunu üstlenir. Gereksinimlerin belirlenmesinde, öğrencilerle doğrudan konuşabileceği gibi, yazılı bir sormaca ya da sınıf içi bir etkinlik uygulaması yoluna gidilebilir.

Öğrenciler bir anlamda kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu üstlenirler. Öğretmen iletişimsel etkinlik ortamını oluşturur ve bu etkinliği harekete geçirir. Ancak, etkileşimin oluşması ve sürdürülmesinden öğrenci sorumludur. İşlevsel ve biçimsel olarak belirlenmiş bilgileri alan ezberleyen ve bu bilgileri çeşitli alıştırımlarla uygulamaya geçiren geleneksel öğrenci kimliğinin yerini, bilgi alan ve veren, birbirini etkilen öğrenci kimliği alır. Yanlış yapan ve yanlışları anında düzeltilen öğrenci anlayışı yerini, iletişim kuran ve üreten öğrenci anlayışına bırakır. (Cuq, 2003)

2.4.6 Doğal Yaklaşım

1970'li yıllarda ortaya çıkan doğal yaklaşımın ilk açıklamaları ve yabancı dil öğretimi için ilk önerileri Güney Kaliforniya Üniversitesi uygulamalı

dilbilimcilerinden Stephen Krashen tarafından ortaya konulmuştur. (Cuq, 2003)

Buna göre dil öğrenilmekten çok edinilir. Yabancı bir dili bilmek onu anadilimiz gibi konuşmak demek değildir. Dili, doğal ortamında günlük etkinlikleri sürdürebilecek seviyede kullanabilmek veya anlaşılabilir olmak kaydıyla duygu ve düşüncelerini ifade edebilmek, okuduğunu ve dinlediğini anlayabilmek yeterlidir. (Gür, 1995)

Yaklaşımın temelinde “dil edinimi” vardır. Çok basit ve dar anlamda doğal yaklaşım, “yabancı dilin tıpkı bir çocuğun kendi anadilini edinmesi gibi edinilir” iddiasındadır.

“Klasik yapıtların diline karşılık yaşayan dilin, yazılı dile karşılık konuşma dilinin öğretimini amaç edinmiştir.” (Demircan, 2002:156). Bu yöneme göre dilin öncelikli işlevi iletişimdir. Öğretim sürecinde öğrenci daha çok dinlemektedir. Öğrenci tıpkı anadil öğreniminde olduğu gibi yanıtlara aldirmeden konuşmalıdır. Dil öğreniminde sözcük öğrenimi önceliklidir (Demircan, 2002; Demirel, 2003).

Yeni doğmuş bir bebeğin konuştuğuna yeryüzünde tanık olan yoktur. Bu durum doğaldır. Yabancı dil edinmeye başlayan birinin de ilk etapta konuşmasını beklemek safdillik olur. Dil edinen kişi ilk derslerde öğretmenini anladığını ya da anlamadığını jest ve mimikleriyle belli eder. Kendisine yöneltilen soruları en fazla evet/hayır sözcüklerini kullanarak yanıtlar. Zaten doğal yaklaşımda esas olan sözlü iletişim kurma becerilerini edindirmektir.

Bu yaklaşımla, dil edinen kişi tıpkı anadilini edinen bir çocuğun kendisi için sesletilmesi kolay, genelde bir ya da birkaç hecelik sözcükleri edinmesi

ve sesletmesi gibi; başlangıçta, bulunduğu ortamdaki nesnelere, canlı/cansız varlıkların isimlerini edinir. Çocuğun edindiği bu ilk sözcükler, nasıl içgüdüsel olarak yönlendiği, yaşamda kalabilmek için vazgeçilemez, her an etrafında olan, dokunup duyabildiği nesne ve varlıkların adıyla doğal yaklaşımla dil edinen kişi de ilk olarak benzer bir şekilde ders yapılan ortamdaki varlık ve nesnelere adlarını edinir.

Yetişkinlerin yabancı bir dilde bilgi ve becerilerini geliştirme adına takip edebilecekleri iki yol vardır: Edinme ve Öğrenme.

Öğrenme, çoğu öğrencinin okul ortamında kullandığı bilinçli bir süreçtir. Öğrenmede hedef, dilbilgisi kurallarının şuurlu bir şekilde irdelenmesinden sonra, bol miktarda alıştırma yapmak suretiyle otomatik hale getirilmesidir. Bu açıdan yabancı dil öğrenimi, on parmak daktilo yazmak, araba sürmek ya da matematik kurallarını öğrenmek gibi herhangi başka bir konunun öğrenimi ile benzeşmektedir: Bütün bu öğrenme çeşitlerinde ortak olan, kuralların bilinçli olarak irdelenmesi sonrasında bol miktarda alıştırma yapmak suretiyle şuurlu indirilmesi bir anlamda otomatikleştirilmesidir. Krashen'a göre bilinçli olarak öğrenilen dilbilgisi kuralları ancak yavaş ve yapay konuşma sırasında veya dilbilgisi testlerinde işe yaramakta, akıcı ve doğal dil kullanımı sırasında kullanılamamaktadır. (Demircan, 2002; Demirel, 1990; Demirel, 2003; Hengirmen, 1994).

Doğal dil kullanımını mümkün kılan bilgi ancak edinme yoluyla elde edilmektedir. Edinme ise kendine özgü bir bilinçaltı süreci olup başka alanlardaki öğrenme süreçleriyle benzeşmemektedir. Yabancı dil edinimi ile paralellik gösteren tek süreç, anadili edinimidir. Bu benzeşimi; dilbilimci

Noam Chomsky dil olgusunun dile özgü bir mekanizmanın varlığı ile açıklanabileceğini ileri sürerek açıklamaya çalışmakta ve özellikle anadili ediniminin böylesi bir cihazdan yoksun bir ortamda gerçekleşmesinin olanaksız olduğunu söylemektedir. Chomsky'ye göre, dilbilimcilerin on yıllarca süren dizgeli çalışmalarının sonucunda bile halen ulaşamadıkları dilbilgisi kurallarını yeni doğmuş ve biliş gelişimini henüz tamamlamış bir çocuğun birkaç yıl içerisinde edinmesi olanaklı değildir. Bu ancak doğuştan gelen, dile özgü kurallarla donatılmış içgüdüsel bir dizge sayesinde gerçekleşmektedir. İşte buna her insanda daha doğuştan var olan “dil edinim düzeneği (DED)” denir.

DED'nin en önemli özelliklerinden birisi bilinçli dış müdahaleye kapalı olmasıdır. 1970'li yıllardan itibaren yapılan onlarca deney, ikinci/yabancı dil edinen kişilerin ister sınıfta, ister doğal ortamda olsun dilbilgisi kurallarını doğal bir sıraya göre edindiğini göstermiştir. Sınıf ortamında ders programları gereği takip edilen öğrenme sırasının edinme sırasından çok farklı olması, dil edinim düzeneğinin öğrenme sürecinden bağımsız hareket ettiğini göstermektedir.

Örneğin Fransızcada Geniş/Şimdiki zaman birinci tekil şahıs eki “-e” dir (Je travaille à l'université). Her ne kadar bu yapı öğretim/öğrenim sürecinin ilk aylarında sunulup alıştırmaları yapılmakta ise de edinim sırası açısından en son edinilen yapılar arasında bulunmaktadır. Böylesine basit bir kuralın, zamanı gelmeden edinilemeyişi, DED'nin bağımsız işleyişinin çarpıcı bir göstergesidir.(Defays, 2003)

Doğal Yaklaşım, temel düzeyde dil öğrenenler içindir ve onları orta

düzeve getirmek için düzenlenmiştir. Bu yaklaşımın beklentisine göre 100-150 saatlik bir yabancı dil dersi sonunda öğrencilerin hedef dil ile başa çıkabilmeleri olanaklı olacak, hedef dil ile yeterince işlev yapabilecektir.

Bunlar;

a. Hedef dili konuşan kişiyi (belki de biraz açıklama isteyerek) anlayabilmek.

b. Hedef dili anadili olarak bilen biriyle zorluk çekmeden iletişimde bulunabilmek.

c. Karşısındaki kişiye kendi taleplerini ve fikirlerini iletebilmek.

d. Ara sıra sözlükten de yararlanarak sırdan bir metni okuyabilmek.

e. Anlamı açık bir biçimde yansıtmak.

Ancak bu süre sonunda ulaşılamayacak hedefler de vardır ve bunlar daha başlangıçta göz ardı edilmelidir.

a. Hedef dili, anadili gibi konuşmak.

b. Hedef dili, bilinen bir başka dil ya da anadili kadar kolay anlamak.

c. Hedef dili, anadili olarak kullananların birbirleriyle konuşmalarını anlamak.

d. Hedef dili telefonda büyük bir rahatlıkla kullanmak.

e. Az bilinen konular üzerinde birden fazla anadili konuşucusunun bulunduğu ortamlarda rahatça konuşmaya katılmak.

Zira doğal yaklaşıma göre;

a. Dil edinen kişinin anlamsal kavramdaki her bir sözcüğü anlaması gerekmez.

b. Sözdizimi ve sözcük bilgisinin yanlışsız olması gereksizdir.

c. Dilbilgisinin her bir ayrıntısında doğruluk gerekmez.

Dolayısıyla, Krashen ve Terrell' in doğal yaklaşım anlayışlarına göre; önemli olan, öğrencilerin ürettiklerinin anlaşılır olmasıdır.

Doğal Yaklaşımda;

a. Dersin en başından itibaren, hedef dilde kavranabilir girdi sunmaya önem verilmektedir.

b. Gereken ölçüde ve sürede anadili kullanımına izin verilir.

c. Öğretmenin konuşması, sınıftaki nesnelere ve resimlerin içerikleri üzerinde yoğunlaşır.

d. Derslerde öğrenciler kendilerini hazır hissedene kadar hiçbir şey söylemeleri beklenmez, ancak, öğretmenin yönelttiği sorulara ve komutlara diğer yollardan tepkide bulunmaları beklenir. (Jestler, mimikler, baş ile onaylamalar vb.).

e. Öğretmen yavaş ve anlaşılır şekilde konuşarak sorular sorar ve tek sözcüklük yanıtlar alır.

f. "Evet/Hayır" sorularından başlanarak "Ya/Ya da" sorularına, oradan da öğrencilerin öğretmenlerinden kullanırken duydukları sözcükleri kullanarak yanıtlayabilecekleri sorulara doğru bir gelişme vardır.

g. Öğrencilerden, bir sözcüğü defalarca duymadan, etkin olarak kullanmaları istenmez.

h. Öğretim ortamında bulunan her türlü araç-gereç, tablolar, resimler, ilanlar ve diğer gerçek malzeme soru odağına temel oluşturur ve öğrencilerin edinci izin verdiğinde konuşma sınıf üyelerine geçer. (Demircan, 2002; Demirel , 1990; Demirel, 2003)

i. Doğal Yaklaşım, dilbilgisel olmayan ortamlarda dil öğrenmekte olan kişilerin birinci dili ve ikinci dili nasıl edindiklerine yönelik gözlem ve yorumlara dayanarak öğretim ortamlarını düzenler. Bu yöntem dil öğretimi için dilin dilbilgisel düzenlemenin gerekli olduğu görüşünü reddeder. Doğal yaklaşımda kavrama ve anlamlı iletişimin yanı sıra doğru türden kavranabilir girdinin sağlanmasına önem verilmesi sınıfta, ikinci veya yabancı dilin başarılı bir şekilde edinimi için gerekli ve yeterli bir ortam oluşturur. Bu da mevcut çeşitli kaynaklardan alınan tekniklerin bağdaştırılması ve uyarlanmasında yeni bir tanımlamaya yol açmıştır. Orijinal olma konusundaki en büyük iddiası uyguladığı tekniklerde değil, dilbilgisel açıdan kusursuz sözcelerin ve tümcelerin üretiminden çok, kavranabilir ve anlamlı alıştırmaya aktivitelerini vurgulayan bir yöntem içinde bu tekniklerin kullanımındadır. (Demircan, 2002; Demirel , 1990; Demirel, 2003)

2.4.7. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Diğer Yöntem ve Yaklaşımlar

Yabancı dil öğretimi, konusu insan olan her bilim dalıyla çok yakın ilişkiler içerisinde olduğundan bu bilim dallarından herhangi birindeki gelişmeler, ortaya konulan yeni kavramlar yabancı dil öğretimini de doğrudan ya da dolaylı bir biçimde etkilemiştir. Bu sayede etkileri uzun yıllar sürmese de, çok çeşitli dillerin öğretiminde kullanılsa da, uygulamaları pek yaygın olmasa da konu hakkında çalışan bilim adamları sayesinde ortaya çok fazla yabancı dil öğretimi yöntem ve yaklaşımı çıkmıştır.

Daha az uygulama alanı bulmuş yöntem ve yaklaşımlardan bazılarının şunlar olduğu söylenebilir.

2.4.7.1. Durumsal Dil Öğretimi

Bu yaklaşımın temeli 1920-1930 yıllarında İngiliz uygulamalı dilbilimcilerin yaptıkları çalışmalarla atılmıştır. Sözel yaklaşım olarak da adlandırılan bu yöntemin etkileri uzun yıllar devam etmiş ve birçok kitap hazırlanmıştır.

Sözcük bilgisi, okuma becerisinde yeterlilik için gerekli görüldüğünden sözcük bilgisinin öğrenciye kazandırılması başlıca amaç olarak ele alınmıştır. Böylece o dilde sıklıkla geçen sözcüklerin belirlenmesi yoluna gidilmiş ve İngilizcenin bir yabancı dil olarak öğretimi için gereken sözcüklerin belirlenmesi amacıyla çeşitli araştırmalar yapılmıştır.(Demircan, 2002; Demirel, 1990)

Durumsal Dil Öğretiminde;

- a. Dil öğretimi konuşma dili ile başlar.
- b. Öğretilecek bilgi yazılı olarak sunulmadan önce sözel olarak öğretilir.
- c. Hedef dil sınıfta kullanılan dildir.
- d. Yeni dil konuları durumsal olarak sunulup kullanılırlar.
- e. Genel bir sözcük dağarcığının oluşabilmesi için sözcük dağarcığı seçme işlevleri izlenir.
- f. Dilbilgisi öğretiminde, basitten karmaşığa gidilir.
- g. Yeterli bir sözcük ve dilbilgisi temeli oluşturulduktan sonra okuma ve yazma işlemlerine geçilir.

2.4.7.2. Grupla Dil Öğretimi

Grupla Dil Öğretimi yöntemi Charles A.Curran ve arkadaşlarınca geliştirilmiştir. Danışmanlık uzmanı ve psikoloji profesörü Curran psikolojik danışmanlık tekniklerini öğrenmeye uygulamıştır. Buradan hareketle Grupla Dil Öğretimi yönteminin temel noktalarının danışman/danışan ilişkisinden türediği görülebilir.

Bu yöntemde bir grup öğrenci daire halinde otururken öğretmen dairenin dışında ayaktadır. Bir öğrenci anadilinde bir ileti fısıldar. Öğretmen bunu yabancı dile çevirir. Öğrenci yabancı dildeki iletiyi bir ses kayıt cihazına tekrarlar. Öğrenciler öğretmenin yardımı ile yabancı dilde başka iletiler oluştururlar. (Demircan, 2002; Demirel, 1990)

Grupla Dil Öğretimi öğrencileri diğer öğrenciler ile öğretmen arasındaki 'kulak misafiri olma' olayına karşı tetikte olma konusunda teşvik edilirler, 'kulak misafiri olma' sonucunda grubun her üyesi herhangi bir öğrencinin neyi iletmeye çalıştığı konusunda bilgi sahibi olunur.

Grupla Dil Öğretimi yönteminde dil öğrenimi insanın doğumundan itibaren başlayan ve devam eden gelişim aşamalarıyla benzerlik gösterir:

a. Birinci aşamada öğrenci bir bebek gibidir ve dilsel bağlam için öğretmene bağımlıdır. Öğrenci öğretmen tarafından amaç dilde üretilen sözceleri tekrar eder ve diğer öğrencilerle öğretmen arasındaki etkileşimleri dinlerler.

b. İkinci aşamada çocuk ebeveyninden bir parça bağımsızlık kazanır. Öğrenen kişiler önceden duydukları basit terim ve tümcecikleri kullanarak bağımsızlıklarını oluşturmaya başlarlar.

c. Üçüncü aşama kendi başına var olma aşamasıdır ve öğrenen kişiler birbirlerini amaç dilde dolaysız olarak anlamaya başlarlar.

d. Dördüncü aşama bir tür yetişkinlik olarak adlandırılabilir. Her ne kadar yabancı dil bilgisi henüz tam değilse de öğrenen kişi bağımsız çalışır.

e. Beşinci aşama bağımsız aşama adını alır. Öğrenciler hem dilbilgisel açıdan hem de ortam açısından hem de ortam açısından doğru dil kullanım yetilerini geliştirmişlerdir.

f. Bu yöntem, öğrencinin hedeflerine en duyarlı yöntem durumundadır Öğretmenler hem birinci dil hem de ikinci dildeki ayrımlar konusunda son derece yetkin ve duyarlı olmalı, psikolojik danışmanlık alanındaki danışman rolünü bilmeli ve benimsemelidirler. Öğretmen ayrıca yönlendirici olmamalı ve bağımsızlık için çabalayan öğrenciyi hoş görmeli

hatta desteklemeli ve Grupla Dil Öğretimi teknikleri konusunda ayrı bir eğitiminden geçmelidir. (Demircan, 1988; Demirel, 1990; Demirel, 2003)

2.4.7.3. Doğal Yöntem

Bu yöntem, 1880'lerden sonra yaşayan dillere olan ilginin artmasıyla ve dil alanında bir dizi yenilikçi akımın ortaya çıkmasıyla oluşmuştur. Yazılı dil yerine konuşulan dilin öğretimi dilbilgisi-çeviri yöntemine tepkiyi doğurmuş, sesletime, konuşmaya dayalı metinlerin işlenmesine ve öğretimde karşılıklı konuşmalara özel önem verilmiştir.

Doğal yöntemi benimseyenler yabancı dilin anadile benzer bir şekilde öğretilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Öğretimde konuşma dili esastır, derslerde anadilin kullanılmasına izin verilmez. Dilbilgisi öğretimine fazla önem verilmez. Başlangıçta okuma ve yazma alıştırmaları yapılmaz, dinleme

ve konuşma etkinliklerine yer verilir. Yabancı dili bu yöntemle göre öğretmenler, yabancı dili anadili olarak konuşan kimselerden oluşur. Sınıfta daha çok öğretmen aktiftir. Öğrenciler yanlış yapsalar da konuşmaya teşvik edilir. Sözcük Öğretiminde temel söz varlığından hareket edilir (Demircan, 1990).

2.4.7.4. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi

Tüm fiziksel tepki yöntemi San Jose State Üniversitesi psikoloji bölümünden James Asher tarafından geliştirilmiştir.

Bellek ile söz arasında bir yandan ezberleme, diğer yandan eylem ile ilişki kurularak öğrenilen dil birimleri daha kolay hatırlanır (Demircan, 1990; Demirel, 1993). Piaget, çalışmalarında çocuğun anadil ediniminde olduğu gibi yabancı dil Öğretiminde de sağ beyin yarıküresinin harekete geçirilmesinin önemini vurgulamıştır. Dil öğreniminde başarı sağlanabilmesi için engelleyici rol oynayan ruhsal gerginliğin azaltılması gerekir, bu da ancak eylemler aracılığıyla anlam çözümlenmesi yapılarak sağlanır.

Bu yöntemle göre dil öğretimi, anadil öğrenimiyle özdeşleştirilir. Derslerde, bir çocuğun anadili öğrendiği gibi, önce dinlemeye ve duyulan sözlerin çözümlenmesine özel önem verilir. Belirlenen amaçlar, eyleme dayalı emir türü alıştırmalarıdır. Okuma ve yazma etkinliklerine sözlü emir alıştırmalarından sonra yer verilir. İlk başta biçimden çok anlama önem verilir. Dilbilgisi tümevarım yoluyla öğretilir, sözcükler kullanım sıklığı ve sınıfta kullanılabilirliğine göre seçilir. Başlangıçta öğrenci yanlışları hoş görülür, öğrenciler dil öğretiminde ilerledikçe öğrencileri psikolojik olarak rahatsız etmeyecek şekilde düzeltmeye gidilir. Dersler işlenirken, başlangıçta öğretmen hareketleri, mimikleri, sesi yeterli görülürken, dersler ilerledikçe

sınıf içindeki nesnelere ve resim, dia, poster gibi değişik görsel araçlardan yararlanılır (Demircan, 1990).

2.4.7.5 Telkin Yöntemi

Dil öğretiminde yenilikçi arayışlar sürerken 20nci yüzyılın ikinci yarısında Bulgar psikiyatir Lazanov, insanda öğrenme performansının en yüksek olduğu anın, o kişinin bilinçli olmakla, bilinçli olmamak arasında bir yerde olduğu savını ortaya atmıştır. Bu sava göre, kişide öğrenme seviyesinin en yüksek olduğu bir nokta vardır. Bu noktaya öğrenme anında ulaşılabilirse, kişiye yapılan bilgi yüklemeleri daha uzun süre bellekte kalacak ve uzun süre kullanıma hazır olacaktır. Temelde bu görüşe dayandırılan yöntem Telkin Yöntemi adı verilir.

Bu yöntemde göre, dil öğrenmeye başlayan bir kişi telkinler aracılığıyla öğrenmenin en yüksek olduğu ana çıkartılabilirse, kişiye bu noktadan itibaren yapılabilecek bilgi yüklemelerinin belleğe kaydedileceğine ve bir daha unutulmayacağına inanılır.

Telkin yoluyla dil Öğretiminde diğer yöntemlerden farklı olarak, özel bir cihaz kullanılmaktadır. Bu cihazın çalışma dizgesi, nefes ritmine göre düzenlenmiş olup, amaç; öğrenen kişinin derin bir gevşeme anını saptamak ve bu anda bilgi yüklemeye başlamaktır. Bilgi hafif klasik müzik eşliğinde sunulur. Müzik öğrencinin rahatlamasına yardımcı olur.

Telkin yönteminde diyalog öğretimi önemli bir yer tutar. Bir diyalog öğretilirken birinci aşamada diyalog, gerekli açıklamalar yapılarak baştan sona kadar öğrencilere okunur. İkinci aşamada vurgu ve tonlamalara dikkat edilerek diyalog tekrar müzik eşliğinde okunur, gerekli yerlerde anadille

açıklamalar da yapılabilir. Üçüncü aşamada öğrencilerin rahat koltuklarında oturarak gözleri kapalı bir şekilde klasik müzik eşliğinde diyalogu dinlemeleri ve hatırd tutmaları istenir. Lazanov derslerde bu şekilde izlenecek bir yolla, yabancı dil öğretiminde başarılı olunacağına inanmaktadır (Demircan, 2002).

2.4.7.6. Sessizlik Yöntemi

Sessizlik yöntemi 1972 yılında Gattegno tarafından geliştirilmiştir. Gattegno'ya göre bu yöntemin diğer yöntemlerden en önemli farkı; öğretime ağırlık vermek yerine, öğrenime öncelik tanınmasıdır.

Sessizlik yöntemine göre yabancı dil öğretiminde öğrencilerin, öğretmenin rehberliğinde, dersin yönlendirilmesinde ana araç olarak kullanılan çubuklarla yapılan hareketlere uygun tümceler oluşturmaları ve söylemeleri istenir.

Çubuklar yardımıyla öğretmenin verdiği komutların Öğrenciler tarafından sessiz bir ortam içinde anlaşılması istenir. Daha sonra yoğun bir sözcük öğretimine geçilir. Gattegno tarafından geliştirilen bu yöntem her ne kadar bilişsel yöntemden doğmamışsa da bilişsel yöntemle belli prensipleri paylaşır. Dil öğretiminde öğretimden çok öğrenmeye ağırlık verilir (Demircan, 2002; Demirel, 1993).

2.4.7.7. Seçmecî Yöntem

Dil öğretiminde belirli bir yönteme bağlanıp kalmak, Öğretmene çeşitli sınırlılıklar getirir. Yabancı dil öğretiminde bu güne kadar uygulanan yöntemlerin en başarılı olan yönleri seçilerek, en verimli ve birbiriyle uyumlu bir şekilde uygulanması seçmecî yöntem adını alır.

(Demirel, 2003)'e göre seçmecî yöntemde;

- a. Dil öğrenimi gerçek hayata dönük olmalıdır
- b. Öğretim amaç dille yapılmalıdır
- c. Anlamlı ve iletişime dönük alıştırmalara ağırlık verilmelidir
- d. Dört temel becerinin geliştirilmesi esas olmalıdır
- e. Jest ve mimikler, ses tonu, vurgu, kültürel tavırlar vb. dikkate alınmalıdır
- f. Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmalıdır.

Dil becerileri konuşma, yazma, dinlediğini anlama ve okuduğunu anlama sırasında ele alınır. Etkinlikler, sözlü alıştırmalar, sesli okuma ve soru-cevaptır. Bu yöntemle göre dil öğretiminde çeviriye ve dilbilgisine yer verilir. Bu yöntemin başarılı olması, Öğretmenin bu güne kadar yabancı dil öğretiminde uygulanan yöntem ve teknikleri bilmesine, yaratıcı, enerjik ve istekli olmasına bağlıdır (Demircan 2002; Demirel 1993; Hengirmen, 1994).

2.4.7.8. Diğer Yöntemler

Yabancı dil öğretim yöntemlerinin sözü edilen belli başlı yöntemlerle, sınırlı olduğunu varsaymak safdillilik olur. Bunların dışında; Sözcüksel Yaklaşım, Göreve Dayalı Dil Öğretimi, İçeriğe Dayalı Dil Öğretimi, Danışmanlı Dil Öğrenme vb. gibi burada adı geçmeyen birçok yöntem ve yaklaşımdan söz etmek olanaklıdır. Ancak burada sözü edilmeyen daha birçok yöntem de, ya çok kısa sayılabilecek sürelerde belirli sayılardaki ülkelerde, bazı diller için uygulanmışlar ya da daha gelişim aşamalarında. Bilimsel çalışmalar sürdükçe, insanların gereksinimleri çeşitlendikçe yeni yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımlarının da ortaya çıkacağı, var olanlara çeşitli bilimsel dalların etki edeceği gün gibi açıktır. Önemli olan

öğretim ortamı içerisinde duruma en uygun yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımını belirlemek ve bunu uygulamaktır.

2.5. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YÖNTEM SEÇİMİ

Yabancı dil öğrenmek o dildeki dört temel beceriye (dinleme, konuşma, okuma, yazma) sahip olmakla eş anlamlıdır. Yabancı dil öğretim yöntemlerinin gerek kuram gerekse uygulama alanlarındaki çeşitliliğinde de işte bu dört temel beceriden hangisine ya da hangilerine öncelik verdiği, diğer bir deyişle yazılı iletişim veya sözlü iletişiminden hangisine ağırlık verdiği noktasından kaynaklanmaktadır. (Coste,1995; Cuq, 2003)

Yabancı dil öğretiminde, dört temel dil becerisini geliştirirken anadili öğrenirken olduğu gibi doğal bir sıranın izlenmesi gerektiğine yönelik görüş yaygındır. (Çakmak ve Erol, 2001)'a göre bu doğal sıraya göre yabancı dil öğrenen kişi önce duyacak, sonra konuşacaktır, okuma ve yazma da dinleme ve konuşmadan sonra kazanılacak becerilerdir.

(Demirel, 2003) göre yabancı dil öğretiminde göz önünde bulundurulması gereken temel ilkeler şu şekilde sıralanabilir.

- a. Dört temel beceriyi geliştirmek
- b. Öğretim etkinliklerini önceden planlamak
- c. Basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru öğretmek
- d. Görsel ve işitsel araçları kullanmak
- e. Anadili gerekli durumlarda kullanmak
- f. Bir seferde bir tek yapıyı sunmak
- g. Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlamak

- h. Öğrencilerin derse daha etkin katılımlarını sağlamak
- i. Bireysel farklılıkları dikkate almak
- j. Öğrencileri güdülemek ve cesaretlendirmek.

(Çakmak ve Erol, 2001; Demirel, 2003)'e göre dinleme öğretimi, iletişimin ve öğrenmenin en temel yoludur. Yabancı dilde dinleme öğretimindeki amaç, hedef dildeki seslerin tanınması, belli bir bağlam içinde yer alan vurgulama ve tonlamaların sebep oldukları anlam değişikliklerinin fark edilmesi ve konuşmacıdan gelen iletinin tam olarak anlaşılmasını sağlamaktır. Dinleme becerisinin kazandırılmasının sonucunda öğrenci, kaynak tarafından söze dönüştürülen bilgi, haber, tutum, duygu ve düşünceleri algıladıktan sonra anlamlandırabilir, kavrayabilir ve yorumlayabilir

(Çakmak ve Erol, 2001:49 ; Demirel, 2003a) konuşmanın; duygu, düşünce, tasarım ve isteklerin sözle bildirilmesi olduğu savını ileri sürerek konuşma öğretimindeki amacın, öğrencilerin hedef dili anlaşılır, akıcı ve doğru bir şekilde hedef dile ait ses tonu, vurgu, duraklama, açıklama, jest ve mimikleri kullanarak konuşması olarak belirtmektedirler.

(Demirel, 2003:101)'e göre okuma, "bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkartma tekniğidir". Yabancı dilde okuma öğretiminde amaç, öğrencinin hedef dilde yazılmış bir metinde ifade edilen duygu ve düşünceleri kavrayabilmesi, çözümleyebilmesi ve değerlendirebilmesidir.

Yüzyıllar boyunca birbirini takip eden öğretim ilke ve yöntemleri gözden geçirildiğinde, yabancı dilin kendisinin veya becerilerinin değişmediği, ancak öğrenci ve öğreticilerin önceliklerinin değiştiği görülmektedir. Bu önceliklerin

değişmesi ve yeni öğretim yaklaşımlarının ortaya çıkmasında birçok disiplinin katkısı bulunmaktadır. (Bange, 2005; Coste, 1995)

Öğretim hedefleri, hangi becerilere öncelik verilmesi gerektiği konusunda belirleyici rol oynamaktadır. Öğretim hedefleri gereği dinleme, konuşma, okuma, yazma gibi dört temel beceriden hangilerinin öncelikle kazandırılması gerekiyorsa, onlara uygun yöntemlere ihtiyaç vardır. Okuma becerileri hem anadil hem de yabancı dil öğretiminde temel becerilerden birini oluşturmaktadır. Okuma becerilerinin kazandırılması hedefleniyorsa ve gerekli durumlarda, dilbilgisi-çeviri yönteminin işlevsel ve güncel içerik kullanılarak, eğitimbilim ilkeleriyle tutarlı bir biçimde uygulanması akılcı bir yol olarak düşünülebilir. Aksi halde yöntemsel bir boşluk ortaya çıkabilir. Öte yandan konuşma becerileri öğretilmek isteniyorsa İletişimsel yaklaşımlardan yararlanılabilir. Ancak, yabancı dil öğretiminde dört beceriyi birbirinden kesin çizgilerle ayırmak uygun bir yaklaşım olarak görülmemektedir. (Cuq ve Gruca, 2002; Demircan, 2002; Demirel, 2003a)

Yabancı dil öğretim yöntemi seçme durumu söz konusu olduğunda şu ya da bu yöntem hakkında kesin bir biçimde ret ya da kabul gibi iki zıt eksenide gidip gelme yerine mevcut bilgi birikiminden etkili bir biçimde yararlanma yolları araştırılmalıdır. Bu da yabancı dil öğreticilerinin, kuramsal yaklaşımlar ve bunların yöntem kavramı çerçevesinde uygulamaya dönüştürülmeleri konusunda gerekli bilgiyle donatılmalarıyla olanaklı kılınabilir. (Işık, 2005)

Öte yandan; yabancı dil öğretiminde bireylerin yabancı dil öğrenme nedenlerini de göz önünde bulundurmamak yabancı dil öğretiminin belirlenen zaman diliminde, önceden planlanan amaçlara ulaşılmasını sağlamaya

yönelik olarak önemli katkılar yapacaktır.(Michel, 2005)

(Titiz, 2001: 305)'e göre bir bireyin yabancı dil öğrenmek istemesinin nedenlerinden bazılarının aşağıdakiler olduğu belirtilmiştir:

- a. Öğrencinin Türkçe olarak yapabildiklerini yabancı dilde de yapabilmesi,
- b. Görsel ve işitsel olarak dünyayı izleyebilmek ve dünyayla bütünleşebilmek,
- c. Yabancılarla rahatça konuşabilmek ve yabancı bir ülkede eğitimini sürdürebilmek,
- d. Dört beceriyi ortalama olarak kazanıp içinde yaşadığımız dünyayla iyi bir iletişim kurmak, toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeleri izleyebilmek,
- e. Kültürümüzü ve haklılığımızı uluslar arası platformlarda anlatabilmek.

Öğretim ortamında tüm koşulları göz önünde bulundurarak, uygun yöntem ya da yaklaşımı seçmek, yabancı dil öğretiminde hem öğretmen hem de öğrenci için başarının önkoşulu olmakla birlikte yeterli değildir. Uygun yöntem ya da yaklaşım, uygun yabancı dil öğretim teknikleriyle desteklenmelidir.

2.6. YABANCI DİL ÖĞRETİM TEKNİKLERİ

Yabancı dil öğretiminde kullanılan teknikleri anadili öğretiminde kullanılan tekniklerden ya da genel anlamda öğretim ortamlarında kullanılan öğretim tekniklerinden ayırmak pek de olası değildir. Yine de (Demirel, 990:55) öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi, ya da sınıf içinde yapılan işlemler bütünü olarak tanımladığı yabancı dil öğretim tekniklerinin;

- a. Grupla öğretim teknikleri

b. Bireysel öğretim teknikleri olarak iki gruba ayrılabilirliğini söylemektedir.

(Demirel,1990:56) tarafından özellikle öğretmenlerin sınıf içinde kullandıkları teknikler olarak tanımlanan grupla öğretim teknikleri;

- a. Gösteri
- b. Soru – Cevap
- c. Rol yapma
- d. Drama
- e. Benzetim
- f. İkili ve grup çalışmaları
 - (a) Öykü Anlatma
 - (b) Bulmaca
 - (c) Resimli Kartlar
 - (d) Grup-Mini Dersleri
- g. Mikro öğretim
- h. Eğitsel oyunlar
 - (a) İletişim oyunları
 - (b) Tanımla ve Çiz
 - (c) Farkı Bul
 - (d) Bağlantı Kur – Eşleştir
 - (e) Eşini Bul
 - (f) Nerede?
- i. Gramer oyunları
 - (a) Bayrak Yarışı

(b) Tümceleri Eşleme

(c) Gramer Tenisi

(d) Çantamda Ne var?

olarak gruplandırılmaktadır.

Öte yandan, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları göz önüne alarak, bu farklılıkları gidermek amacıyla kullanılan teknikler ise (Demirel, 1990) tarafından bireysel öğretim teknikleri olarak tanımlanmış, daha çok ders dışı zamanlarda öğrenmeyi kolaylaştıran etmenler olarak ele alınmış ve aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır.

a. Bireyselleştirilmiş Öğretim:

(a) Dönüşümlü günlük çalışmalar

(b) Beceri geliştirme çalışmaları

(c) Planlı grup çalışmaları

(d) Düzey geliştirme çalışmaları

b. Programlı Öğretim

c. Bilgisayar Destekli Öğretim

Bu teknikler yabancı dil öğretim etkinliklerinin düzenlenmesi amacıyla kullanılır ve öğretmen tarafından duruma uygun olarak seçilen yabancı dil öğretim yöntem ya da yaklaşımı sayesinde öğretim ortamlarına taşınır. Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde önemli unsurlardan birisi de yabancı dil öğretim etkinliklerinin doğru şekilde düzenlenebilmesidir.

2.7. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ETKİNLİKLER

Yabancı bir dil öğrenen kişi, önce duyar, sonra konuşur, daha sonra da okumayı ve yazmayı öğrenir. Dolayısıyla dil öğrenirken öğrenilen becerilerden ilki dinleme becerisidir. İletişim kurmaya ve öğrendiklerini hemen hayata geçirmeye istekli olan çocuk iletişimin bu çok önemli ögesiyle sürekli karşılaşır. Çocuklar oyunlar oynarken, şarkı ve tekerlemeler söylerken veya öyküler ve basit yönergeleri dinlerken zamanlarının çoğunu öğretmeni dinlemekle geçirebilirler. Bu durumda öğretmenin genel sınıf dili denilen yönergeler, sorular veya övgü sözleri gibi konuşmaların ne kadarında anadili kullanacağı ne kadarında yabancı dili kullanacağına vermesi gerekir. Kullanılan yabancı dil her geçen gün arttırılabilir. Böylece çocuklar yabancı dille iç içe bırakılır ve öğrenim hızlanır (Brewster; Ellis ;Girard 2002:98).

Yabancı dil öğretiminde temel dil becerilerinin gelişmesinde anadili ediniminde olduğu gibi doğal bir sıranın izlenmesi görüşü oldukça yaygındır. Ancak sıralamanın bu şekilde olmasına rağmen yabancı dil öğretimi yapılırken bu sıralamaya sadık kalmak pek de olası değildir. Zira sınıf içi uygulamalarda dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri birlikte kullanılmaktadır. Ancak bu becerileri kullanma sıklığı yabancı dil öğrenme amacıyla doğru orantılı olmaktadır. Yinede belli bir beceriye ağırlık verirken diğerlerini kullanmamak akılcı değildir. Örneğin okuma becerisi geliştirilirken diğer dil becerilerinin de kullanılması kaçınılmaz olacaktır. Aslında doğal sıralama ne şekilde olursa olsun dil becerilerini teker teker yerine hep birlikte geliştirmek en uygun yoldur. Sadece bu becerilerin birlikte geliştirilmesinde her beceriye verilecek yüzdeler farklı olabilir. Sözelimi okuma becerisini

geliştirirken bu beceriye %70 ağırlık verilirken, dinleme ve konuşmaya %20, yazmaya da %10 ağırlık verilebilir. Zira okuduğunu yazılı ya da sözlü olarak anlatmak isteyen bir kişi hem konuşma hem de yazma becerisini kullanmak zorunda kalacaktır. Aynı şekilde okuduğu bir metinle ilgili bir soru sorulduğunda soruyu yanıtlayabilmek için dinleme becerisinin de gelişmesine önem verilmelidir. Bu becerilerin geliştirilmesi amacıyla yabancı dil sınıflarında uygulanabilecek çeşitli etkinlikler kısaca aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

2.7.1. Dinleme Öğretimi

Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerilerinden en zor gelişeni dinleme becerisidir. Dinleme öğretiminde amaç, öğrencilere amaç dildeki sesleri tanıtmak, bir bağlam içinde yer alan vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark ettirmek ve öğrencinin konuşmacıdan gelen iletiyi tam ve doğru olarak anlamasını sağlamaktır.

(Demirel, 2003a:51-52) dinleme öğretimi yapılırken üç etkinlik aşaması önermektedir.

- a. Dinleme Öncesi etkinlikler
 - (a) Güdüleme ve ilişkilendirme
 - (b) Dersin amacını belirleme
 - (c) Metni tahmin etme
 - (d) Önemli sözcük ve bazı deyimleri öğretme
 - (e) Dinleme amaçlarının belirlenmesi
- b. Dinleme sırasındaki etkinlikler
 - (a) Geneli anlamaya yönelik dinleme

- (b) Anlamaya yönelik soruları yanıtlamak amacıyla dinleme
- (c) Yanıtları kontrol etme amacıyla dinleme

c. Dinleme sonrası etkinlikler

- (a) Öğrencilerden anlamaya ilişkin soruları yanıtlamaları istenir
- (b) Öğrenciler grup çalışması yaparak bir pasajı yüksek sesle

okurlar

- (c) Öğrencilerden okuduklarını anlatmaları istenir
- (d) Ana düşüncüyü bulma
- (e) Metni özetleme
- (f) Metinde geçen belirgin noktaları tartışma
- (g) Metinle ilgili bir kompozisyon yazma
- (h) Oyunlar: Rol oynama / drama, benzetim, sorun çözme şarkılar

dikte ya da dikteli kompozisyon.

2.7.2 Konuşma Öğretimi

Yabancı dil öğretiminde genel amaçlardan biri, belki de en önemlisi, öğrencilerin öğrendikleri dili anlaşılır bir şekilde konuşabilmesidir. Konuşma öğretimi yabancı dil öğretiminin her aşamasında yapılmaktadır.

Öğrencilere konuşma becerisini kazandırmak için başlangıç düzeyinden itibaren en çok kullanılan alıştırmalar tekrar alıştırmalarıdır. Bunu daha sonra anlama ve iletişime dayalı alıştırmalar izlemektedir. Ancak konuşma becerisinin kazanılması için dilin kurallarını bir başka deyişle dilbilgisini ve sesletimi iyi bilmenin gerektiği vurgulanmaktadır.

Konuşma becerisini geliştirmeye dönük olarak yabancı dil öğretmenlerinin tarafından sırasıyla mekanik, anlamlı ve iletişimsel

alıştırmalar (Diyaloglar, Söylevler, Münazaralar, Rol yapma, Hazırlıksız konuşma, Öykü anlatma) kullanılmaktadır.

(Peçenek,1998:33-34)'e göre iletişimci yaklaşımda, konuşma öğretiminde, öğrencinin iletişim bağlamı ve durumuyla örtüşen iletiler üretmesi, sözlü dili toplumsal bağlam içinde akıcı, anlaşılır ve doğru olarak kullanması amaçlanır. Bu doğrultuda tümce düzeyinin ötesinde dil kullanımı önem kazanır. Yalıtılmış sözcüklerin üretiminden çok iletişime uygun sözcüklerin akıcı seçimi ön plana çıkar. Öğrenci dil kullanımında yoğunlaşır.

(Peçenek, 1998:34)'in (Byrne, 1986:9)'dan aktardığına göre konuşma öğretiminde sözel akıcılığın sağlanması odak noktayı oluşturur. Sözel akıcılık, bir amacı anlaşılır biçimde, doğru olarak ve fazla kesintiye uğramaksızın anlatabilme becerisi olarak tanımlanabilir.

İletişimci Dil Öğretimi programlarında, konuşma becerisinin geliştirilmesi amacıyla kontrollü konuşma etkililikleri (sesbilgisi, dilbilgisi, sözvarlığına ilişkin alıştırmalar) ve öğrencinin kişisel olarak kendini anlatmasına; üretmesine olanak tanıyan etkinliklere yer verilmektedir. (Peçenek, 1998:34)

(Peçenek, 1998:34); (Byrne, 1988:24-25)'in konuşma becerisinin geliştirilmesinde, kontrollü ve serbest alıştırmalar olmak üzere iki etkinlik grubu belirlediğini belirtir. Buna göre;

a. Kontrollü Alıştırmalar: Kısa diyaloglar biçimindeki kontrollü alıştırmalar öğrencilerin anahtar yapılar, sesletim ve sözcük bilgisi konularında karşılaştıkları güçlüklerin giderilmesi amacını gütmektedir.

b. Serbest Alıştırmalar: Öğrencilerin dili serbestçe kullanabilecekleri doğal bir konuşma ortamına gereksinimleri vardır. Böyle bir ortamının

sağlanmasında oyunlar (Çizim oyunları, Bellek oyunları, Bulmacalar, Sözcük oyunları, Görüşmeler) güdüleyici etkinliklerdir,

2.7.3. Okuma Öğretimi

Dilin gelişim aşamalarında önemli bir yer tutan bir diğer dil becerisi de okumadır. Eğer öğrenci ana dildeki okuma becerilerini iyi geliştirebilmişse yabancı dil öğreniminde anadili ile yabancı dil okuma becerileri arasında olumlu bir ilişki kurarak bilgi aktarımını gerçekleştirebilir. (Brewster, Ellis ve Girard, 2002:110) Okuma becerisinin öğretilmesi için sınıf içerisinde farklı etkinlikler uygulanabilir.

a. Harflerin veya harf kümelerinin nasıl sesletilmesi gerektiğini gösterme ve öğretme,

b. Okumayı öğretme,

c. Bakma ve söyleme (kart veya fişlere yazılmış sözcük ve sözcükler),

d. Bütün tümceyi okuma,

e. Dilde deneyim edinme,

(Brewster; Ellis ve Girard, 2002:112)'ın belirttiği gibi başlangıç aşamalarında çocukların harfler, sözcükler ve resimlerle ilişkisi görsel araç gereçlerle, oyunlarla, şarkılarla desteklenmelidir.

Çocuklara dil öğretiminde okuma becerisinin verilmesinde başlangıç noktası olarak bir kitaptan kısa bir öykü okuma, bir sınıf öyküsü okuma (kitaptan okuma yerine sınıf için öğretmen ya da tüm öğrenciler tarafından oluşturulan öykünün okunması), çocuğun söylediğine bağlı olarak yazılan metnin okunması, bilinen çocuk tekerlemeleri veya şarkılarının okunması gibi çalışmalar seçilebilir. (Scott ve Ytreberg, 1990:54)

(Scott ve Ytreberg, 1990:57-60) iki ayrı okuma tekniği önermektedir.

a. Sesli okuma: Geleneksel olarak tek tek öğrenciler tarafından tüm sınıfta okuma yapılması.

b. Sessiz okuma: Bu teknik öğrencilerin hayatları boyu kullanacakları bir teknik olacağından sınıf içinde uygulaması önemlidir. Sessiz okuma yöntemiyle çeşitli etkinlikler yapılabilir; Öğrencilere belli bir süre tanınarak sessizce verilen metni okumaları istenir, ardından o zaman süresince gelinen yere bakılıp geri kalan parçayı sonra okumaları istenir,

Okuma kartları, elde yapılmış kitaplar, öğretilen yabancı dilde anadili edinimi için hazırlanmış kitaplar, yabancı dil öğrencileri için hazırlanmış basitleştirilmiş öyküler, resimli sözlükler, kasetli kitaplar okuma becerisini gelişimi için kullanılacak araç gereçlerden bazılarıdır. (Scott ve Ytreberg, 1990:61)

Okuduğunu anlamaya yönelik soruları yanıtlama veya boşluk doldurma tipindeki okuma etkinliklerinin dışında (Brewster; Ellis ve Girard, 2002:113) metin ile ilişkili doğrudan etkinlikler önermektedir.

a. Yeniden oluşturma etkinlikleri (tümceleri karakterlerle eşleştirme, metin veya tümcelerdeki boşlukları doldurma, bir tümce ya da metnin bölümlerini sıraya koyma, bir tümcenin devamını tahmin etme, tablo doldurma gibi.)

b. Çözümleme etkinlikleri (metinde belirli bir bilgiyi aramak için ayrı renkler ile bazı sözcüklerin altına çizilmesi veya diğer öğrencilerin yanıtlaması için öğrencilerin metin ile ilgili kendi sorularını yaratmaları)

c. Okuma bilinci yaratan etkinlikler (öğrencilerin değişik türde metinlerle tanıştırılması; mönü, broşür, davetiye kartı, reklam, vb.)

2.7.4. Yazma Öğretimi

Çocuklar arasında diğer becerilere göre öğretiminde biraz daha fazla zorluklar bulunan yazma becerisi yine de çok yararlı, gerekli, tamamlayıcı bir dil becerisidir. Kimi yabancı dil öğretmenleri yazmayı sınıf içi öğretim etkinliğinden çok sınıf dışında bir ödev olarak değerlendirmektedirler. Oysa dil öğretiminde sözlü iletişim kadar yazılı iletişim de önemlidir ve bu becerinin geliştirilmesine konuşma kadar önem verilmesi gerekmektedir.

(Scott ve Ytreberg, 1990:68)'e göre çocukların yabancı dilde bu beceriyi öğrenirken diğer becerilere göre daha çok zorluk çekmelerinin çeşitli nedenleri bulunmaktadır:

a. Beden dili, tonlama, göz teması vb. anlamın aktarılması gibi yardımcı özelliklerin kullanılamaması.

b. Yazmanın beceri olarak edinilmesinde mekanik sorunların yaşanması, (el-göz eşgüdümü gibi motor hareketlerin halen gelişmektedir)

c. Öğrenilen yabancı dilin çocuğun alfabesinden ayrı bir alfabeyle sahip olması.

d. Yabancı dilde yazmanın genellikle yanlış düzeltimi (el yazısı, dilbilgisi, yazım ve noktalamanın düzeltimi) ile anılmasıdır.

Yazma becerisi çocuğun sözcük dağarcığını genişletir; öğrenmekte olduğu dilbilgisel yapıları güçlendirir. (Scott ve Ytreberg,1990:69) yazma etkinliklerinin diğer beceri alanlarında öğrenmeyi sağlamlaştıran ve pekiştiren bir yardımcı rol oynamakta olduğunu belirtmektedir.

Yazma etkinlikleri; denetimli yazma, yönlendirmeli yazma ve serbest yazma olmak üzere üçe ayrılabilir. Genel olarak denetimli ve yönlendirmeli etkinlikler dil ile ilgili alıştırmayı yapmak ve dilin kendisine dikkati yoğunlaştırmak için yapılırken daha serbest yürütülen etkinlikler öğrencinin düşük bir düzeyde de olsa kendisini dile getirmesine izin veren ve biçimden çok içeriğe önem verilen çalışmaları içerir.

(Scott ve Ytreberg,1990:69-73) Denetimli etkinlikleri; doğrudan kopya etme, düzenleme yapma ve kopya etme, dikte etme, eşleştirme isimleri altında gruplandırmakta ve bu etkinliklerin; resimler, yazılı model örnekler, tablolarla desteklenebilir olduğunu ileri sürmektedir. Yönlendirmeli etkinlikler ise özellikle başlangıç düzeyi için doldurma alıştırmaları, dikte etme ve tümceyi tamamlama, mektup, kart, davetiye yazma etkinlikleri olarak sıralanabilir.

Eğer yazma etkinlikleri sürekli denetimli gerçekleşirse çocuk kolayca sıkılabilir ve ilgisini kaybedebilir. Dolayısıyla öğrencileri gerçek iletişim amaçlı özel etkinliklerle de yazmaya istekli hale getirmek önemlidir. Serbest yazma etkinlikleri bu açıdan daha yararlı olabilir. Serbest yazma etkinliklerine bir öyküde geçen bir karaktere mektup yazma; bir öyküyü ayrı bir son ile tekrar yazma; bir anket, inceleme veya mini proje hazırlama ve yazma; bir yazılı metindeki yanlışları düzeltme olarak yapılabilir. (Brewster; Ellis ve Girard, 2002:127)

Her öğrencinin yazmış olduklarını içeren bir dosya tutmak hem öğretmen hem de çocuğun kendi gelişim sürecini izleyebilmesine olanak

verir. Bu dosya çocuk için bir güdülenme aracı, öğretmen içinde ölçme ve değerlendirme aracı olarak kullanılabilir.

Yazma etkinliklerinde genellikle yazma öncesi etkinliklere oldukça ağırlık verilmesi gerekir. Çünkü çocuğun sınırlı sözcük ve dil bilgisi ile yoktan bir şey var etmesi iyice zorlaşabilir. Yazma öncesi çalışmalar hem çocukları etkinliğe ısındırır, hem de ayrı düşünce ve konular edinmelerini sağladığından yazmaya başlamadan önce güven kazanmalarını sağlar: Konu hakkında konuşma etkinliği, sözcük yıldızları oluşturma, sözcük tabloları oluşturma, konuya özgü sözcük çalışması (Scott ve Ytreberg 1990:75) tarafından önerilen etkinliklerdir.

Çocuklardan öğrenmekte oldukları yabancı dilde söyleyemedikleri şeyi yazmaları beklenmemelidir. Çocuklar kişisel yazılar yazmaktan keyif aldıkları için kişisel yazma etkinliklerinin mümkün olduğunca yapılması onları yazma etkinliklerine yöneltebilir. Ayrıca yazdıklarının sergilenecek olması çocukları çok memnun edeceğinden bu da güdülenmelerine yardımcı olabilir. Çocuğu yazmaya yönlendirmenin başka yolu da sınıf ortamında yazılı metinlerden yararlanmaktır. Duvarlara asılacak olan her türlü yazı öğrencilere örnek oluşturabilir. (Brewster; Ellis ve Girard,2002:119)

Yabancı dil öğretimindeki dört temel becerinin öğretilmesinde kullanılan etkinliklere kısaca değindikten sonra dört temel beceri içerisinde anılmayan ancak yabancı dil öğretiminde vazgeçilmez olan sesletim ve sözcük öğretimine de çok kısa olarak değinmekte yarar vardır.

2.7.5. Sesletim Öğretimi

“Sesleme edimi sırasında seslerle bürünsel öğeleri söyleme, gerçekleştirme biçimi” (Vardar, 1988:188) olarak tanımlanan ve “söyleyiş” kavramıyla karşılanan sesletim, seslerin ve sözcüklerin söyleniş biçimi olarak da tanımlanmaktadır. Dil öğrenme, o dildeki sesleri çıkarmakla ve sözcükleri söylemekle başlar. Yabancı dil öğretiminde de özellikle başlangıç düzeyinde derslere genelde sesletim öğretimiyle, çoğu kez anadili ile yabancı dil arasında sorun olan seslerin öğretilmesiyle başlanır. (Gürbüz, 2004)

Sesletim öğretiminde;

- a. Dinleme
 - b. Sesleri ayırt etme
 - c. Benzer sesleri ayırt edebilme alıştırmaları yapma
 - d. Öğrencinin sesi sesletmesi
 - e. Öğrencinin sesletiminin yanlışsa öğretmen tarafından düzeltilmesi
- aşamaları izlenebilir.

(Demirel, 2003a) sesletim öğretiminde vurgu ve tonlamanın da çok önemli olduğunu belirterek hem sözcükler hem de tümceler de vurgu ve tonlama anlam değişikliğini belirttiği için öğretmenin bu konu üzerinde tahtayı da kullanarak önemle durması gerektiğini belirtmektedir.

2.7.6. Sözcük öğretimi

Yabancı dil sınıflarında sözcük öğretimi öğretmenin sınıf içinde kullandığı öğretme yöntemine göre farklılık göstermesine rağmen, sözcük öğretiminde önemli bir husus bir ders saatinde öğretilecek sözcük sayısının, normal bir ders saati (40-50 dk) için, 10-15 sözcükten fazla olmamasıdır.

(Demircan, 2003a)'a göre sözcük öğretimi yapılırken en çok uygulanan yöntemler sırasıyla şöyledir:

- a. Gerçek nesnelere ve numunelere gösterilir.
- b. Öğretilecek sözcüğün anlamı jest ve mimiklerle açıklanır.
- c. Görsel araçlar kullanılır.
- d. Amaç dilde açıklama yapılır.
- e. Yabancı dildeki sözcükler ile anadildeki sözcükler arasında akustik bağ kurulur.
- f. Bileşik sözcükler anlamlı parçalara ayrılır.
- g. Sözlük karşılıkları buldurulur.
- h. Sözcüklerin anlamını okudukları ya da duydukları bir metinden çıkarmaları, tahmin etmeleri istenir.
- i. Bütün bunlarla kelime öğretilmemişse anadildeki karşılıklar verilir

2.8. ÇOCUKLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Ülkemizde Özel İlköğretim Okullarında ikinci yabancı dil öğretimi genellikle dördüncü ya da altıncı sınıftan itibaren başlamasına rağmen, birinci yabancı dil öğretimi çok daha erken sınıflarda hatta anaokullarında başlamaktadır. Dolayısıyla birinci ya da ikinci yabancı dil öğretimine tutulan çocukların yabancı bir dili nasıl öğrendiklerine göz atmakta sayısız yararlar vardır.

Çocuklar yabancı dili doğal bir yoldan, ana dillerini öğrendikleri gibi öğrenirler; güdülenerek öğrenirler; dinleyerek ve yineleyerek öğrenirler; öğretmeni taklit ederek öğrenirler; birbirleriyle etkileşime girerek ve amacını

bildikleri ilginç ve eğlenceli etkinlikler yaparak öğrenirler ve kendi dillerine çeviri yaparak öğrenirler. (Durukafa, 1998)

Çocukların halen anadillerini öğrenmeye devam ettikleri düşünüldüğünde; onların anadillerini öğrenirken kazandıkları ve kullandıkları becerileri, diğer bir dili öğrenirken bu yeni öğrenilen dile aktarabilecekleri bir takım bilgi ve beceriler ile donanmaları doğaldır.

Çocukların anadildeki dil öğrenim becerilerini, öğrenilmekte olan yabancı dile aktarımında (Brewster, Ellis ve Girard, 2002)'in vurguladığı bilinmesi gereken önemli ilkelerden bir kaçısı şöyledir:

a. Çocuklar çok iyi gözlemci olmalarının yanında dilin kendisi kadar vücut dili, tonlama, el ve kol hareketi, yüz anlatımı ve toplumsal bağlam gibi bir takım kaynakları kullanarak anadillerinde anlamlandırma yapmak için doğal bir yeteneğe sahiptirler. Çocukların anadili öğrenmedeki bu becerileri dil kullanımının bağlamsal ve görsel açıdan desteklenmesiyle yabancı dil öğreniminde kullanılabilir.

b. Anadili öğrenirken çocuklar sözcük ve sözcük öbeklerinin anlam ve sesletimlerini tam olarak kavramak için bunları yinelerler. Sözcüğü öğrendiğini hisseden çocuk, yinelemeyi bırakır. Dolayısıyla belirli bir ölçüye kadar yabancı dil öğretiminde de yinelemeden yararlanılabilir.

c. Çocuklar tahmin yürütme, karşılaştırma yapma, varsayımda bulunma, ezberleme, sınıflandırma, eşleştirme, sıraya koyma gibi önceden edindikleri becerilerle donanmış durumdadırlar. Bu beceriler yabancı dil öğretiminde de kullanılabilir.

d. Fazla bilmeseler de, iki veya üç sözcük ve ezgi kalıplarıyla bile, çocuklar konuşmayı severler. Nasıl olursa olsun bir biçimde iletişim kurabilme çabaları yabancı dil öğretiminde de desteklenmeli ve olabildiğince anlamlı iletişimsel etkinliklerin uygulanmasına fırsatlar yaratılmaya çalışılmalıdır.

e. Anadili öğrenirken çocukların iyi birer risk alıcı ve deneyici olduğu gözlenmiştir. Bu bağlamda çocukların devam etme istekleri, coşkulan teşvik edilmeli, sürekli olan yanlış düzeltme ile veya öğretim ortamındaki sert bir hava ile onların neşesi kaçırılmamalıdır.

MEB Yabancı Dil Öğretimi Çerçeve Programına göre; küçük yaştaki öğrencilerde yabancı dil öğrenimi, daha çok bilişsel edinim ve karşılaştırmalı düşünme yetisinin etkisiyle gerçekleşir. Bu durum, ikinci yabancı dili anadili ile karşılaştırmanın yanı sıra özellikle birinci yabancı dil karşılaştırmayı gerektirir. Diller arasında bazı benzerlikler vardır. Dört temel dil becerisi (dinleme, okuma, konuşma yazma) ile alt beceriler (tanıma, anlama, sorgulama, sıralama, sınıflama, özetleme, ilişkilendirme, eşleştirme) ve öğrenme stratejilerinde de genelde benzerlikler bulunmaktadır. Ancak, karşılaştırmalı bir öğrenme ve öğretme modeli uygulanması zorunlu değildir. İkinci yabancı dilin öğretilmesinde anadili ve/veya birinci yabancı dilde önceden kazanılan bu benzer özelliklerden faydalanma yoluna gidilmesi gereklidir. Böylece öğrenciler anadili ve/veya birinci yabancı dilde kazandığı bu benzer özelliklerden dolayı ikinci yabancı dili öğrenirken zorluk çekmeyecekler, benzer pek çok kelime ve dilbilgisi yapılarından ve önceki dilin öğrenilmesi sırasında geliştirilen öğrenme stratejileri ile edinilen diğer bilgi, beceri ve deneyimlerinden faydalanabileceklerdir. (Demirel, 2000)

BÖLÜM 3 : YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, özel ilköğretim kurumlarında yürütülmekte olan; ikinci yabancı dil öğretiminin ana ilkeleri, amaçları, hedefleri ve uygulama esaslarının araştırılarak ikinci yabancı dil öğretimi hakkında genel bir durum saptaması yapmaya yönelik betimsel bir çalışmadır. Durum saptaması yapılırken söz konusu öğretim kurumlarında ikinci yabancı dil olarak öğretimi yapılmakta olan Fransızca öğretimi ağırlıklı olarak ele alınmış, Almanca ve İngilizce öğretimi hakkında ise ilgililere danışılmış ve gözlem yapılmıştır.

Araştırma “geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı “ (Karasar, 2002:77) olarak tanımlanan tarama modeli mantığı içerisinde sürdürülmüş, konuyla ilgili yazın taraması yapılmış, alan uzmanları, uygulayıcılar, yöneticiler ve dolaylı yollardan öğrenciler ile onların velilerinin görüşleri alınmıştır.

Yazın taramasında internetten de yararlanılmış, öğretim kuramlarıyla birlikte yabancı dil öğretimiyle ilgili; kuram, yöntem ve yaklaşımlar irdelenmiş ayrıca yabancı dil öğretim ortamlarında kullanılan teknik ve etkinlikler incelenerek dil öğrenmekte olan öğrencilerin yaş gruplarına ait yabancı dil öğrenme özellikleri araştırılmıştır.

Son olarak ikinci yabancı dil öğretimiyle ilgili müfredat programları ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ortaya konulan çerçeve programlarının içerikleri ve haftalık ders çizelgeleri araştırılmıştır.

Herhangi deneysel bir yöntemle başvurulmamıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

İkinci yabancı dil öğretiminin yapılmakta olduğu, Milli Eğitim Bakanlığı ve gerekli diğer kurumlardan izin alarak, ülkemizde faaliyetlerine halen devam eden özel ilköğretim okulları bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

(Karasar, 2002:109-110)'a göre "evren, araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünüdür. Aslında iki tür evren vardır. Birisi, genel evren öteki ise çalışma evreni. Genel evren tanımlanması kolay fakat ulaşılması güç hatta çoğu zaman olanaksız bir bütündür. Bu nedenle çalışma evreni kavramı geliştirilmiştir. Çalışma evreni, ulaşılabilen evrendir. Araştırmacının, ya doğrudan ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak hakkında görüş bildirebileceği evren çalışma evrenidir." Bu noktadan hareketle araştırmacının Ankara'da ikamet etmesi nedeniyle araştırma verilerine ulaşabilme kolaylığı düşünülmüş ve çalışma evreni olarak Ankara ilinde faaliyet gösteren özel ilköğretim okullarından ikinci yabancı dil öğretimi yapılan okullar belirlenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermekte olan Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün resmi internet sayfasından elde edilen ve EK-1 listede Özel İlköğretim Kurumlarından ikinci yabancı dil öğretiminin sürdürüldüğü okullar araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu amaçla Ankara'da faaliyet gösteren EK-1 listedeki okulların internet ortamında resmi sayfaları araştırılmış, bu ortamdan ulaşılamayan bilgilerle ilgili olarak yüz yüze görüşme ya da telefon aracılığıyla okul yetkilileri veya yöneticileriyle iletişim kurulmuş ve ikinci yabancı dil öğreniminin yapılıp yapılmadığı sorgulanarak okulların yabancı dil öğretim durumları

belirlenmeye çalışılmıştır. Ankara'da faaliyet gösteren 52 Özel İlköğretim Okulunun yabancı dil öğretim durumlarını ve internet adreslerini gösterir çizelge EK-2'dedir.

Söz konusu 52 kurumdan 23'ünde ikinci yabancı dil öğretiminin yapıldığı belirlenmiştir. Bu okullarda hangi dillerin ikinci yabancı dil olarak öğretildiği konusu araştırıldığında ise; 11'inde hem Almanca hem de Fransızca, 7'sinde sadece Almanca 3'ünde sadece Fransızca ve 2'sinde sadece İngilizce öğretimi yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Konuyla ilgili çizge EK-3'tedir.

Dolayısıyla çalışma evreni olarak belirlenen, araştırma konusu olan ikinci yabancı dil öğretiminin sürdürüldüğü 23 okul'un tamamı aynı zamanda araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Örnekleme oluşturan okulların ikinci yabancı dil öğretmeni çalıştırma durumları incelenmiş ve EK-4'teki anketin uygulanması amacıyla bu okullarda ikinci yabancı dil öğretmeni olarak çalışan tüm öğretmenlere ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Gereksinim duyulan verilerin toplanması ve elde edilerek yorumlanması amacıyla; ilk olarak yabancı dil öğretimi konusunda yazın taraması yapılmıştır. Araştırma durum saptaması yapmaya yönelik olduğundan veri toplama aracı olarak "anket" yeğlenmiş ve yazın araştırmasının tamamlanmasından sonra ikinci yabancı dil öğretmenlerinin yanıtlayıcı (denek) olarak katılacakları bir anket geliştirilmiştir.

Anket'in geliştirilmesi amacıyla, ilgili alanda yapılan araştırmalarda kullanılan anketler incelenmiş, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış olan bu

anketlerin araştırmanın amacına uygun olan maddelerinden yararlanılmıştır. Anket soru ve önermeleri hazırlanırken öncelikle “cevaplayıcı hakkında tanımlayıcı bilgi sağlayan” (Baş, 2005:68) demografik sorular hazırlanmış ve “cevaplayıcıların herhangi bir konudaki tutum, fikir, algı ya da inançlarının istendiği” (Baş, 2005:69) yargısal sorular ile araştırmanın amacına ulaşılmaya ulaşılmıştır. Çalışma betimleyici bir nitelik taşıdığından “bir kimsenin belli bir anda belli bir konuda ne düşündüğünü ya da duyduğunu saptamaya dönük” (Balcı, 2001:160) görüş soruları ile “kişilerin uzun süreli yaşam deneyimleri ve yetiştirme süreçleri içinde kazandıkları temel eğilimleri yakalama amacındaki” (Balcı, 2001:160) tutum ölçmeye yarayan sorular ve önermeler oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anket oluşturulurken ilgili bilimsel alanda görev yapmakta olan araştırmacı ve uzmanların görüşlerine başvurulmuş ve bu görüş ve öneriler doğrultusunda anket taslağı oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak ön deneme amacıyla uygulanmış, elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir. Bu sonuçlar yine ilgili alan uzmanlarına götürülerek anketlerin geçerlilik ve güvenilirliği sınanmıştır. Uzman ve araştırmacılar tarafından geçerlilik ve güvenilirlik verileri kontrol edilen ankete yine uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilerek uygulama alanına geçilmiştir. Anket soruları “önerme” formunda “kapalı uçlu” olarak hazırlanmış ve yanıtlayıcıların yanıtları “Likert Tipi Sayısal Ölçek” kullanılarak alınmıştır.

EK-4'teki “Öğretmen Anketi” iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; anketteki soruları yanıtlayan öğretmenler hakkında genel bilgi elde edilmeye çalışılırken ikinci bölümde özel ilköğretim okullarında yürütülmekte olan ikinci

yabancı dil öğretim faaliyetlerine ilişkin bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu bölümdeki önermeler aracılığıyla yanıtlayıcıların okul ile ilgili, ders işleyişiyle ilgili ve ikinci yabancı dil öğretiminin genel sorunlarıyla ilgili görüş ve tutumları elde edilmeye çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Öğretmenlere uygulanan anketten elde edilen veriler; standart sapma, aritmetik ortalama, ortanca, mod, frekans ve yüzdelerle betimlenmiş, ilgili alan yazınına dayanılarak yorumlanmıştır. Ayrıca araştırmanın amacına yönelik olarak toplanan verilerin çözümlemesinde varyans (anova) çözümlemesi yapılmış, çapraz tablolardan yararlanılmıştır. İstatistiksel işlemler SPSS (Statistical Package of Social Sciences) istatistik programında yapılmıştır.

Uygulanan anket hakkında ilgili alan uzmanları tarafında SPSS istatistik programı kullanılarak yapılan güvenilirlik çözümlemesi EK-5'tedir. Anketin güvenilirlik ölçütü $\text{Alpha}=0,6640$ olarak bulunulmuştur.

BÖLÜM 4 : BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmanın örneklemini oluşturan özel ilköğretim okullarında görev yapan tüm ikinci yabancı dil öğretmenlerine anket ulaştırılmıştır. Bunlardan, geri dönüşü sağlanan toplam 80 öğretmene ait anket sonuçları yorumlanmıştır.

4.1. Özel İlköğretim Okullarında Görev Yapan İkinci Yabancı Dil Öğretmenlerini Tanımlayıcı Veriler

Araştırmaya katılan toplam 80 deneğin anketin birinci bölümündeki sorulara verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara göre özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretmeni olarak görev yapan öğretmenleri tanımlayıcı bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

Soru 1 : Eğitim Düzeyinizi nedir ?

Çizelge-1: Eğitim Düzeyi Çizelgesi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Lisans	35	43,8	43,8	43,8
	Yüksek Lis.Devam	18	22,5	22,5	66,3
	Yüksek Lisans	12	15,0	15,0	81,3
	Doktora Devam	9	11,3	11,3	92,5
	Doktora	6	7,5	7,5	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ankete katılanların 35'i (%43,8) lisans, 12'si (%15) yüksek lisans, 6'sı (%7,5) doktora eğitimlerini tamamlamış, 18'i (%22,5) halen yüksek lisans, 9'u (%11,3) ise doktora eğitimlerine devam etmektedir.

Bu durumda özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretmeni olarak görev yapmakta olan öğretmenlerin çoğunluğunun (% 66,3) lisans düzeyinde kariyere sahip oldukları ancak kariyerlerini geliştirme çabası içerisinde oldukları söylenebilir.

Soru 2 : Kaç yıldır ikinci yabancı dil öğretmeni olarak görev yapmaktasınız?

Çizelge-2: İkinci Yabancı Dil Öğretmenliği Deneyimi Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1 Yıldan Az	14	17,5	17,5	17,5
	1-3 Yıl	24	30,0	30,0	47,5
	4-6 Yıl	24	30,0	30,0	77,5
	7-9 Yıl	9	11,3	11,3	88,8
	10 Yıl ve Fazla	9	11,3	11,3	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Deneklerin 14'ü (%17,5) 1 yıldan az süredir, 24'ü (%30) 1-3 yıl arasında, 24'ü (%30), 4-6 yıl arasında, 9'u (%11,3) 7-9 yıl arasında, 9'u (%11,3) ise 10 ve daha fazla ikinci yabancı dil öğretmenliği deneyimine sahiptir.

Veriler incelendiğinde ikinci yabancı dil öğretiminin genelde deneyimi az öğretmenler tarafından yürütüldüğü söylenebilir.

Soru 3 : Kaç yıldır hâlihazırda görev yapmakta olduğunuz ilköğretim okulunda çalışmaktasınız?

Çizelge-3: Göreve Devam Durumu Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1 Yıldan Az	20	25,0	25,0	25,0
	1-3 Yıl	27	33,8	33,8	58,8
	4-6 Yıl	18	22,5	22,5	81,3
	7-9 Yıl	9	11,3	11,3	92,5
	10 Yıl ve Fazla	6	7,5	7,5	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

20'si (%25) 1 yıldan az süredir, 27'si (%33,8) 1-3 yıl arasında, 18'i (%22,5), 4-6 yıl arasında, 9'u (%11,3) 7-9 yıl arasında, 6'sı (%7,5) 10 ve daha fazla süredir şu an görev yapmakta oldukları ilköğretim kurumunda çalışmaktadır.

Öğretmenlerin genellikle (%58,8) bir ilköğretim okulunda uzun süreli olarak çalışmadıkları çeşitli nedenlerle işyeri değiştirdikleri sonucuna ulaşılabilir.

Soru 4 : En az orta düzey olmak üzere kaç yabancı dil biliyorsunuz?

Çizelge-4: Öğretmenlerin Bildikleri Yabancı Dil Sayısı Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1	27	33,8	33,8	33,8
	2	35	43,8	43,8	77,5
	3	12	15,0	15,0	92,5
	4	6	7,5	7,5	100,0
	5 ve Fazla	0	0	0	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Yanıtlayıcıların 27'si (%33,8) 1, 35'i (%43,8) 2, 12'si (%15) 3, 6'sı (%7,5) 4 yabancı dil bildiğini ifade etmektedir.

Yabancı dil sayıları incelendiğinde birden fazla yabancı bilen öğretmen oranının (%66,2) bir yabancı dil bilen öğretmen oranına göre (%33,8) neredeyse iki katı olduğu göze çarpmaktadır.

Soru 5 : Okulda öğretimi yapılan birinci yabancı dili hangi düzeyde biliyorsunuz?

Çizelge-5: Okulda Öğretimi Yapılan Birinci Yabancı Dili Bilme Düzeyi Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Bilmiyorum	20	25,0	25,0	25,0
	Çok Az	27	33,8	33,8	58,8
	Başlangıç	21	26,3	26,3	85,0
	Orta	6	7,5	7,5	92,5
	İleri	6	7,5	7,5	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Okulda öğretimi yapılmakta olan birinci yabancı dili; deneklerin 20'si (%25) bilmediğini, 27'si (%33,8) çok az bildiğini, 21'i (%26,3) başlangıç düzeyinde, 6'sı (%7,5) orta 4, 6'sı (%7,5) ise ileri düzeyde bildiğini belirtmiştir.

Anket sonuçları, öğretimi yapılan birinci yabancı dilin EK-2'de sunulduğu gibi genellikle İngilizce olduğu düşünülürse ikinci yabancı dil öğretmenlerinin çoğunluğunun (%66,2) farklı seyide olmasına rağmen bu dili bildiklerini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla ikinci yabancı dil öğretimini yürüten öğretmenlerin ders işleyişi sırasında birinci yabancı dilden yararlanabilme olanaklarına sahip oldukları ve birinci yabancı dil öğretmenleriyle işbirliği yapabilecekleri düşünülmektedir.

Soru 6 : Haftada kaç ders saati (D/S) ders yükünüz bulunmaktadır?

Çizelge-6: Haftalık Ders Yükü Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1-5 D/S	9	11,3	11,3	11,3
	6-10 D/S	15	18,8	18,8	30,0
	11-15 D/S	18	22,5	22,5	52,5
	15-20 D/S	12	15,0	15,0	67,5
	21 D/S ve Fazla	26	32,5	32,5	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

9'u (%11,3)1-5, 15'i (%18,8) 6-10, 18'i (%22,5)11-15, 12'si (%15)15-20 ve 26'sı (%32,5) 21 ve daha fazla D/S süresi ile haftalık ders yüküne sahiptir. Milli Eğitim Bakanlığının ilgili mevzuatı uyarınca ikinci yabancı dil öğretmenlerinin haftada 15 D/S sürenin üzerindeki her bir D/S için ek ders ücreti almaları gerekmektedir. Çizelge-6, ankete katılan 80 öğretmenden 38'inin (%47,5) aylık karşılığı ders görevinden daha fazla ders görevi olduğunu ortaya koymaktadır.

Soru 7 : Kaç ayrı düzeyde (4,5,6,7,8nci Sınıf) ders yapmaktasınız?

Çizelge-7: Haftalık Ders Yükünün Farklı Sınıflara Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1	15	18,8	18,8	18,8
	2	21	26,3	26,3	45,0
	3	11	13,8	13,8	58,8
	4	12	15,0	15,0	73,8
	5	21	26,3	26,3	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Deneklerin 15'i (%18,8) 1, 21'i (%26,3) 2, 11'i (%13,8) 3, 12'si (%15) 4, 21'i (%26,3) 5 farklı sınıfta (düzeyde) ders yaptıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin %81,2'sinin birden fazla sınıfta ders yapmaları birden fazla ders hazırlamalarına yol açabileceğinden ikinci yabancı dil öğretmenlerinin ders hazırlıklarına fazla zaman ayırmak zorunda kalmalarına yol açabileceği değerlendirilebilir.

Soru 8 : Ders yaptığınız sınıflarda ortalama olarak kaç öğrenci bulunmaktadır?

Çizelge-8: Sınıflardaki Öğrenci Mevcudu Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1-5	12	15,0	15,0	15,0
	6-10	18	22,5	22,5	37,5
	11-15	29	36,3	36,3	73,8
	15-20	12	15,0	15,0	88,8
	21 ve Fazla	9	11,3	11,3	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Sınıflardaki öğrenci mevcudu hakkında; yanıtlayıcıların 12'si (%15) 1-5, 18'i (%22,5) 6-10, 29'u (%36,3) 11-15, 12'si (%15) 16-20 ve 9'u (%11,3) 21 ve daha fazla öğrenci mevcudunun bulunduğu sınıflarda ders yapmak durumunda kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Sınıflardaki öğrenci sayısı bir yabancı dil sınıfı için ideal olduğu kabul edilen 10-15 öğrenci aralığında olduğundan öğrenci sayısı açısından ideale yakın bir öğrenme ortamının özel ilköğretim okullarında sağlanabildiği söylenebilir.

Soru 9 : Okulunuzda kaç dilde ikinci yabancı dil öğretimi yapılmaktadır?

Çizelge-9: Okullardaki İkinci Yabancı Dil Çeşitliliği Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1	29	36,3	36,3	36,3
	2	51	63,7	63,7	100,0
	3	0	0	0	100,0
	4	0	0	0	100,0
	5	0	0	0	100,0
	Toplam		80	100,0	100,0

İkinci yabancı dil çeşitliğinin araştırıldığı bu soruya; 29 (%36,3) denek 1, 51 (%63,7) denek 2 yabancı dil yanıtını vermiştir.

EK-2 ve EK-3'te de görülebileceği gibi okullarda genellikle 2 farklı ikinci yabancı dil öğretimi sürdürülmektedir. Bu diler Almanca ve Fransızcadır.

Soru 10 : Okulunuzda görev yapan ikinci yabancı dil öğretmeni sayısı kaçtır?

Çizelge-10: Okullardaki İkinci Yabancı Dil Öğretmeni Sayısı Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1	6	7,5	7,5	7,5
	2	38	47,5	47,5	55,0
	3	12	15,0	15,0	70,0
	4	18	22,5	22,5	92,5
	5 ve Fazla	6	7,5	7,5	100,0
	Toplam		80	100,0	100,0

Okullarda görev yapan ikinci yabancı dil öğretmeni sayısının araştırıldığı bu soruya 6 (%7,5) öğretmen tek başına çalıştığını belirtirken, 38(47,5)

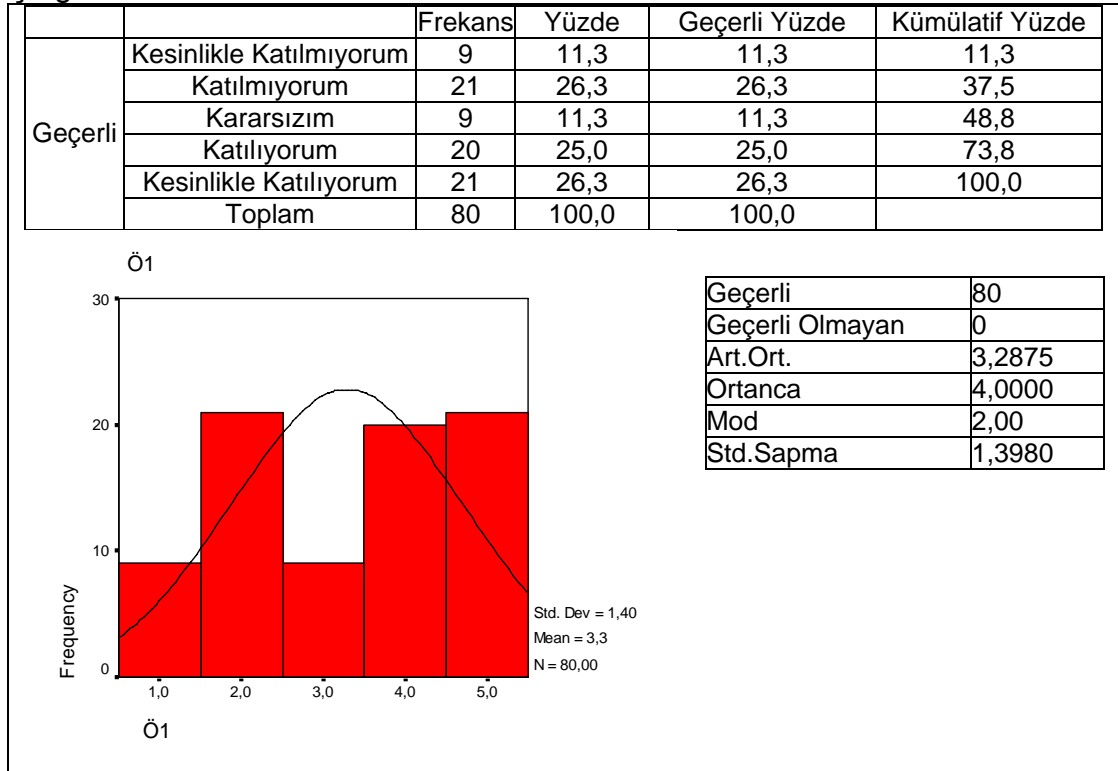
öğretmen 2, 12(%15) öğretmen 3, 18(%22,5) öğretmen 4, 6(%7,5) öğretmen ise 5 va daha fazla öğretmenin aynı ilköğretim okulunda çalıştığını açıklamıştır. Okullarda ikinci yabancı dil öğretmen sayısının birden fazla olduğu dile getirilebilir.

4.2. Özel İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bu Okullarda Yürütülen İkinci Yabancı Dil Öğretimine İlişkin Görüş ve Tutumları

Bu bölümde anketin ikinci bölümünde yer alan sorulara verilen yanıtlar tek tek ele alınacak, istatistik programının uygulanması sonucu elde edilen veriler, çizelge ve çizgeler halinde sergilenerek çıkan sonuçlar yorumlanmaya çalışılacaktır.

Önerme 1: Okulda yabancı dil öğretimi konusunda Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınmıştır.

Çizelge-11: “Okulda yabancı dil öğretimi konusunda Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınmıştır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

Ankete katılan 80 deneğin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,2, ortanca:4 ve mod:2 (Birden fazla Mod çıkmış, en küçük olanı gösterilmiştir) olarak gözlemlenmiştir. Deneklerin %51,3'ü bu önermeye katıldıklarını, %11,3'ü kararsız kaldıklarını, %37,6'sı katılmadıklarını söylemiştir.

Bu sonuçlara göre her okulda olmasa da yabancı dil öğretimi konusunda çoğunlukla EK-6'daki "Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı"nın esas alındığı söylenebilir.

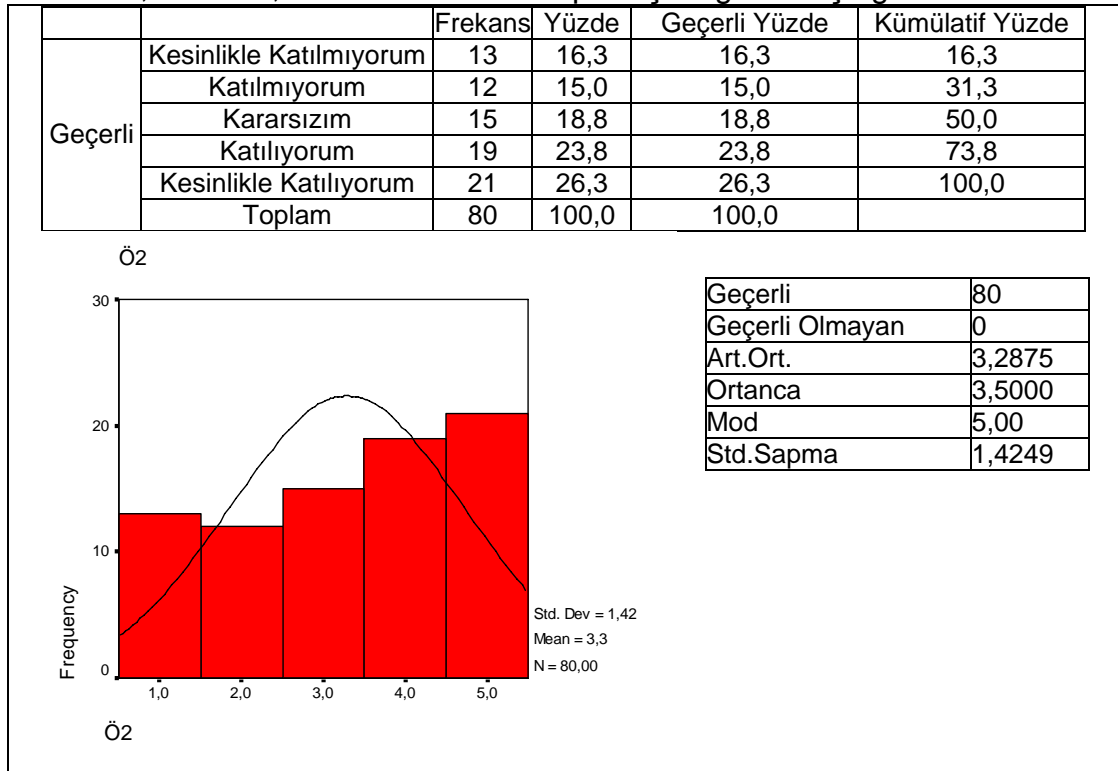
(Yıldız, 2003) "Avrupa Birliğine üye ülkelerde yaşayan bireyler arasında yapılan bir araştırma sonucuna göre; öğrencilerin % 89'u İngilizce, %32'si Fransızca, %18'i Almanca ve %8'i İspanyolca öğrendiklerini söyleyerek, bu ülkelerdeki bireylerin yarısından fazlasının çok dilli olduğunu ifade ettiklerini" aktarmaktadır. Öte yandan (Yıldız, 2003), "Avrupa Birliği ölçütlerine göre genç kuşak Avrupalıların en az üç dil bilerek yetişmeleri beklenmektedir. Bu amaçla; Avrupa Eğitim Komisyonu 1995 yılında yayınladığı "Öğrenen Topluma Doğru" başlıklı bildirisinde Avrupa Birliği vatandaşlarının ana dillerinin dışında en az iki Avrupa dilini yeter düzeyde bilmelerini ilke olarak benimsemiş ve bu konuda bireylere yardım edilmesinin kararlaştırıldığını" belirtmektedir. Ayrıca (Yıldız, 2003) Türkiye'nin de Avrupa Birliği'ne tam üye olma sürecinde olan bir ülke olarak kendi vatandaşlarını diğer ülke vatandaşlarıyla rekabet edebilecek standartlara ulaşmalarını sağlamak amacıyla eğitim öğretim alanında da bazı düzenlemelere gidilmesinin gerekliliğinin altını çizmektedir.

Birçok özel ilköğretim okulu yabancı dil ya da ikinci yabancı dil öğretiminde öngördüğü amaçlarını Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "Avrupa Konseyi

Ortak Dil Kriterlerine Uygun Olarak Dil Yeterlilik Seviyeleri” başlığı altında toplanan ve EK-6’da belirtilen ölçütlere uygun olarak tanımlamaktadır. Söz konusu dil yeterlilik seviyeleri incelendiğinde ise “Avrupa Dil Gelişim Dosyası” adı altında yürütülen çalışmalara ulaşılmaktadır. İşte bu amaç doğrultusunda özel ilköğretim okullarında sürdürülmekte olan ikinci yabancı dil öğretimi, birçok okulda “Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı” doğrultusunda öğrencilerin “Avrupa Dil Gelişim Dosyası” oluşturma çabalarına destek vermek amacıyla sürdürüldüğü değerlendirilmektedir.

Önerme 2: Ders işleyişi sırasında yürütülen yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınarak düzenlenmesi gereklidir.

Çizelge-12: “Ders işleyişi sırasında yürütülen yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınarak düzenlenmesi gereklidir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,2, ortanca:3,5 ve mod:5 olarak gerçekleşmiştir. Deneklerin %50,1’i bu

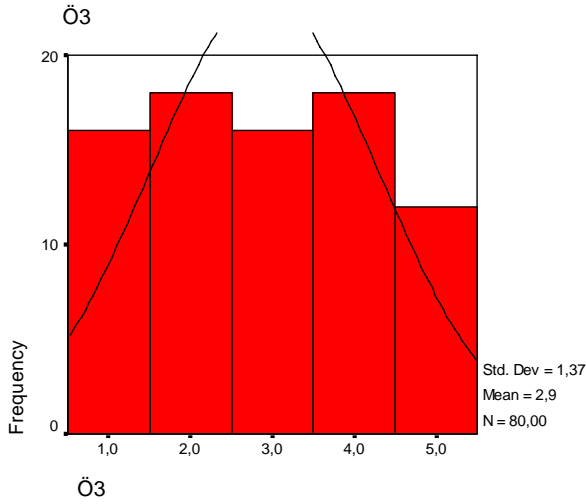
önermeye katıldıklarını, %18,8'i kararsız kaldıklarını ve %31,3'ü ise katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlarla söz konusu planı göz önüne alarak öğretim etkinliklerini düzenleyen özel ilköğretim okulu sayısının bu planı dikkate almayanlardan daha fazla olduğu söylenebilir.

Önerme 3: Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı hakkında öğrenci ve velileri bilgilendirilmektedir.

Çizelge-13: "Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı hakkında öğrenci ve velileri bilgilendirilmektedir" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	16	20,0	20,0	20,0
	Katılmıyorum	18	22,5	22,5	42,5
	Kararsızım	16	20,0	20,0	62,5
	Katılıyorum	18	22,5	22,5	85,0
	Kesinlikle Katılıyorum	12	15,0	15,0	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	2,9000
Ortanca	3,0000
Mod	2,00
Std.Sapma	1,3650

Önermenin aritmetik ortalaması:2,9, ortanca:3 ve mod:2 olarak gerçekleştirilmiştir. Denekler %37,5 oranında bu önermeye katıldıklarını, %20 oranında kararsız kaldıklarını, %42,5 oranında ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı hakkında

bu planı dikkate alan okullarda dahi öğrenci velilerinin yeteri düzeyde bilgilendirilmedikleri sonucuna ulaşıldığı söylenebilir.

Bu durumun; sürdürülmekte olan öğretimi etkilemesi düşünülemez. Ancak velilere yeteri kadar açıklama yapılmasının velilerin okul seçimine etki edebileceği düşünülmektedir.

Öte yandan, yabancı dil öğretim etkinliklerinin bu çerçeve planına göre düzenlenmesi, “Avrupa Dil Gelişim Dosyası”nın bölümlerinden birisi olan ve 15-18 yaş grubu için önerilen “Dil Pasaportu”na sahip olunması açısından şu anda özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilere yardımcı olacaktır.

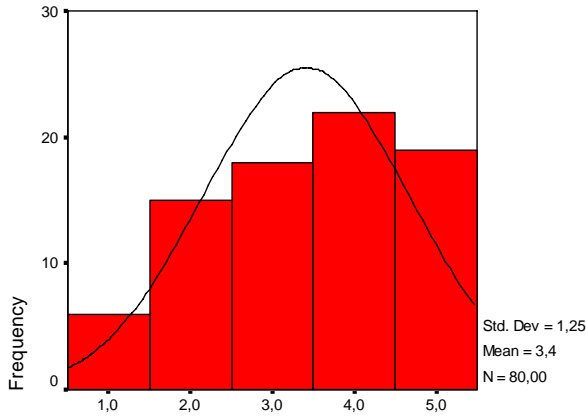
Dil pasaportu; öğrencilerin yaşamları boyunca; okulda, mesleki eğitimlerinde, işyerinde, resmi olmayan etkileşimler ve kültürler arası deneyimler yoluyla yaşam boyu edinilen bilgilerin kayıt ve rapor edildiği bir araç olarak tanımlanmaktadır ve sahip olan kişinin belirli dönemlerde değişik dillerdeki yeterlilik düzeyine ilişkin bilgiler içermektedir. Avrupa Konseyi tarafından sunulan “Standart Pasaport” tüm Avrupa’da denklik ve serbest dolaşım süreçlerini kolaylaştırmaktadır.

Önerme 4: Okulun ikinci yabancı dil öğretim amaç ve hedefleri yürütülen öğretim programlarıyla örtüşmektedir.

Çizelge-14: “Okulun ikinci yabancı dil öğretim amaç ve hedefleri yürütülen öğretim programlarıyla örtüşmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,5	7,5	7,5
	Katılmıyorum	15	18,8	18,8	26,3
	Kararsızım	18	22,5	22,5	48,8
	Katılıyorum	22	27,5	27,5	76,3
	Kesinlikle Katılıyorum	19	23,8	23,8	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö4

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,4125
Ortanca	4,0000
Mod	4,00
Std.Sapma	1,2497

Ö4

Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,4, ortanca:4 ve mod:4 olarak gözlemlenmiştir. Deneklerin %51,3'ü bu önermeye katıldıklarını, %22,5'i kararsız kaldıklarını, %26,3'ü katılmadıklarını ifade etmiştir. Okulun ikinci yabancı dil öğretim amaç ve hedeflerinin yürütülen öğretim programlarıyla örtüştüğü söylenebilir.

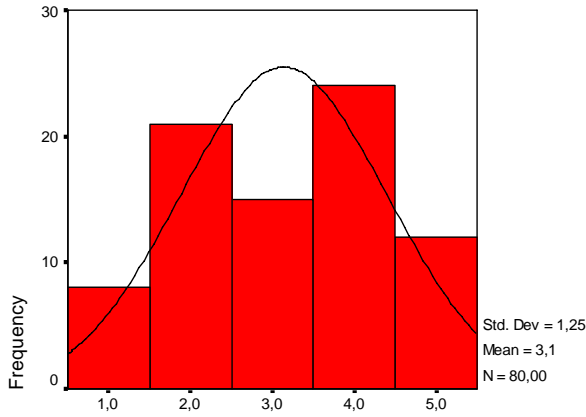
Özel ilköğretim okullarında yürütülmekte olan ikinci yabancı dil öğretim amaç ve hedefleriyle işleyişe ait örnekler EK-7'dedir.

Önerme 5: İkinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmak olanaklıdır.

Çizelge-15-1: “İkinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmak olanaklıdır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	8	10,0	10,0	10,0
	Katılmıyorum	21	26,3	26,3	36,3
	Kararsızım	15	18,8	18,8	55,0
	Katılıyorum	24	30,0	30,0	85,0
	Kesinlikle Katılıyorum	12	15,0	15,0	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö5

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,1375
Ortanca	3,0000
Mod	4,00
Std.Sapma	1,2503

Ö5

Önermenin aritmetik ortalaması:3,1, ortanca:3 ve mod:4 olarak gerçekleştirilmiştir. Denekler %45 oranında bu önermeye katıldıklarını, %18,8 oranında kararsız kaldıklarını, %36,3 oranında ise katılmadıklarını ifade etmeleri sonucuna göre ikinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati (D/S) süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmanın olanaklı olduğu düşünülmekle birlikte deneklerin tereddüt içerisinde buldukları söylenebilir.

Öte yandan EK-8’de görülebileceği gibi ikinci yabancı dil öğretimine özel ilköğretim okullarında genellikle haftada 2 D/S ayrılmaktadır. EK-9’daki ilköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi, Talim ve Terbiye Kurulunun

14.07.2005 tarih ve 192 sayılı kararıyla kabul edilmiştir ve ilköğretim okullarına seçmeli derslerden biri olarak haftalık 2 D/S süre 4ncü Sınıftan itibaren yabancı dil dersi önerisi yapmaktadır. Ancak Çizelge-15-1'den de anlaşılacağı üzere bu haftalık 2 D/S süre amaçlanan ikinci yabancı dil bilgisine ulaşabilme konusunda ankete katılanların tereddüt içerisinde kaldıkları söylenebilir.

5 numaralı "İkinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmak olanaklıdır" önermesi ile 2 numaralı "Ders işleyişi sırasında yürütülen yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınarak düzenlenmesi gereklidir" önermesi birbirleriyle ilişkilendirilerek; ikinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık D/S süresiyle, okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmanın olanaksız olacağını düşünen öğretmenlerin, ikinci yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı'na göre düzenlenip düzenlenmemesi gerekliliği konusundaki yanıtları incelenmiştir;

Çizelge-15-2: 5 Numaralı "İkinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmak olanaklıdır" Önermesi ile 2 Numaralı "Ders işleyişi sırasında yürütülen yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınarak düzenlenmesi gereklidir" Önermesinin Çapraz Olarak Karşılaştırılması

		ÖNERME-2					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
ÖNERME 5	Kesinlikle Katılmıyorum		4			4	8
	Katılmıyorum	3	1	11	3	3	21
	Kararsızım	4	5	3	1	2	15
	Katılıyorum	4	2	1	10	7	24
	Kesinlikle Katılıyorum	2			5	5	12
Toplam		13	12	15	19	21	80

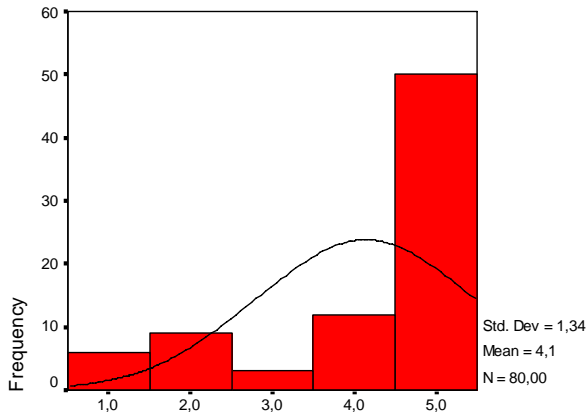
İkinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşılacağı konusuna katılmadıklarını ya da kararsız kaldıklarını belirten 44 öğretmenin, 30'unun (%68,2) ikinci yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı'na uygun olarak hazırlanmaması yönünde yanıt verdiği gözlemlenmiştir. Bu durumun ikinci yabancı dil öğretimi söz konusu olduğunda, EK-6'da belirtilen A1 düzeyinden C2 düzeyine kadar aşamalı hale getirilmiş olan yabancı dil bilgisine, mevcut haftalık D/S süreleri aracılığıyla ulaşma konusunda oluşan tereddütlerin Çizelge-15-1'de gözlemlenen tereddütlere açıklama niteliğinde olduğu düşünülebilir.

Önerme 6: Okulda ikinci yabancı dil öğretimi için özel olarak hazırlanmış derslik bulunmaktadır.

Çizelge-16: "Okulda ikinci yabancı dil öğretimi için özel olarak hazırlanmış derslik bulunmaktadır" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,5	7,5	7,5
	Katılmıyorum	9	11,3	11,3	18,8
	Kararsızım	3	3,8	3,8	22,5
	Katılıyorum	12	15,0	15,0	37,5
	Kesinlikle Katılıyorum	50	62,5	62,5	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö6

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	4,1375
Ortanca	5,0000
Mod	5,00
Std.Sapma	1,3383

Ö6

Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:4,1, ortanca:5 ve mod:5 olarak gerçekleşmiştir. Deneklerin %72,5'i bu önermeye katıldıklarını, %3,8'i kararsız kaldıklarını ve %18,8'i ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Özel ilköğretim okullarının çoğunda ikinci yabancı dil öğretimi için özel olarak hazırlanmış dersliklerin bulunduğu söylenebilir.

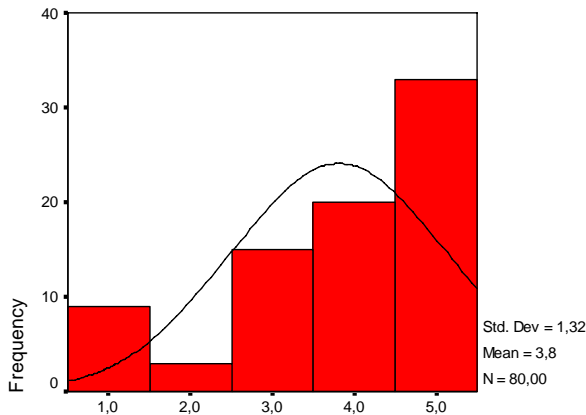
Birçok okul için bu konu bir övünç ve gurur kaynağı olarak velilere sergilenmekte, öğrencilerinin yabancı dil öğrenmeleri için özel çaba harcanacağı adeta velilere bellettirilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca konu okul yöneticileri tarafından bir anlamda ticari koz olarak da kullanılabilir.

Önerme 7: İkinci yabancı dil dersleri yabancı dil öğretimi için hazırlanmış özel dersliklerde işlenmektedir.

Çizelge-17: "İkinci yabancı dil dersleri yabancı dil öğretimi için hazırlanmış özel dersliklerde işlenmektedir" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	9	11,3	11,3	11,3
	Katılmıyorum	3	3,8	3,8	15,0
	Kararsızım	15	18,8	18,8	33,8
	Katılıyorum	20	25,0	25,0	58,8
	Kesinlikle Katılıyorum	33	41,3	41,3	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö7

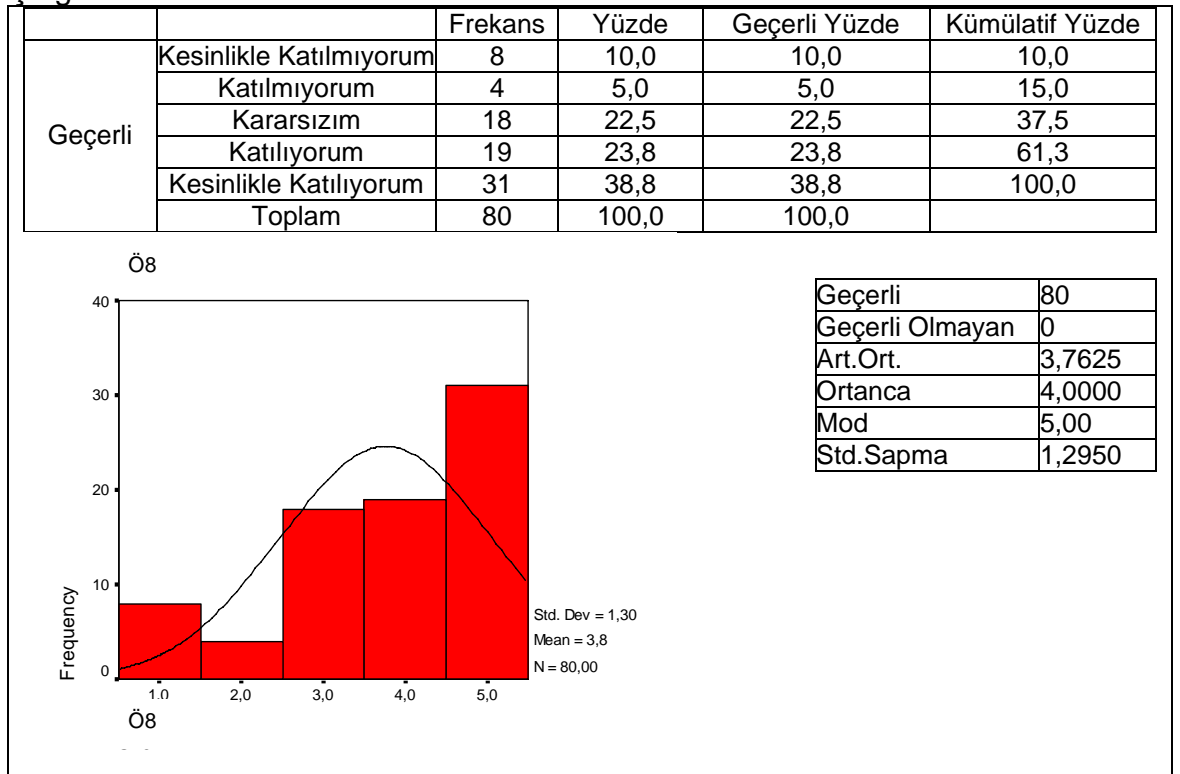
Ö7

Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,8,

ortanca:4 ve mod:5 olarak gözlemlenmiştir. Deneklerin %76,3'ü bu önermeye katıldıklarını, %18,8'i kararsız kaldıklarını, %15'i ise katılmadıklarını beyan etmiştir. İkinci yabancı dil için özel derslikleri bulunan birçok özel ilköğretim okulunda bu derslerin özel dersliklerde yürütüldüğü söylenebilir.

Önerme 8: Okul kütüphanesinde ikinci yabancı dil öğretimine yönelik olarak hazırlanmış yardımcı kitaplar vardır.

Çizelge-18: "Okul kütüphanesinde ikinci yabancı dil öğretimine yönelik olarak hazırlanmış yardımcı kitaplar vardır" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

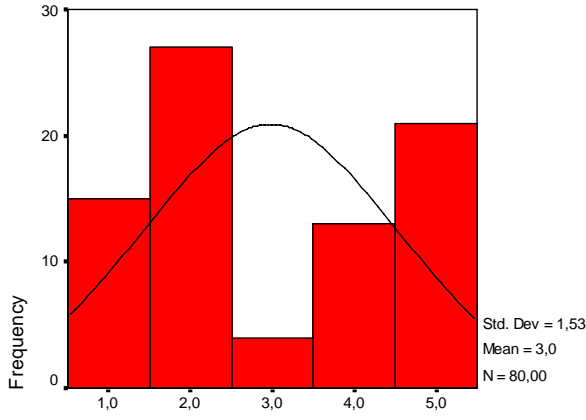
Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,7, ortanca:4 ve mod:5 olarak gerçekleşmiştir. Deneklerin %62,6'sı bu önermeye katıldıklarını, %23,8'i kararsız kaldıklarını ve %15'i ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Okul kütüphanesinde ikinci yabancı dil öğretimine yönelik olarak hazırlanmış yardımcı kitapların bulunduğu söylenebilir.

Önerme 9: İkinci yabancı dilin gelişimi amacıyla ders dışı etkinlikler düzenlenmektedir.

Çizelge-19: "İkinci yabancı dilin gelişimi amacıyla ders dışı etkinlikler düzenlenmektedir" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	15	18,8	18,8	18,8
	Katılmıyorum	27	33,8	33,8	52,5
	Kararsızım	4	5,0	5,0	57,5
	Katılıyorum	13	16,3	16,3	73,8
	Kesinlikle Katılıyorum	21	26,3	26,3	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö9

Ö9

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	2,9750
Ortanca	2,0000
Mod	2,00
Std.Sapma	1,5259

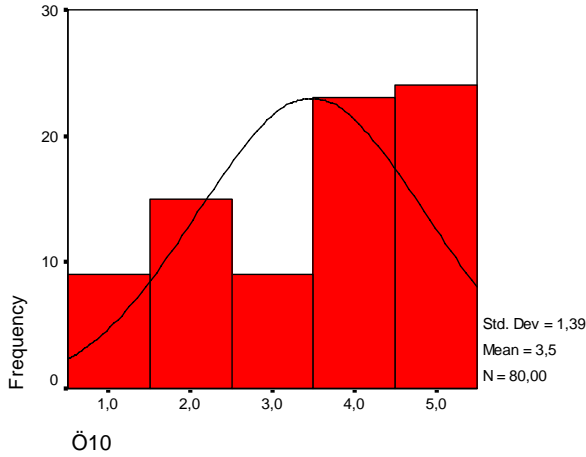
Yanıtların aritmetik ortalaması:2,9, ortanca:2 ve mod:2 olarak gerçekleşmiştir. Denekler %42,6 oranında bu önermeye katıldıklarını, %5 oranında kararsız kaldıklarını, %52,5 oranında ise katılmadıklarını açıklamışlardır. Bu durumda ikinci yabancı dilin gelişimi amacıyla ders dışı etkinlikler düzenlemeyen okullarından düzenleyen okullardan sayıca daha fazla oldukları değerlendirilebilir.

Önerme 10 : İkinci yabancı dilde öğrenciler tarafından hazırlanan ürünler (tiyatro, oyunca, şarkı, proje çalışmaları vb.) eğitim öğretim yılı sonunda velilere sergilenmektedir.

Çizelge-20: “İkinci yabancı dilde öğrenciler tarafından hazırlanan ürünler (tiyatro, oyunca, şarkı, proje çalışmaları vb.) eğitim öğretim yılı sonunda velilere sergilenmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	9	11,3	11,3	11,3
	Katılmıyorum	15	18,8	18,8	30,0
	Kararsızım	9	11,3	11,3	41,3
	Katılıyorum	23	28,8	28,8	70,0
	Kesinlikle Katılıyorum	24	30,0	30,0	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö10

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,4750
Ortanca	4,0000
Mod	5,00
Std.Sapma	1,3869

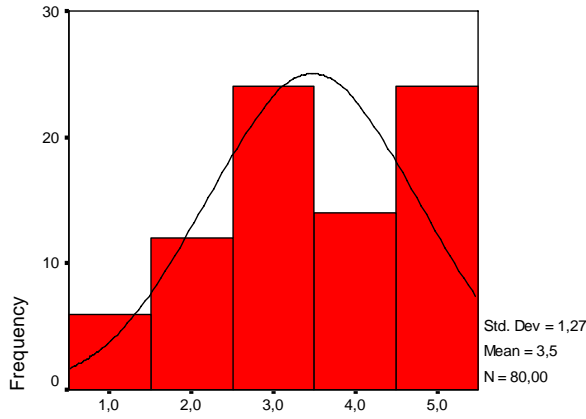
Önermenin aritmetik ortalaması:3,4, ortanca:4 ve mod:5 olarak gerçekleştirmiştir. Eğitim Öğretim Yılı içerisinde ikinci yabancı dil kullanılarak öğrenciler tarafından üretilen tiyatro, oyunca, şarkı, proje çalışmaları vb. ürünlerin yılsonunda velilere sergilendiğini değerlendiren %58,8 deneye karşılık, %11,3 denek kararsız kalmış ve %20,1 oranında denek ise bu sergileme çalışmasının yapılmadığını ifade etmiştir. Söz konusu ürünlerin her okulda olmasa da bazı okullarda velilere sergilendiği söylenebilir.

Önerme 11 : Öğretimi yapılan ikinci yabancı dilin kültürünü tanıtan etkinlikler düzenlenmektedir.

Çizelge-21: “Öğretimi yapılan ikinci yabancı dilin kültürünü tanıtan etkinlikler düzenlenmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,5	7,5	7,5
	Katılmıyorum	12	15,0	15,0	22,5
	Kararsızım	24	30,0	30,0	52,5
	Katılıyorum	14	17,5	17,5	70,0
	Kesinlikle Katılıyorum	24	30,0	30,0	100,0
Toplam		80	100,0	100,0	

Ö11

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,4750
Ortanca	3,0000
Mod	3,00
Std.Sapma	1,2726

Ö11

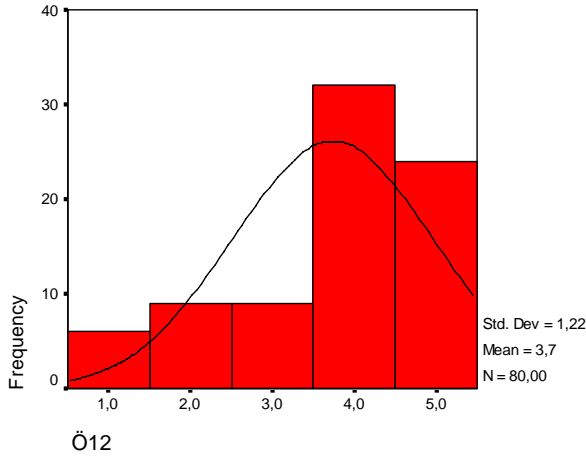
Yanıtlarda birden fazla mod çıkmış, en küçük olanı gösterilmiştir. Yanıtların aritmetik ortalaması:3,4, ortanca:3 ve mod:3 olarak gerçekleşmiştir. Denekler %47,5 oranında bu önermeye katıldıklarını, %30 oranında kararsız kaldıklarını, %27,5 oranında ise katılmadıklarını açıklamışlardır. Özel ilköğretim okullarında öğretimi yapılan ikinci yabancı dilin kültürünü tanıtan etkinlikleri düzenleyen okulların düzenlemeyenlerden fazla olduğu, bu konuda kararsız kalan grubun da (%30) göz ardı edilmemesi gerektiği söylenebilir.

Önerme 12 : Yabancı dil becerileri çok yüksek öğrenciler için ders dışı zamanlarda özel yardım çalışmaları yapılmaktadır.

Çizelge-22: “Yabancı dil becerileri çok yüksek öğrenciler için ders dışı zamanlarda özel yardım çalışmaları yapılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizgesel ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,5	7,5	7,5
	Katılmıyorum	9	11,3	11,3	18,8
	Kararsızım	9	11,3	11,3	30,0
	Katılıyorum	32	40,0	40,0	70,0
	Kesinlikle Katılıyorum	24	30,0	30,0	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö12

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,7375
Ortanca	4,0000
Mod	4,00
Std.Sapma	1,2195

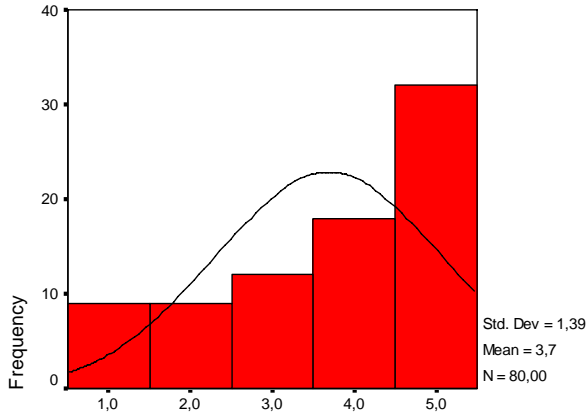
Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,7, ortanca:4 ve mod:4 olarak gözlemlenmiştir. Deneklerin %70'i bu önermeye katıldıklarını, %11,3'ü kararsız kaldıklarını, %18,8'i katılmadıklarını açıklamıştır. Yabancı dil becerileri çok yüksek öğrencilere yabancı dil öğretmenleri tarafından bir anlamda sahip çıkıldığı ve onlara var olan yabancı dil bilgi ve yetilerinin daha da geliştirmelerini sağlayabilmek amacıyla çeşitli araçlarla yardım edildiği söylenebilir.

Önerme 13 : İkinci yabancı dil öğretimi yapılırken öğrencilere işlenen konuyla ilgili öğretmenler tarafından hazırlanmış ek çalışma dokümanları dağıtılmaktadır.

Çizelge-23: “İkinci yabancı dil öğretimi yapılırken öğrencilere işlenen konuyla ilgili öğretmenler tarafından hazırlanmış ek çalışma dokümanları dağıtılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	9	11,3	11,3	11,3
	Katılmıyorum	9	11,3	11,3	22,5
	Kararsızım	12	15,0	15,0	37,5
	Katılıyorum	18	22,5	22,5	60,0
	Kesinlikle Katılıyorum	32	40,0	40,0	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö13

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,6875
Ortanca	4,0000
Mod	5,00
Std.Sapma	1,3925

Ö13

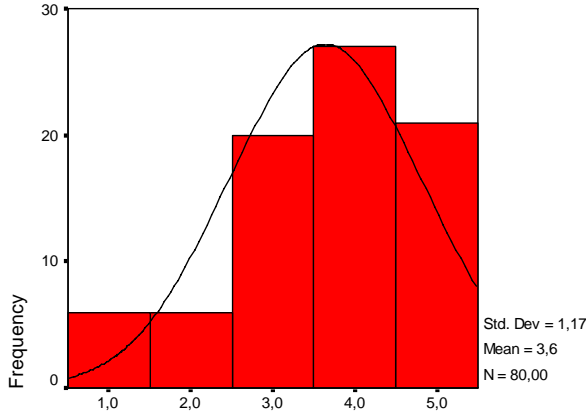
Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,6, ortanca:4 ve mod:5 olarak gözlemlenmiştir. Deneklerin %62,5'i bu önermeye katıldıklarını, %15'i kararsız kaldıklarını, %22,6'sı katılmadıklarını beyan etmiştir. Öğretmenler tarafından ek çalışma notlarının öğrencilere dağıtıldığı söylenebilir. Bu notların genellikle zaman darlığından dolayı öğretmenin ders sırasında yeteri sayıda çözemediği, işlenen konuyla ilgili çalışmalarını ya da dilbilgisi alıştırmalarını kapsadığı düşünülebilir.

Önerme 14 : Ders işleyişi sırasında bilgisayardan yararlanılmaktadır.

Çizelge-24: “Ders işleyişi sırasında bilgisayardan yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,5	7,5	7,5
	Katılmıyorum	6	7,5	7,5	15,0
	Kararsızım	20	25,0	25,0	40,0
	Katılıyorum	27	33,8	33,8	73,8
	Kesinlikle Katılıyorum	21	26,3	26,3	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö14

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,6375
Ortanca	4,0000
Mod	4,00
Std.Sapma	1,1719

Ö14

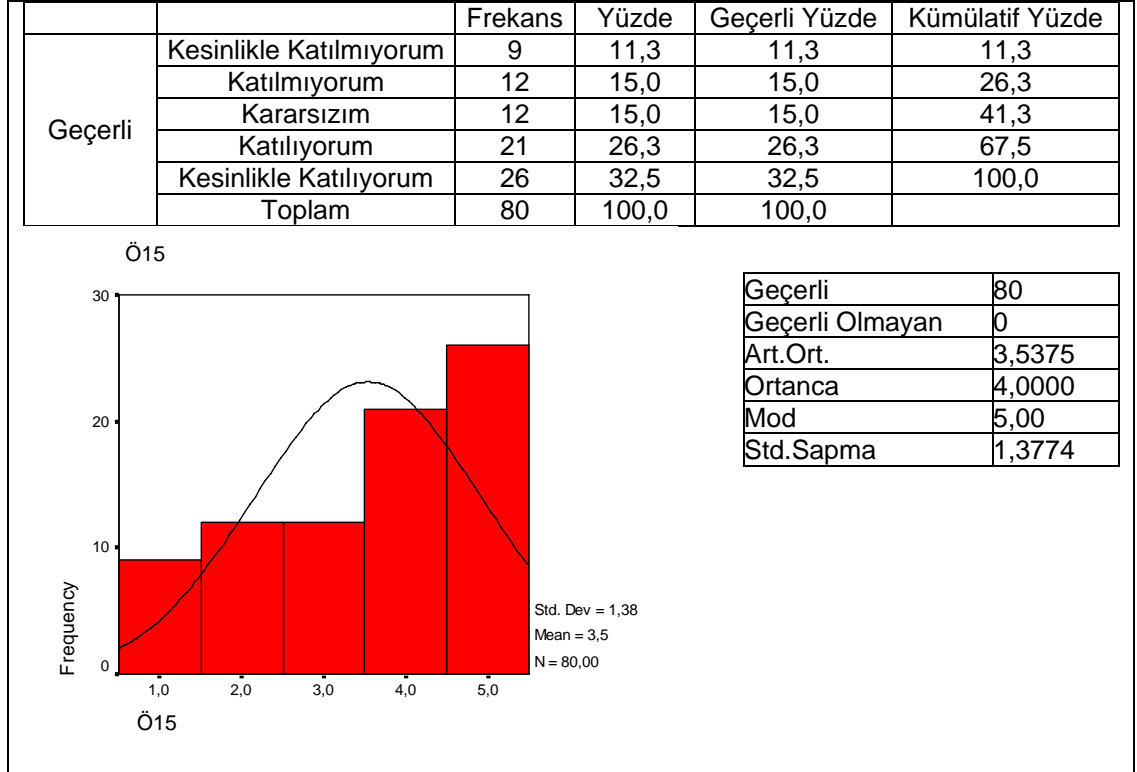
Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,6, ortanca:4 ve mod:4 olarak gerçekleşmiştir. Deneklerin %60,1'i bu önermeye katıldıklarını, %25'i kararsız kaldıklarını ve %15'i ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. İkinci yabancı dil öğretimi sırasında bilgisayardan yararlanıldığı söylenebilir.

Özellikle son yıllarda gelişen teknolojiyle birlikte bilgisayar ortamında çalışan yabancı dil öğrenmeye yarayan yardımcı programlar öğretmenlerin sıklıkla başvurdukları eğitim yardımcı malzemeleri arasında yerlerini almaktadır. (İlter, 2004)'e göre “bilgisayarla yabancı dil eğitiminin bilgi ve teknoloji çağında kaçınılmaz bir gerçek olduğunu kabul etmek gerekir.”

Öğrenci yabancı dil öğrenirken teknolojik araçlardan yararlanmalı, sanal dünyadaki bilgileri edinebilmedir.

Önerme 15 : Ders işleyişi sırasında internetten yararlanılmaktadır.

Çizelge-25: “Ders işleyişi sırasında internetten yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

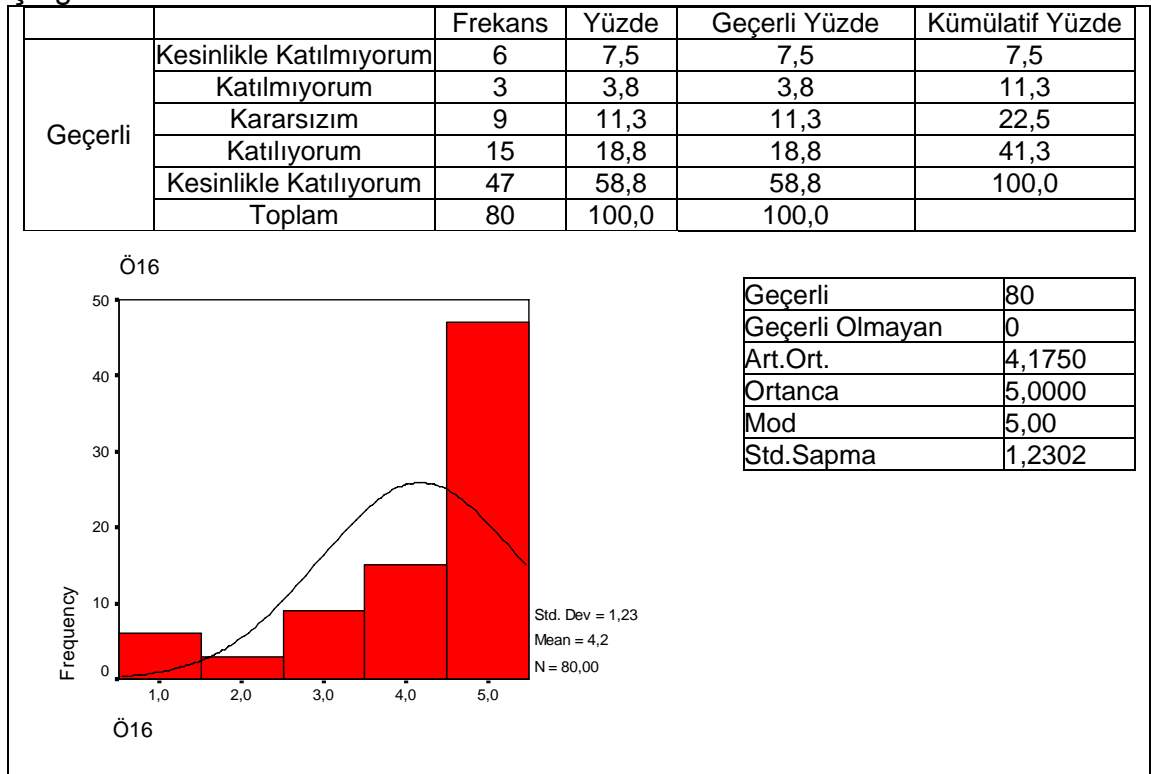
Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,5, ortanca:4 ve mod:5 olarak gerçekleşmiştir. Deneklerin %58,8'i bu önermeye katıldıklarını, %15'i kararsız kaldıklarını ve %26,3'ü' i ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. İkinci yabancı dil öğretiminde birçok öğretmenin internetten yararlanarak sınıf ortamına bu ortamdaki alıştırma, okuma parçası, dinleme çalışmaları gibi etkinlikleri taşıdıkları gözlemlenmektedir.

Zira (İlter, 2003)'e göre “yabancı dil öğretiminin başlangıç seviyesinde öğrencilerin dile yönelik olumlu tutumlar geliştirmeleri için bilgisayar ve internet ortamından yararlanarak yabancı dil eğitimi daha etkin yapılabilir.

Sınıf ortamında yazma becerisine yönelik edinilen bilgilerin doğal bir ortama taşınabilmesi de ancak internet veya elektronik ileti sayesinde olabilir. Öğrenci sınıfta aldığı yazma becerisine yönelik kurallar ve kavramları edindikten sonra, edindiklerini bilgisayar yoluyla doğal ortamlara taşıyarak uygulama yapabilirse öğrenme süreci daha hızlı ve sürekli olur.” Bu amaçla öğrencilerin internet yoluyla yabancı dil kullanmaları güdülenmelidir.

Önerme 16 : Ders işleyişi sırasında görsel-işitsel eğitim yardımcı malzemelerinden yararlanılmaktadır.

Çizelge-26: “Ders işleyişi sırasında görsel-işitsel eğitim yardımcı malzemelerinden yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:4,1, ortanca:5 ve mod:5 olarak gerçekleşmiştir. Deneklerin %77,6'sı bu önermeye katıldıklarını, %22,5'i kararsız kaldıklarını ve %11,3'ü ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. İkinci yabancı dil öğrenme ortamlarında yoğun olarak görsel-

işitsel eğitim yardımcı malzemeleri kullanıldığı ve bunlardan yararlandığı söylenebilir.

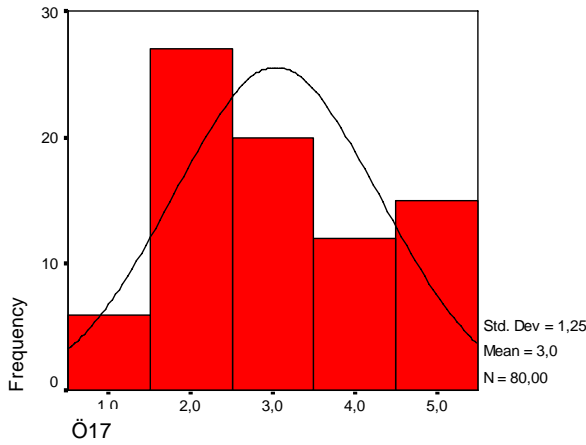
Günümüzde, yabancı dil öğretiminde kullanılan her yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımı görsel-işitsel malzemelerin sınıf ortamına taşınmasına özellikle büyük önem vermektedir. Öte yandan dillin ilk işlevlerinden birinin de sözlü iletişim olduğu göz önüne alındığında bu malzemelerin yabancı dil öğretmenleri için vazgeçilmez olduğu ortadadır.

Önerme 17 : Derslerde doğal konuşmacılardan yararlanılmaktadır.

Çizelge-27: “Derslerde doğal konuşmacılardan yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,5	7,5	7,5
	Katılmıyorum	27	33,8	33,8	41,3
	Kararsızım	20	25,0	25,0	66,3
	Katılıyorum	12	15,0	15,0	81,3
	Kesinlikle Katılıyorum	15	18,8	18,8	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö17

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,0375
Ortanca	3,0000
Mod	2,00
Std.Sapma	1,2472

Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3, ortanca:3 ve mod:2 olarak gerçekleşmiştir. Deneklerin %30,8'i bu önermeye katıldıklarını, %25'i kararsız kaldıklarını ve %41,3'ü ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Doğal konuşmacılardan çok fazla yararlanılmadığı, olanaklar

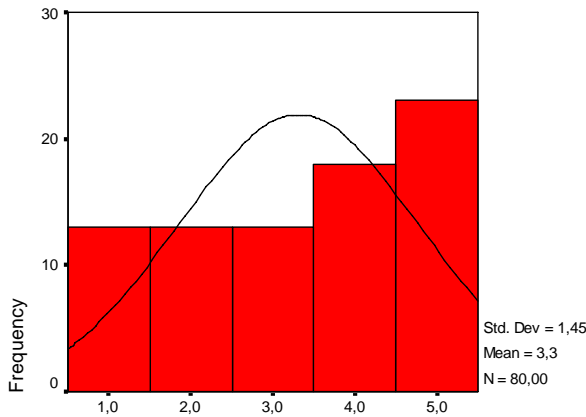
elverdiği ölçüde bazı okullarda doğal konuşmacı istihdam edilmeye çalışıldığı söylenebilir.

Önerme 18 : Ders işleyişi sırasında 4 beceriye (dinleme, okuma, yazma, konuşma) aynı derecede önem verilmektedir.

Çizelge-28: “Ders işleyişi sırasında 4 beceriye (dinleme, okuma, yazma, konuşma) aynı derecede önem verilmektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	13	16,3	16,3	16,3
	Katılmıyorum	13	16,3	16,3	32,5
	Kararsızım	13	16,3	16,3	48,8
	Katılıyorum	18	22,5	22,5	71,3
	Kesinlikle Katılıyorum	23	28,8	28,8	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö18

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,3125
Ortanca	4,0000
Mod	5,00
Std.Sapma	1,4547

Ö18

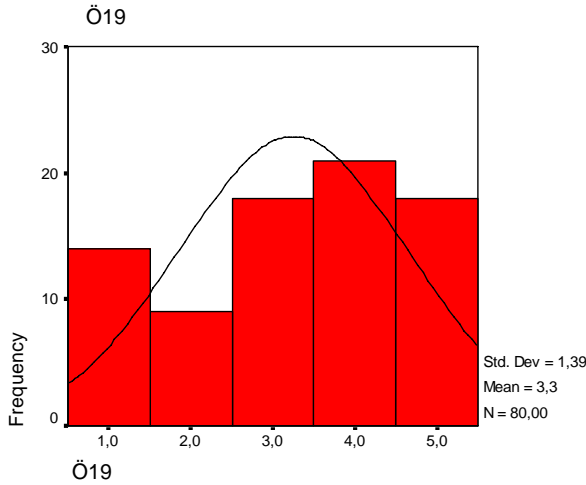
Önermenin aritmetik ortalaması:3,3, ortanca:3 ve mod:5 olarak gerçekleştirilmiştir. Denekler %51,3 oranında bu önermeye katıldıklarını, %16,3 oranında kararsız kaldıklarını, %32,6 oranında ise katılmadıklarını ifade etmeleri sonucuna göre derslerde 4 becerinin de aynı derecede önem verenlerin bu konuda kararsız kalanlarla katılmayanların toplamına oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun öğretmenlerin benzer kitaplar, benzer yabancı dil öğretim yöntem ya da yaklaşımlarını kullanmalarına

rağmen farklı etkinlikleri öğretim ortamına taşıdıkları düşüncesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Önerme 19 : Ders işleyişi sırasında özel olarak sesletim çalışmaları yapılmaktadır.

Çizelge-29: “Ders işleyişi sırasında özel olarak sesletim çalışmaları yapılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	14	17,5	17,5	17,5
	Katılmıyorum	9	11,3	11,3	28,8
	Kararsızım	18	22,5	22,5	51,3
	Katılıyorum	21	26,3	26,3	77,5
	Kesinlikle Katılıyorum	18	22,5	22,5	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,2500
Ortanca	3,0000
Mod	4,00
Std.Sapma	1,3917

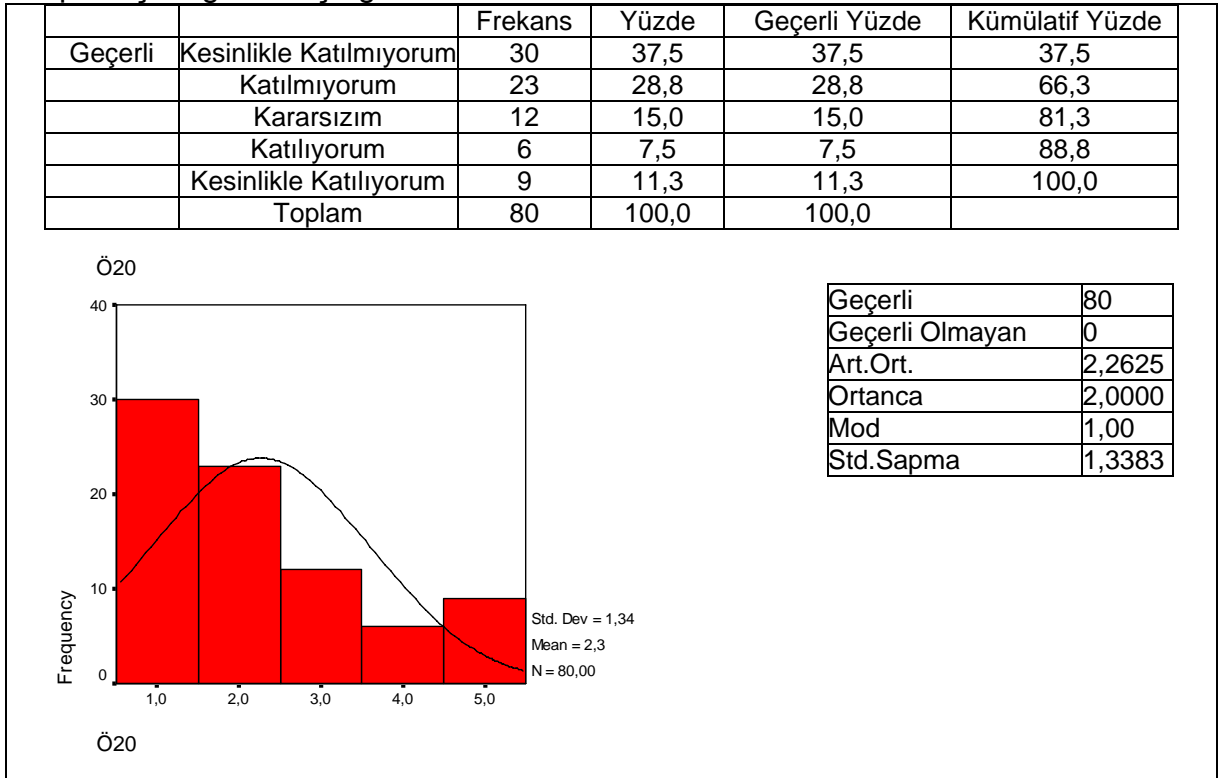
Yanıtların aritmetik ortalaması:3,2, ortanca:4 ve mod:3 olarak gerçekleşmiştir. Denekler %48,8 oranında bu önermeye katıldıklarını, %22,5 oranında kararsız kaldıklarını, %28,8 oranında ise katılmadıklarını açıklamışlardır. Sesletim çalışmalarına ayrı bir zaman ayırarak bu çalışmayı yapan öğretmenlerin yapmayanlara oranla daha fazla sayıda olduğu değerlendirilebilir.

İkinci yabancı dil öğretimi yapılan dillerden birisi olan Fransızca ile anadilimiz Türkçe farklı dil ailelerine aittir. Fransızca, Hint-Avrupa Dil

ailesinden, İtalik Kelt grubunun İtalik alt grubuna ait Latince kökenli bir Roman dilidir (Aksan, 2003:127; Kıran, 1986:37) Türkçe ise Ural-Altay dil ailesinden Altay alt grubuna girmektedir. (Gürbüz, 2004)'e göre “farklı ailelerden oluş her bir ses için olmasa bile, ağız yapısı Türkçenin ya da ilk öğrendiği yabancı dilin sesletim özelliklerine alışmış biri için başlangıçta zorluk teşkil etmektedir. Ayrıca bazı seslerin doğru sesletilmemesi iletişim bozukluklarına sebep olmaktadır.” Bu iletişim bozukluklarına yol açmamak için zaman elverdiği ölçüde derslerde sesletim çalışmalarına yer verilmesi gerekmektedir.

Önerme 20 : Ders işleyişi sırasında sadece ders kitabında belirtilen yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır.

Çizelge-30: “Ders işleyişi sırasında sadece ders kitabında belirtilen yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

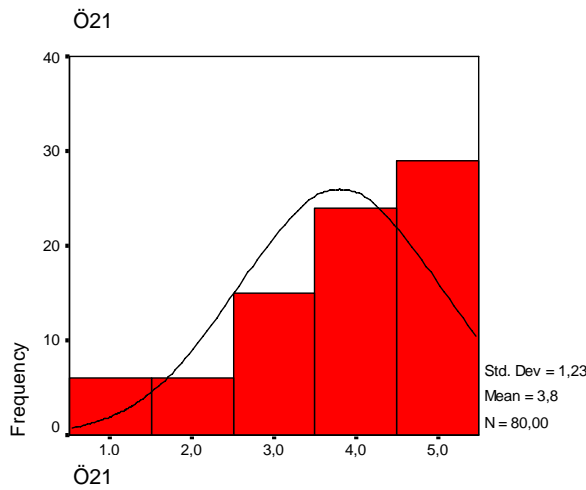

Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:2,2, ortanca:2 ve mod:1 olarak gözlemlenmiştir. Deneklerin %18,8'i bu önermeye katıldıklarını, %15'i kararsız kaldıklarını, %66,3'ü katılmadıklarını beyan etmiştir. Ders işleyişi sırasında sadece ders kitabında belirtilen yabancı dil öğretim yöntem ya da yaklaşımlarından yararlanılmadığı, aksine öğretim ortamlarında kitaplarda sözü edilen daha fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanıldığı söylenebilir.

Önerme 21 : Ders işleyişi sırasında birden fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır.

Çizelge-31: Ders işleyişi sırasında birden fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,5	7,5	7,5
	Katılmıyorum	6	7,5	7,5	15,0
	Kararsızım	15	18,8	18,8	33,8
	Katılıyorum	24	30,0	30,0	63,8
	Kesinlikle Katılıyorum	29	36,3	36,3	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,8000
Ortanca	4,0000
Mod	5,00
Std.Sapma	1,2263

Önermenin aritmetik ortalaması:3,8, ortanca:4 ve mod:5 olarak gerçekleştirilmiştir. Deneklerin %66,3 oranında bu önermeye katıldıklarını, %18,8 oranında kararsız kaldıklarını, %15 oranında ise katılmadıklarını ifade

ettikleri yanıtlarına göre bir değerlendirme yapıldığında özel ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin ders işleyişi sırasında birden fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlandığı söylenebilir.

Çizelge-20 ve Çizelge-21'in incelenmesi sonucunda ikinci yabancı dil öğretimi yapılırken ilgili öğretmenler tarafından sadece ders kitabında öngörülen ya da ders kitabının ön plana çıkardığı yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımına bağlı kalınmadığı, aksine birden fazla yöntemden yararlandığı değerlendirilebilir. Öte yandan önemli olan da öğretmen tarafından o anda öğretimi yapılan konuya en uygun yöntem ya da yaklaşımın bulunup ortaya çıkarılması ve öğretim ortamının buna göre düzenlenerek gerekli öğretim etkinliklerini planlanıp uygulanmasıdır.

Önerme 22-30 : 20 ve 21 nci önermelerde elde edilen bulgular sonucunda ulaşılan yorumlar neticesinde, ders işleyişi sırasında öğretmenlerin hangi yöntem ya da yaklaşımları kullandıklarını irdelemek gerekebilir. İşte bu amaçla anketin 22-30 ncu önermelerinde yabancı dil öğretiminde genellikle en fazla başvurulduğu düşünülen yöntem ve yaklaşımlardan 9 adedi seçilerek öğretmenlerin bunları kullanma sıklıkları ve dereceleri araştırılmaya çalışılmıştır. Söz konusu yöntem ve yaklaşımların aritmetik ortalama, ortanca, mod ve standart sapmalarını gösterir tablo Çizelge-32-1'de, öğretmenlerin verdikleri yanıtların frekans dağılımları Çizelge-32-2'de ve bu frekans dağılımlarının yüzdeleri Çizelge-32-3'dedir.

Çizelge-32-1: Ders İşleyişi Sırasında Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımlarının Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Değerleri

ÖNERME NO	YÖNTEM/YAKLAŞIM	Art.Ort.	Ortanca	Mod	Std.Sapma
22	Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi	3,13	3,00	2,00	1,24
23	Dolaysız Yöntem	2,23	2,00	2,00	1,20
24	İşitsel-Dilsel Yöntem	3,28	3,00	3,00	1,30
25	Bilişsel Yöntem	2,52	2,00	1,00	1,38
26	İletişimsel Yaklaşım	4,11	5,00	5,00	1,24
27	Doğal Yaklaşım	3,05	3,00	3,00	1,35
28	Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi	3,67	4,00	5,00	1,35
29	Grupla Dil Öğretimi	1,73	1,00	1,00	1,05
30	Sessizlik Yöntemi	1,78	2,00	1,00	1,01
Ortalama		2,83	3,00	2,55	1,23

Deneklerin 22-30 ncu önermelere verdikleri yanıtlara göre en düşük aritmetik ortalama 1,73 ile “Grupla Dil Öğretimi”nde, en yüksek aritmetik ortalama ise “İletişimsel Yaklaşım”da elde edilmiştir. Ortancalara göre ise; 1 puan ile yine “Grupla Dil Öğretimi” en düşük, “İletişimsel Yaklaşım” ise 5 puan ile en yüksek değeri elde etmiştir. Mod incelendiğinde; en düşük mod 1 değeriyle “Bilişsel Yöntem, Grupla Dil Öğretimi ve Sessizlik Yöntemi”nde gerçekleşirken, “İletişimsel Yaklaşım ve Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi” 5 puan değeriyle en yüksek mod değerine ulaşılmıştır.

Aritmetik ortalama, ortanca ve mod ortalamaları irdelendiğinde; Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, İşitsel-Dilsel Yöntem, İletişimsel Yaklaşım, Doğal Yaklaşım ve Tüm Fiziksel Tepki Yönteminin ortalamasının üzerinde olduğu belirlendiğinden bu yöntem ve yaklaşımların ikinci yabancı dil öğretiminde en fazla ve en sık başvurulan yöntem ve yaklaşımlar oldukları söylenebilir.

Ortalamaların altında kalan yöntem ve yaklaşımların ise tamamen göz ardı edildikleri söylenememekle birlikte yukarıda bahsedilenler kadar öğretim ortamına öğretmenler tarafından taşınmadıkları sonucuna ulaşmak ulaşılabilmektedir.

Çizelge-32-2: Ders İşleyişi Sırasında Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımlarının Frekansları

ÖNERME NO	YÖNTEM/YAKLAŞIM	YANITLARIN FREKANSI					TOPLAM
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
22	Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi	7	22	17	21	13	80
23	Dolaysız Yöntem	26	27	15	6	6	80
24	İşitsel-Dilsel Yöntem	9	14	20	19	18	80
25	Bilişsel Yöntem	24	21	15	9	11	80
26	İletişimsel Yaklaşım	6	6	3	23	42	80
27	Doğal Yaklaşım	12	18	21	12	17	80
28	Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi	8	11	9	23	29	80
29	Grupla Dil Öğretimi	45	20	9	3	3	80
30	Sessizlik Yöntemi	39	29	6	3	3	80

Çizelge-32-3: Ders İşleyişi Sırasında Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımlarının Frekans Yüzdeleri

ÖNERME NO	YÖNTEM/YAKLAŞIM	YANITLARIN FREKANS YÜZDELERİ (%)					TOPLAM
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
22	Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi	8,75	27,5	21,25	26,25	16,25	100
23	Dolaysız Yöntem	32,5	33,8	18,75	7,5	7,5	
24	İşitsel-Dilsel Yöntem	11,3	17,5	25	23,75	22,5	
25	Bilişsel Yöntem	30	26,3	18,75	11,25	13,75	
26	İletişimsel Yaklaşım	7,5	7,5	3,75	28,75	52,5	
27	Doğal Yaklaşım	15	22,5	26,25	15	21,25	
28	Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi	10	13,8	11,25	28,75	36,25	
29	Grupla Dil Öğretimi	56,3	25	11,25	3,75	3,75	
30	Sessizlik Yöntemi	48,8	36,3	7,5	3,75	3,75	

Çizelge-32-2 ve Çizelge-32-3'e göre; araştırmaya katılan 80 denekten 68'inin (%85,1) "Sessizlik Yöntemi"ni 65'inin (%81,3) "Grupla Dil Öğretimi"ni hemen hemen hiç kullanmamalarına karşın 52'sinin (%65) "Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi"ni, 65'inin (%81,3) ise "İletişimsel Yaklaşım"ı kullandıkları gözlemlenmiştir.

21 numaralı “Ders işleyişi sırasında birden fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır” önermesine verilen yanıtların dağılımını gösteren Çizelge-31 tekrar incelendiğinde ders işleyişi esnasında birden fazla yöntem ve yaklaşım kullandığını açıklayan öğretmen sayısının 53 olduğu görülmektedir. Bu 53 öğretmenin kullandıkları yöntem ve yaklaşımların aritmetik ortalaması, ortanca ve mod değerleri aşağıdaki gibidir:

Çizelge-32-4: Ders İşleyişi Sırasında Birden Fazla Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımı Kullanan Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntem ve Yaklaşımların Aritmetik Ortalama, Ortanca ve Mod Değerleri

ÖNERME NO	YÖNTEM/YAKLAŞIM	Art.Ort.	Ortanca	Mod	Sıra
22	Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi	3,08	3	2	2
23	Dolaysız Yöntem	1,91	2	2	4
24	İşitsel-Dilsel Yöntem	3,28	3	4	2
25	Bilişsel Yöntem	2,57	2	2	3
26	İletişimsel Yaklaşım	3,94	4	5	1
27	Doğal Yaklaşım	3,08	3	3	2
28	Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi	3,91	4	5	1
29	Grupla Dil Öğretimi	1,83	1	1	4
30	Sessizlik Yöntemi	1,72	1	1	4
Ortalama		2,81	2,55	2,77	

Çizelge-32-5: Ders İşleyişi Sırasında Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Yaklaşımların Kullanılma Yoğunlukları ve Sıralaması

Sıra	YÖNTEM/YAKLAŞIM	Art.Ort.	Ortanca	Mod	ÖNERME NO
1	İletişimsel Yaklaşım	3,94	4	5	26
	Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi	3,91	4	5	28
2	İşitsel-Dilsel Yöntem	3,28	3	4	24
	Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi	3,08	3	2	22
	Doğal Yaklaşım	3,08	3	3	27
3	Bilişsel Yöntem	2,57	2	2	25
4	Dolaysız Yöntem	1,91	2	2	23
	Grupla Dil Öğretimi	1,83	1	1	29
	Sessizlik Yöntemi	1,72	1	1	30
Ortalama		2,81	2,55	2,77	

Buna göre; ikinci yabancı dil derslerinde birden fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımı kullanan öğretmenlerin; “İletişimsel Yaklaşım ve Tüm

Fiziksel Tepki Yöntemi”ni birinci sırada, “İşitsel-Dilsel Yöntem, Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi ve Doğal Yaklaşım”ı ikinci sırada ve benzer ağırlıklarla, “Bilişsel Yöntem”i üçüncü sırada ve nihayet Dolaysız Yöntem, Grupla Dil Öğretimi Yöntemi ve Sessizlik Yöntemini ise dördüncü sırada kullandıkları hatta bu son üçünü hemen hemen hiç kullanmadıkları söylenebilir.

İletişimsel Yaklaşımın en fazla başvurulan ve en yoğun olarak kullanılan yaklaşım olduğunu gözlemlenmiştir. Özel ilköğretim okullarında kullanılan ders kitaplarının da çok yoğun bir şekilde iletişimsel yaklaşım ilkeleri doğrultusunda hazırlanan kitaplar olmasının bu yaklaşımın ön plana çıkmasında önemli bir etken olmasına yol açmış olabilir.

Örneğin; Türk Eğitim Vakfı Koleji’nde ikinci yabancı dil olarak Fransızca öğretimi için “Junior 1” (4 ve 5 nci Sınıf) ve “Junior-2” (6,7 ve 8 nci Sınıf) adlı seri kitapları kullanılırken Başkent Üniversitesi Kolej Ayşeabla İlköğretim Okulu’nda Fransızca için “Alex et Zoé 1 ve 2 ”(4 ve 5 nci Sınıf), “Oh la la ! 1 ve 2” ”(6,7 ve 8 nci Sınıf), Almanca için ise “Klasse 1“(6,7 ve 8 nci Sınıf) isimli kitaplar kullanılmaktadır. Söz konusu kitaplar incelendiğinde iletişimsel yaklaşımı temel alan, benzer konu içerikleri ve ders işleme biçimleri önerdikleri görülmektedir.

Anketteki 18 numaralı “Ders işleyişi sırasında 4 beceriye (dinleme, okuma, yazma, konuşma) aynı derecede önem verilmektedir” önermesiyle ders işleyişi sırasında 4 beceriye (dinleme, okuma, yazma, konuşma) aynı derecede önem verilip verilmediğinin araştırılmaya çalışıldığı anımsanırsa bu önermenin yanıtlarıyla öğretmenlerin en fazla İletişimsel Yaklaşımı tercih etmelerinin bir başka nedeni de ortaya konmuş olacaktır. Zira iletişimsel

yaklaşımında 4 dil becerisine eşit uzaklıkta durulması öngörülmektedir. Bu becerilerden herhangi birine diğerinden daha fazla önem verilmemesi gerektiği, öğretim etkinliklerinin buna göre düzenlenmesi salık verilmektedir.

Çizelge-32-4 ve Çizelge-32-5 incelendiğinde İletişimsel Yaklaşımdan hemen sonra Tüm Fiziksel Tepki Yönteminin ağırlıklı olarak kullanılmakta olduğu görülmektedir. Bu yöntemin genel olarak ikinci yabancı dile başlanılan 4 ve 5nci sınıflarda, başlangıç düzeyinde, öğrencilerle kısa ve çabuk iletişim kurarak ikinci yabancı dil ile etkileşmelerini sağlamak amacıyla kullanıldığı düşünülebilir.

Ders işleyişi sırasında en yoğun olarak “İletişimci Yaklaşım” kullandığını açıklayan öğretmenlerin eğitim düzeyleri arasında fark olup olmadığı araştırıldığında aşağıdaki çizelge elde edilmiştir.

Çizelge-32-6: Ders İşleyişi Sırasında “İletişimci Yaklaşım” Kullandığını Açıklayan Öğretmenlerin Eğitim Düzeyleri

	Yanıtlar		Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi					Toplam
			Lisans	Yüksek Lisans Devam	Yüksek Lisans	Doktora Devam	Doktora	
Önerme 26	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	3	2	1			6
		%	%8,60	%11,11	%8,33			%7,50
	Katılıyorum	Sayı	3	1	2			6
		%	%8,60	%5,56	%16,67			%7,50
	Kararsızım	Sayı	1	1		1		3
		%	%2,86	%5,56		%11,11		%3,75
	Katılıyorum	Sayı	9	6	4	4		23
		%	%25,71	%33,33	%33,33	%44,44		%28,75
	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	19	8	5	4	6	42
		%	%54,30	%44,44	%41,67	%44,44	%44,44	%52,50
Toplam	Sayı	35	18	12	9	6	80	
	%	%100	%100	%100	%100	%100	100%	

Eğitim düzeyi lisans olan 35 öğretmenden 28'i (%80'i), eğitim düzeyi yüksek lisansa devam olan 18 öğretmenden 14'ü (%77,77'si), eğitim düzeyi

yüksek lisans olan 12 öğretmenden 9'u (%75'i), eğitim düzeyi doktora devam olan 9 öğretmenden 8'i (%88,88'i) ve eğitim düzeyi doktora olan 6 öğretmenin tamamı ders işleyişi sırasında yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımlarından "iletişimci yaklaşım"a başvurduğunu açıklamışlardır. Eğitim düzeylerinin ile söz konusu yaklaşımın kullanılmasını etkilemediği söylenebilir.

Çizelge-32-7: Ders İşleyişi Sırasında "Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi" Kullandığını Açıklayan Öğretmenlerin Eğitim Düzeyleri

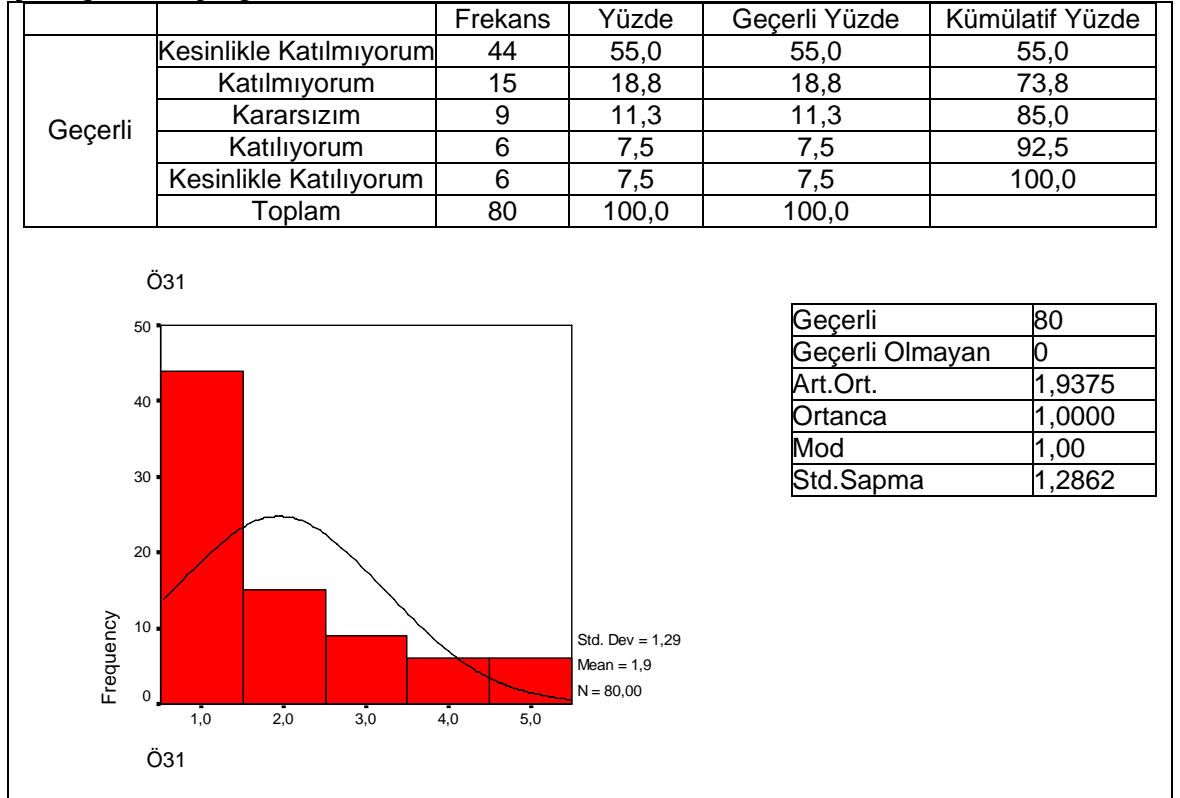
	Yanıtlar		Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi					Toplam
			Lisans	Yüksek Lisans Devam	Yüksek Lisans	Doktora Devam	Doktora	
Önerme 28	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	3	2	2	1		8
		%	%8,57	%11,11	%16,67	%11,11		%10
	Katılıyorum	Sayı	5	2	2	1	1	11
		%	%14,29	%11,11	%16,67	%11,11	%16,67	%13,75
	Kararsızım	Sayı	3	2	2	1	1	9
		%	%8,57	%11,11	%16,67	%11,11	%16,67	%11,25
	Katılıyorum	Sayı	7	7	3	3	3	23
		%	%20,00	%38,89	%25,00	%33,33	%50,00	%28,75
	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	17	5	3	3	1	29
		%	%48,57	%27,78	%25,00	%33,33	%16,67	%36,25
Toplam		Sayı	35	18	12	9	6	80
		%	%100	%100	%100	%100	%100	100%

Eğitim düzeyi lisans olan 35 öğretmenden 24'ü (%68,57'si), eğitim düzeyi yüksek lisansa devam olan 18 öğretmenden 12'si (%66,67'si), eğitim düzeyi yüksek lisans olan 12 öğretmenden 6'sı (%50'si), eğitim düzeyi doktora devam olan 9 öğretmenden 6'sı (%66,66'sı) ve eğitim düzeyi doktora olan 6 öğretmenden 4'ü (%66,67'si) tamamı ders işleyişi sırasında yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımlarından "tüm fiziksel tepki yöntemi"ne başvurduğunu açıklamışlardır. Öğretmenlerin eğitim düzeyleri arasındaki farklılıkların ders işleyişi esnasında tüm fiziksel tepki yönteminin kullanım

durumuna etki etmediği söylenebilir.

Önerme 31 : İkinci yabancı dil birinci yabancı dilden farklı yabancı dil öğretimi yöntem ve yaklaşımları kullanılarak uygulanmaktadır.

Çizelge-33: “İkinci yabancı dil birinci yabancı dilden farklı yabancı dil öğretimi yöntem ve yaklaşımları kullanılarak uygulanmaktadır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

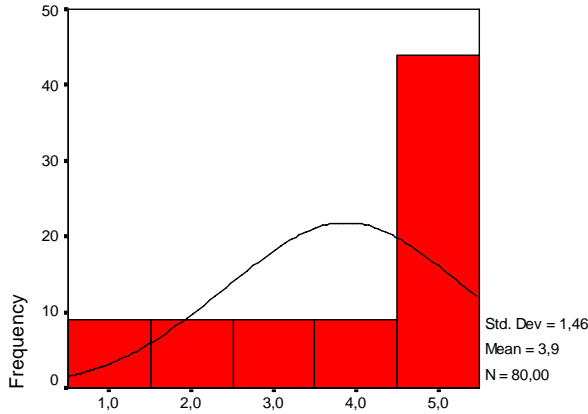
Önermenin aritmetik ortalaması:1,9, ortanca:1 ve mod: olarak gerçekleştirmiştir. İkinci yabancı dil öğretiminde birinci yabancı dil öğretiminden farklı yöntem ve yaklaşımlar kullanılması konusunda araştırmaya katılan deneklerin 12’si (%15) her iki dilin öğretiminde farklı yöntem ve yaklaşımın kullanıldığını ileri sürerken, 9’u (11,3) kararsız kalmış ve 59’u (%73,8) farklı yöntem ve yaklaşımın kullanılmadığını belirtmişlerdir. Birinci ve ikinci yabancı dil öğretiminde birbirinden tamamen bağımsız farklı yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımlarının kullanılmadığı söylenebilir.

Önerme 32 : İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplar o dili anadili olarak konuşan uzmanlar tarafından hazırlanmıştır.

Çizelge-34: “İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplar o dili anadili olarak konuşan uzmanlar tarafından hazırlanmıştır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	9	11,3	11,3	11,3
	Katılmıyorum	9	11,3	11,3	22,5
	Kararsızım	9	11,3	11,3	33,8
	Katılıyorum	9	11,3	11,3	45,0
	Kesinlikle Katılıyorum	44	55,0	55,0	100,0
	Toplam	80	100,0	100,0	

Ö32

Ö32

Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,8750
Ortanca	5,0000
Mod	5,00
Std.Sapma	1,4615

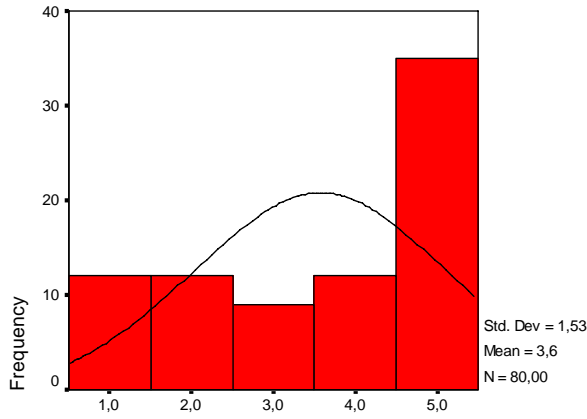
Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,8, ortanca:5 ve mod:5 olarak gerçekleşmiştir. Deneklerin %66,3'ü bu önermeye katıldıklarını, %11,3'ü kararsız kaldıklarını ve %22,6'sı ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. İkinci yabancı dil öğretiminde özel ilköğretim okullarında kullanılan kitapların o dili anadili olarak konuşan uzmanlar tarafından hazırlandığı söylenebilir.

Önerme 33 : İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplar yurtdışında hazırlanmıştır.

Çizelge-35: “İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplar yurtdışında hazırlanmıştır” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	12	15,0	15,0	15,0
	Katılmıyorum	12	15,0	15,0	30,0
	Kararsızım	9	11,3	11,3	41,3
	Katılıyorum	12	15,0	15,0	56,3
	Kesinlikle Katılıyorum	35	43,8	43,8	100,0
Toplam		80	100,0	100,0	

Ö33

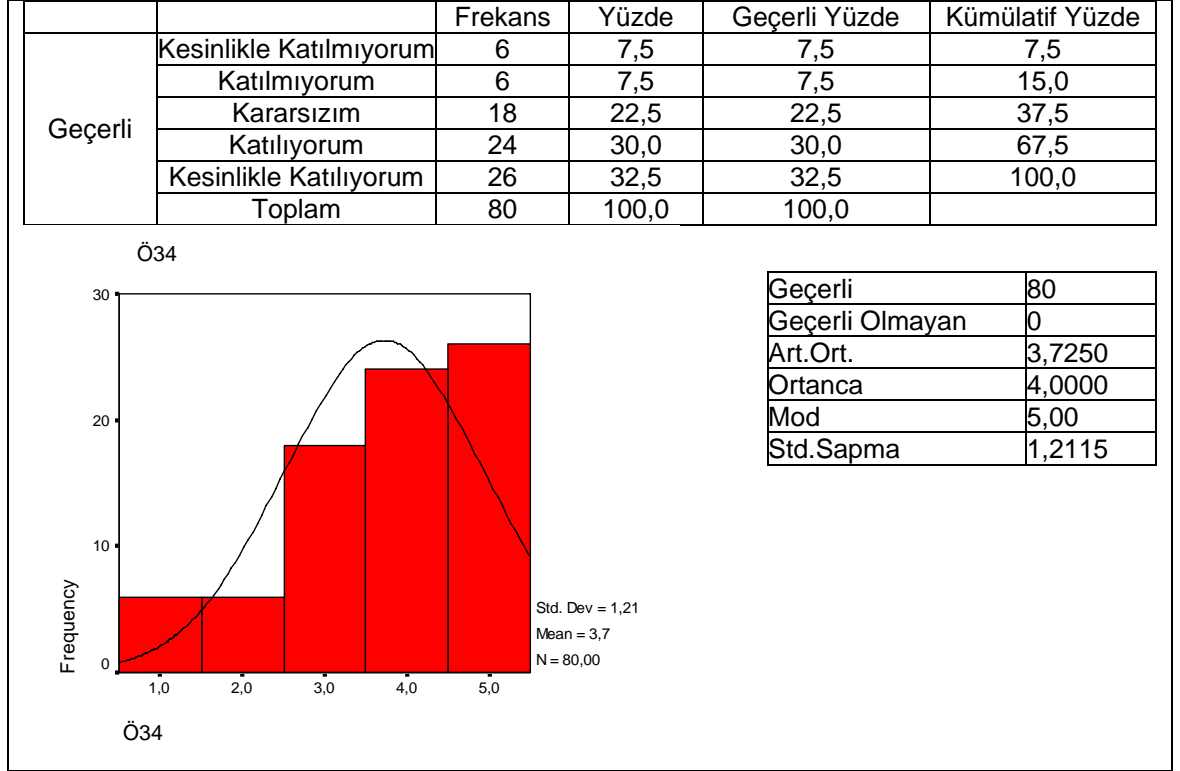
Geçerli	80
Geçerli Olmayan	0
Art.Ort.	3,5750
Ortanca	4,0000
Mod	5,00
Std.Sapma	1,5326

Ö33

Yanıtların aritmetik ortalaması:3,5, ortanca:4 ve mod:5 olarak gerçekleşmiştir. Denekler %58,8 oranında bu önermeye katıldıklarını, %11,3 oranında kararsız kaldıklarını, %30 oranında ise katılmadıklarını açıklamışlardır. İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitapların genellikle yurtdışında yabancı dil öğretim uzmanları tarafından hazırlandıkları söylenebilir.

Önerme 34 : İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitabını o dersi işleyecek öğretmen belirlemektedir.

Çizelge-36-1: “İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitabını o dersi işleyecek öğretmen belirlemektedir” Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

Ankete katılan 80 deneyeğin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:3,7, ortanca:4 ve mod:5 olarak gözlemlenmiştir. Deneklerin %62,5'i bu önermeye katıldıklarını, %22,5'i kararsız kaldıklarını, %15'i katılmadıklarını söylemiştir. İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarının Milli Eğitim Bakanlığı ya da başka bir resmi mercii tarafından değil bizzat dersi işleyecek öğretmen tarafından seçildiği söylenebilir. Dolayısıyla ders kitapları okuldan okula değişiklik gösterebilmektedir.

Öğretmenlerin eğitim seviyesine göre ders kitabının seçimindeki etkileri incelenmiştir:

Çizelge-36-2: Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerinin Ders Kitabı Seçimine Etkisinin Karşılaştırılması

	Yanıtlar	Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi					Toplam	
		Lisans	Yüksek Lisans Devam	Yüksek Lisans	Doktora Devam	Doktora		
Önerme 34	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	3	3			6	
		%	%8,6	%16,7			%7,5	
	Katılıyorum	Sayı	3		3		6	
		%	%8,6		%25,0		%7,5	
	Kararsızım	Sayı	12		6		18	
		%	%34,3		%50,0		%22,5	
	Katılıyorum	Sayı	12	6		6	24	
		%	%34,3	%33,3		%66,7	%30,0	
	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	5	9	3	3	6	26
		%	%14,3	%50,0	%25,0	%33,3	%100	%32,5
Toplam		Sayı	35	18	12	9	6	80
		%	%100	%100	%100	%100	%100	%100

Eğitim seviyesi lisans olan 35 öğretmenden 17'sinin (%48,6'sının), eğitim seviyesi yüksek lisansa devam olan 18 öğretmenden 15'inin (%83,3'ünün), eğitim seviyesi yüksek lisans olan 12 öğretmenden 3'ünün (%25'inin), eğitim seviyesi doktora devam ve doktora olan 15 öğretmenin tamamının ders kitabını kendilerinin seçtikleri veya etkili oldukları gözlenmiştir. Eğitim düzeyi arttıkça ders kitabı seçiminde öğretmenin etken olduğu söylenebilir.

Çizelge-36-3: Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin Ders Kitabı Seçimine Etkisinin Karşılaştırılması

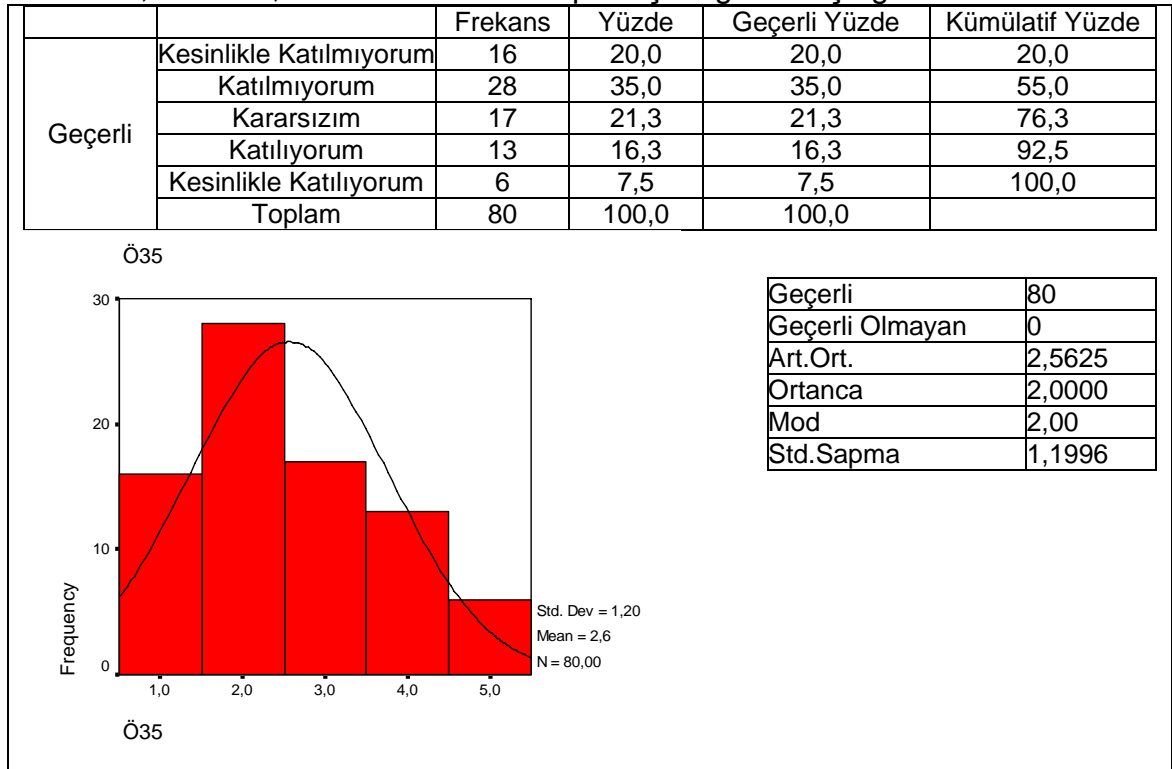
	Yanıtlar	Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimleri					Toplam	
		1 Yıldan Az	1-3 Yıl	4-6 Yıl	7-9 Yıl	10 Yıl ve Fazla		
Önerme 34	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	3	2	1		6	
		%	%21,4	%8,3	%4,2		%7,5	
	Katılıyorum	Sayı	3	2	1		6	
		%	%21,4	%8,3	%4,2		%7,5	
	Kararsızım	Sayı	5	9	4		18	
		%	%35,7	%32,5	%16,7		%22,5	
	Katılıyorum	Sayı	2	6	10	2	4	24
		%	%14,3	%25	%41,7	%22,2	%44,4	%30,0
	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	1	5	8	7	5	26
		%	%7,1	%20,8	%33,3	%77,8	%55,6	%32,5
Toplam		Sayı	14	24	24	9	9	80
		%	%100	%100	%100	%100	%100	%100

Öğretmenlik deneyimi 1 yıldan az olan 14 öğretmenden 3'ünün (%21,4'ünün), öğretmenlik deneyimi 1-3 yıl arasında olan 24 öğretmenden

11'inin (%45,8'inin), öğretmenlik deneyimi 4-6 yıl arasında olan 24 öğretmenden 18'inin (%72'sinin), öğretmenlik deneyimi 7-9 yıl arasında olanlar ile 10 yıl ve daha fazla öğretmenlik deneyimi olan toplam 18 öğretmenin tamamını ders kitabını kendileri seçtikleri veya seçimde etkin rol oynadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlik deneyimi arttıkça ders kitabı seçiminde öğretmenin etken olduğu söylenebilir

Önerme 35 : Öğrenciler ikinci yabancı dil dersinden sınıf geçmek amacıyla özel ders almaktadırlar.

Çizelge-37: "Öğrenciler ikinci yabancı dil dersinden sınıf geçmek amacıyla özel ders almaktadırlar" Önermesinin Frekans ve Yüzde Değerleri Aritmetik Ortalama, Ortanca, Mod ve Standart Sapma Çizelgesi ve Çizgesel Gösterimi

Deneklerin bu önermeye verdiği yanıtların aritmetik ortalaması:2,5, ortanca:2 ve mod:2 olarak gözlemlenmiştir. Deneklerin %23,8'i bu önermeye katıldıklarını, %21,3'i kararsız kaldıklarını, %55'i katılmadıklarını belirtmişlerdir. Özel ilköğretim okullarında öğrenim öğrencilerin ikinci yabancı

dil dersinden sınıf geçmek amacıyla genellikle özel ders almadıkları söylenebilir, ancak bu önermeye katılmadığını ifade eden %55 denek dışında kalan %45'lik oran göz ardı edilmemelidir.

BÖLÜM 5: SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, özel ilköğretim okullarında yürütülmekte olan ikinci yabancı dil öğretimi irdelenmeye çalışılmıştır.

5.1. SONUÇLAR

Araştırmada elde edilen bulgulara dayanılarak, araştırmamanın amacına yönelik olarak ulaşılan sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

5.1.1. Özel İlköğretim Okullarında İkinci Yabancı Dil Öğretimini Yürüten Öğretmenlerin Genel Özelliklerine İlişkin Sonuçlar

a. Özel ilköğretim okullarında görev yapan ikinci yabancı dil öğretmenleri genellikle lisans düzeyinde eğitime sahiptir.

b. Öğretmenler 1-3 yılda işyeri değiştirmektedir.

c. Öğretmenlerin haftalık ders yükleri Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatında öngörülen haftalık 15 D/S süresinden daha fazladır.

d. Öğretmenler görev yaptıkları okullarda farklı düzeylerdeki (sınıflardaki) ikinci yabancı dil derslerini yürütmektedirler.

e. Özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil dersleri öğretmenlik deneyimleri az yabancı dil öğretmenleri tarafından yürütülmektedir.

5.1.2. Özel İlköğretim Okullarında İkinci Yabancı Dil Öğretimini Yürüten Öğretmenlerin Bu Okullardaki İkinci Yabancı Dil Öğretimi Hakkındaki Görüş ve Tutumlarına İlişkin Sonuçlar

a. Özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretimi “Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı” esas alınarak yürütülmektedir.

b. Özel ilköğretim okullarındaki ikinci yabancı dil öğretim ortamının “Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı”nda belirtilen hedeflere göre

düzenlenmesi gerektiğini açıklayan öğretmenler bu hedeflere ulaşmak için haftada 2 D/S süre ile ikinci yabancı dil öğretimi yapılmasını yetersiz bulmaktadır.

c. Birinci yabancı dil öğretimde kullanılan yabancı dil öğretimi yöntem yaklaşım ve teknikleriyle ikinci yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem, yaklaşım ve teknikler arasında bir fark bulunamamıştır.

d. İkinci yabancı dil öğretiminde birden fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımı kullanılmaktadır.

e. İkinci yabancı dil öğretiminde “İletişimsel Yaklaşım” ile “Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi”nin derslerde kullanılma sıklıkları ile “Dolaysız Yöntem, Grupla Dil Öğretimi ve sessizlik Yöntemi”nin derslerde kullanılma sıklıkları arasındaki fark anlamlıdır.

f. Ders işleyişi sırasında “İşitsel-Dilsel Yöntem, Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, Doğal Yaklaşım ve Bilişsel Yöntem”in kullanılma sıklıkları arasında anlamlı bir fark saptanamamıştır.

g. Ders işleyişi sırasında “İletişimsel Yaklaşım” kullanan öğretmenler ile “Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi”ni kullanan öğretmenlerin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

h. Ders kitabı seçiminde etkin rol oynama konusunda öğretmenlik deneyimi az olan öğretmenler ile fazla olan öğretmenler arasındaki fark anlamlıdır.

i. Öğretmenlerin eğitim düzeyleri arttıkça ders kitabı seçim sürecine etki etmeleri de koşut olarak artmaktadır.

5.1.3. Özel İlköğretim Okullarında Yürütülen İkinci Yabancı Dil Öğretiminin Yabancı Dil Çeşitliliği ve Okulların Olanaklarına İlişkin Sonuçlar

a. Birinci yabancı dil olarak İngilizce öğretimi yapılan özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil olarak Almanca ve/veya Fransızca öğretiminin yapıldığı saptanmıştır.

b. Özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil derslerinin, yabancı dil öğretimi için özel olarak düzenlenmiş dersliklerde, görsel-işitsel eğitim öğretim yardımcı malzemeleri kullanılarak, bilgisayar ve internetten yararlanılarak, zaman zaman doğal konuşmacılar aracılığıyla yürütüldüğü belirlenmiştir.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma sonucunda yapılan saptamalar ve ulaşılan sonuçlara göre geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

a. Özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretimi “Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı” esas alınarak yapılmaya devam edilmelidir.

b. “Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı” esas alınarak yapılacak ikinci yabancı dil öğretiminin gereklerinin yerine getirebilmesi için ikinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık 2 D/S süresi artırılmalıdır.

c. İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılacak kitapların seçiminde öğretmenlerin deneyim ya da akademik eğitim düzeylerine bakılmaksızın etkin rol oynamaları sağlanmalıdır.

d. İkinci yabancı dil öğretimi konusuna daha fazla araştırmacının önem vererek bu konuda yapılmış olan çalışmaların artırılması yoluna gidilmelidir.

KAYNAKÇA

Aksan, D., (2003), **Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim I,II,III Cilt**,TDK

Yayınları

Alper, A., (1992), **Fransız Dili Öğretim Yöntemleri ve Stratejisi**, Gazi

Üniversitesi eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:8, S.3

Balcı, A.,(2001), **Sosyal Bilimlerde Araştırma**, Pegema Yayınları

Bange, P., Carol R. ve Peter Griggs, P., (2005), **L'Apprentissage D'Une**

Langue Étrangère -

Cognition et Interaction,

L'harmattan

Baş, T., (2005), **Anket**, Seçkin Yayıncılık

Berard, E., (1991), **L'Approche Communicative**, CLE International

Brewster, J, Ellis, G ve Girard, D., (2002), **The Primary English Teacher's**

Guide. New Edition. England:

Pearson Education Limited

Büyüköztürk, Ş., (2002), **Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı**, Pegema

Yayınları

Byrne, D., (1986), **Teaching Oral English**, Longman

Byrne, D., (1988), **Focus On The Classroom**, Oxford University Pres

Coste D., (1995), **Vingt Ans Dans L'Évolution de la Didactique des**

Langues, Hatier/Didier

Cuq J.P., (2003), **Dictionnaire Didactique Du Français Langue Étrangère**

et Seconde, CLE

Cuq J.P. ve Gruca I., (2002), **Cours de Didactique du Français Langue Étrangère et Seconde**, Presse Universitaire de Grenoble

Çakmak M, ve Erol M.Ş. (2001), **Öğretim Yöntem ve Stratejileri**, Pegema Yayınları

Defays, J.M., (2003), **Le Français Langue Étrangère Et Seconde- Enseignement Et Apprentissage**, Mardaga

Demircan, Ö., (1988), **Dünden Bugüne Türkiye'de Yabancı Dil**, Remzi Kitabevi

Demircan, Ö., (2002), **Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri**, Der Yayınları

Demirel, Ö., (1990), **Yabancı Dil Öğretimi İlkeler Yöntemler Teknikler**, USEM Yayınları

Demirel, Ö., (1993), **Genel Öğretim Yöntemleri**, USEM Yayınları

Demirel, Ö., (2000), **Karşılaştırmalı Eğitim** Pegema Yayınları

Demirel, Ö., (2002), **Öğretme Sanatı**, Pegema Yayınları

Demirel, Ö., (2003), **Yabancı Dil Öğretimi**, Pegema Yayınları

Demirel, Ö., (2003a), **ELT Methodology**, Pegema Yayınları

Durukafa, G., (1998), **İlkokullarda Yabancı Dil Öğretimi**, Papirus Yayınevi

Durukafa G., Pekmezçiler H.,(1996), "Teknoloji Destekli Yabancı Dil

Öğretimi", **Marmara Üniversitesi**

II.Ulusal Eğitim Sempozyumu, Bildiri,

Erden, M., Akman Y., (2003), **Gelişim ve Öğrenme**, Arkadaş Yayınları

Farber, B., (1994), **Yabancı Dil Öğrenme Yöntemleri**, Çev.: Cem Şen, İm Yayın Tasarım

- Fidan, N., (1996), **Okulda Öğrenme ve Öğretme**, Alkim Yayınevi
- Gattegno, C. (1972), **Teaching Foreign Languages in Schools: The Silent Way**, New York: Educational Solutions.
- Genç, A., (2003), **Türkiye’de Geçmişten Günümüze Almanca Öğretimi**, Seçkin Yayıncılık
- Göktürk, A., (1982), **Çağdaş Bilginin Kazanılmasında Yabancı Dil**, İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulları Yayınları
- Gür, H., (1995), **Dil Öğretim Yöntemleri: Doğal Yaklaşım (Approaches and Methods in Language Teaching) Kitabından Çeviri**, Dil Dergisi Sayı:38, Ankara Üniversitesi Yayınları
- Gürbüz, G., (2004) “Fransızcadaki Seslerin Oyunlarla Öğretimi”, **Dil Dergisi**, S.124, s.82-95
- Hengirmen, M., (1994), **Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri**, Engin Kitabevi
- Işık, A., (2005), **Bir Yabancı Dil Nasıl Öğrenilir**, KHO Yayınları
- İlter, B.G., (2003), “Bilgisayarın Yabancı Dil Öğretim Sınıflarında Yazma Becerisi Gelişimine Katkıları Nelerdir ?”, **Dil Dergisi**, S.121,s.86-89.
- Karasar, N., (2002), **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayın Dağıtım
- Kavak, Y., (1997), **Dünya’da ve Türkiye’de İlköğretim**, Pegema Yayınları
- Kıran, Z., (1986), **Saussure’den Günümüze Dilbilim Akımları**, Onur Yayınları
- Küçükahmet L.(Ed.) (2000), **Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Yabancı Dil 4-8**, Nobel Yayın Dağıtım
- Martinez P., (2002), **La Didactique Des Langues Étrangères**, CLE

- Michel, J.F., (2005), **Les 7 Profils D'apprentissage-Pour Former Et Enseigner**, Organisation Eds D
- Murcia, M.C., (1989), **Teaching English As A Foreign Language** Newbury House Publishers, Los Angeles
- Murcia M.C., (1991), **Grammar Pedagogy In Second And Foreign Language**, Tesol Quarterly
- Özden, Y., (2003), **Öğrenme ve Öğretme**, Pegema Yayınları
- Peçenek, D., (1998), **Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknikleri**, Değişim Yayıncılık
- Scott, W.A., ve Ytreberg, L.H.,(1990), **Teaching English To Children**, Longman
- Selçuk, Z., (1999, 6. Baskı) **Gelişim ve Öğrenme**, Pegema Yayınları
- Stern, H.H., (1987), **Fundamental Concepts Of Language Teaching**, Oxford University Press
- Titiz, T., (2001), **Ezbersiz Eğitim Yol haritası**, Pegema Yayınları
- Vardar, B., (1988), **Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü**, ABC Kitabevi
- Yeşilyaprak, B., (2002), **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**, Pegema Yayınları
- Yıldırım, E. ve Diğerleri, (2004), **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, Sakarya Kitabevi
- Yıldız, C., (2003),“Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme Programında Yeni Yapılanma”, **Dil Dergisi**, S.121,s.7-21.

Elektronik Kaynaklar

www.absg.gov.tr

www.dpt.gov.tr

www.egitimhaber.com

www.meb.gov.tr

www.ozelokullardernegi.org

www.tdk.gov.tr

www.tubitak.gov.tr

EKLER

EK-1 : Özel İlköğretim Okulları Listesi

EK-2 : Özel İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretim Durumu

EK-3 : Özel İlköğretim Okullarında Öğretimi Yapılan İkinci Yabancı Dil
Çeşitliliği Çizgesi

EK-4 : Öğretmen Anketi

EK-5 : Anket Güvenirlik Analizi

EK-6 : Avrupa Konseyi Ortak Dil Kriterleri

EK-7 : Özel İlköğretim Okullarının İkinci Yabancı Dil Öğretim Amaç Hedef
ve Ders İşleyişine Örnekler

EK-8 : Özel İlköğretim Okullarında İkinci Yabancı Dil Öğretim Durumu

EK-9 : MEB İlköğretim Okulları Ders Çizelgesi

		ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARIGENEL MÜDÜRLÜĞÜ KURUM LİSTESİ				
Kurum Kodu	Ad	Kurum Tipi	Telefon	Adres	İl	İlçe
11956	ÖZEL YAVUZ SULTAN İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 3762940	BEŞİKKAYA MAH. KARAPÜRÇEK CAD. NO:109 ALTINDAĞ/ANKARA	ANKARA	ALTINDAĞ
11893	ÖZEL BEYPAZARI İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 7628161	KURTULUŞ MAH. İLİMAN MEVKİİ BEYPAZARI/ANKARA	ANKARA	BEYPAZARI
10217	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ ÖZEL AYŞEABLA İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 285 58 00	ÇİĞDEM MAH. 25.CADDE NO:25 KARAKUSUNLAR - ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
11604	GAZİ ÜNİVERSİTESİ VAKFI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 2322812	ETİ MAH.ALİ SUAVİ SOK.NO:15 MALTEPE-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10441	ODTÜ GELİŞTİRME VAKFI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 210 11 82	İNÖNÜ BULVARI OTDÜ ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
12054	ÖZEL ANKARA MAYA İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 2843838	BALGAT 1. CAD. 34. SOKAK NO:12 ÇANKAYA/ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
11233	ÖZEL ANKARA ULUSLARARASI ANA VE İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 441 95 63	CİNNAH CAD.HAVA SOKAK NO:6 ÇANKAYA-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10215	ÖZEL ARI İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 286 85 85	ÖĞRETMENLER CAD. 112/2 BALGAT-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10031	ÖZEL AYKAN İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 495 53 00	ÇUKURCA BİRLİK MAH. 103.SOK. NO:9 ÇANKAYA/ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10552	ÖZEL BİLİM İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 287 88 20	KARAKUSUNLAR YOL ÜSTÜ MEVKİİ FEN LİSESİ YANI ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10739	ÖZEL BİLKENT İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 266 53 08	BİLKENT ÜNİVERSİTESİ DOĞU KAMPÜSÜ ÇANKAYA-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA

Kurum Kodu	Ad	Kurum Tipi	Telefon	Adres	İl	İlçe
10225	ÖZEL BÜYÜK İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 446 66 76	HÜLYA SOK.NO:7 GAZİOSMANPAŞA ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10223	ÖZEL EMEK İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 2234622	8.CADDE 85.SOKAK NO:15 EMEK-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10620	ÖZEL EMRE İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 437 92 77	ABAY KUNANBAY CAD. BİLİR SOK. NO:41 ÇANKAYA/ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10502	ÖZEL EVRENSEL İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 286 57 48	100.YIL SİTESİ A BLOK BALGAT ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10224	ÖZEL FATOŞABLA İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 4285151	MEŞRUTİYET CAD.MEDİHA ELDEM SOK.NO:68 ANKARA Ge?ici:Akay Cad. No:8 BAKANLIKLAR	ANKARA	ÇANKAYA
12055	ÖZEL GÜRÇAĞ İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 442 80 33	HİLAL MAH. HOLLANDA CAD. 94. SOKAK NO:3 YILDIZ-ÇANKAYA/ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10458	ÖZEL İLKEM İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 2321030	KÜLTÜR SOK. NO:13 ANITTEPE/ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
11563	ÖZEL JALE TEZER İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 446 44 46	VEDAT DALAKOY CAD. NO:109 GAZİOSMANPAŞA/ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
11429	ÖZEL PINAR İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 2853304	2.CADDE NO:5 BALGAT-ÇANKAYA ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10628	ÖZEL SAMANYOLU İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 440 30 60	HOŞDERE CAD.NO:154-156 ÇANKAYA-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
11164	ÖZEL SEVGİ İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 4910804	TURAN GÜNEŞ BULVARI NO:240 ÇANKAYA-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
10222	ÖZEL ŞAFAK İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 4390592	HOŞDERE CAD.NO:142 YUKARI AYRANCI-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
11115	ÖZEL TEVFİK FİKRET İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 2841680	MUSTAFA KEMAL MAH.5.CAD.NO:6 ESKİŞEHİR YOLU-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
11274	ÖZEL YÜCE İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 490 02 02	İSMET EKER SOK.NO:5 ORAN ÇANKAYA-ANKARA	ANKARA	ÇANKAYA
11172	ÖZEL İBRAHİM AKSOY İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 837 71 22	BARBOROS MAH.GÖKÇEDERE YOLU MURADİYE SOKAK NO:20 ÇUBUK-ANKARA	ANKARA	ÇUBUK

Kurum Kodu	Ad	Kurum Tipi	Telefon	Adres	İl	İlçe
12090	ÖZEL YÜKSELEN İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 8378850	CUMHURİYET MAH. İSTİKLAL CAD. NO:1 ÇUBUK/ANKARA	ANKARA	ÇUBUK
11668	ANKARA Ü. GELİŞTİRME VAKFI OKULLARI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 4908993	FEN FAKÜLTESİ GÖZLEMEVİ AHLATLIBEL-GÖLBAŞI-ANKARA	ANKARA	GÖLBAŞI
10219	ÖZEL ATILIM İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 586 85 04	ATILIM OKULLARI İNCEK KÖYÜ KAMPÜSÜ GÖLBAŞI/ANKARA	ANKARA	GÖLBAŞI
11128	ÖZEL ERKEN BAŞARI İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 4600226	KIZILCAŞAR KÖYÜ 64 ADA 2. PARSEL TEK KONUT YAPI KOOPERATİFİ İNCEKKÖY SİTESİ GÖLBAŞI/ANKARA	ANKARA	GÖLBAŞI
10214	TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 4303141	TAŞPINAR KÖYÜ YUMRUBEL MEVKİİ GÖLBAŞI/ANKARA	ANKARA	GÖLBAŞI
11163	ÖZEL AHMET YESEVİ İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 355 44 12	KUŞÇAĞIZ TARHANLAR CAD.NO:3 KEÇİÖREN-ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN
10711	ÖZEL ANKARA HAYAT İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 3603050	ÇEKİRGE ŞAİR DERTLİ SOK.NO:55 KEÇİÖREN-ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN
10699	ÖZEL ANKARA ÖNCÜ İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 3603868	19 MAYIS MAH.YUNUS EMRE CAD. NO:167 KEÇİÖREN-ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN
10709	ÖZEL BİLGİ ANKARA İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 322 22 22	MUSTAFA ÜSTÜNDAĞ SOK.NO:24 ETLİK-KEÇİÖREN-ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN
11117	ÖZEL CECELİ İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 3808336	FOÇA SOK. NO:102 KEÇİÖREN/ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN
11140	ÖZEL ÇAĞRI İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 360 50 00	KALABA ONURLU SOK.NO:27 KEÇİÖREN-ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN
11122	ÖZEL MELTEM İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 325 90 90	ETLİK MAH. ADALAR SOK. NO:5 KEÇİÖREN/ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN

Kurum Kodu	Ad	Kurum Tipi	Telefon	Adres	İl	İlçe
10692	ÖZEL NENE HATUN İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 328 69 20	PURSAKLAR MAH.ATATÜRK CAD. NO:1 KEÇİÖREN-ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN
11211	ÖZEL TÜRK YURDU İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 3256101	YUNUS EMRE CAD. NO:48 İNCİRLİ/ANKARA	ANKARA	KEÇİÖREN
11736	ÖZEL HAFSA SULTAN İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 3633373	PLEVNE CAD. NO:34 MAMAK/ANKARA	ANKARA	MAMAK
10786	ÖZEL POLATLI SAMANYOLU İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 622 63 71	ZAFER MAH. FİRÜZE SOK. 273 ADA 1 PARSEL POLATLI/ANKARA	ANKARA	POLATLI
10280	TED POLATLI KOLEJİ VAKFI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 623 52 75	ŞEHİTLİK MAH.BAĞLARBAŞI CAD. BİLA NO POLATLI-ANKARA	ANKARA	POLATLI
11517	ÖZEL ÜLKÜ ULUSOY İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 267 25 26	GAZİ OSMAN PAŞA MAH. KOLEJ SOK. NO:10 SİNCAN/ANKARA	ANKARA	SİNCAN
11205	MEV ÖZEL ANKARA İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 2354131	ÇAYYOLU MEVKİİ YENİMAHALLE ANKARA	ANKARA	YENİ-MAHALLE
10025	ÖZEL AYDIN ANADOLU İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 239 13 32	ALACAATLI KÖYÜ-ÇAYYOLU YENİMAHALLE/ANKARA	ANKARA	YENİ-MAHALLE
12352	ÖZEL AYYILDIZ İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu		8. CADDE NO:19 DEMETEVLER/YENİMAHALLE/ANKARA	ANKARA	YENİ-MAHALLE
10521	ÖZEL KARDELEN İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 335 06 80	YEŞİLEVLER 7.CAD.28.SOK.NO:1 YENİMAHALLE-ANKARA	ANKARA	YENİ-MAHALLE
12373	ÖZEL YENİMAHALLE PINAR İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 332 27 27	ANADOLU BULVARI 14. CADDE NO:22 MACUNKÖY-YENİMAHALLE/ANKARA	ANKARA	YENİ-MAHALLE
11894	ÖZEL YÜKSEL SARIKAYA İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 340 50 70	DEMETEVLER 5. CAD. 55. SOK. NO:2 YENİMAHALLE/ANKARA	ANKARA	YENİ-MAHALLE
11452	ÖZEL ALTIN EĞİTİM İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 282 08 08	DOĞAKENT KONUTLARI NO:28 ERYAMAN-ETİMESGUT-ANKARA	ANKARA	ETİ-MESGUT

Kurum Kodu	Ad	Kurum Tipi	Telefon	Adres	İl	İlçe
11160	ÖZEL FERDA İLKÖĞRETİM OKULU	Özel Türk İlköğretim Kurumu	312 260 07 07	TOPÇU MAH.ERYAMAN DURAĞI KARŞISI ETİMESGUT-ANKARA	ANKARA	ETİ- MESGUT

ANKARA İLİNDE FAALİYET GÖSTEREN ÖZEL İLKÖĞRETİM KURUMLARININ YABANCI DİL ÖĞRETİM DURUMLARI

S.NO	KURUM		İNETERNET ADRESİ	ÖĞRETİMİ YAPILAN YABANCI DİLLER	
	KODU	ADI		BİRİNCİ YAB.DİL	İKİNCİ YAB.DİL
1	11956	ÖZEL YAVUZ SULTAN İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.yavuzsultan.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
2	11893	ÖZEL BEYPAZARI İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.samanyolubeypazari.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
3	10217	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ ÖZEL AYŞEABLA İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ayseabla.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA-FRANSIZCA
4	11604	GAZİ ÜNİVERSİTESİ VAKFI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.kolej.gazi.edu.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA
5	10441	ODTÜ GELİŞTİRME VAKFI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.odtugvo.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
6	12054	ÖZEL ANKARA MAYA İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.mayakoleji.com/	İNGİLİZCE	ALMANCA
7	11233	ÖZEL ANKARA ULUSLARARASI ANA VE İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.aimschool.net/	İNGİLİZCE	ALMANCA-FRANSIZCA
8	10215	ÖZEL ARI İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ariokullari.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA-FRANSIZCA
9	10031	ÖZEL AYKAN İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.aykan.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA-FRANSIZCA
10	10552	ÖZEL BİLİM İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.bilim.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA-FRANSIZCA

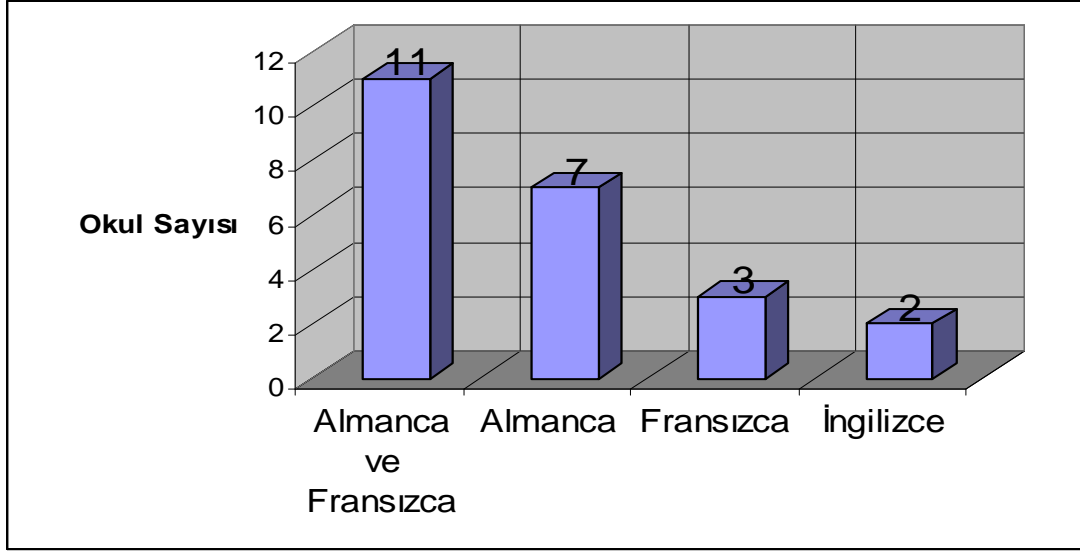
11	10739	ÖZEL BİLKENT İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.obi.bilkent.edu.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA-FRANSIZCA
12	10225	ÖZEL BÜYÜK KOLOEJ İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.bkolej.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA-FRANSIZCA
13	10223	ÖZEL EMEK İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.emek.k12.tr/	İNGİLİZCE	FRANSIZCA
14	10620	ÖZEL EMRE İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.emrekoleji.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
15	10502	ÖZEL EVRENSEL İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.evrenselkolej.k12.tr	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
16	10224	ÖZEL FATOŞABLA İLKÖĞRETİM OKULU	BELİRLENEMEDİ	İNGİLİZCE	ALMANCA-FRANSIZCA
17	12055	ÖZEL GÜRÇAĞ İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.gurcag.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
18	10458	ÖZEL İLKEM İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ozellikemkoleji.com/	İNGİLİZCE	ALMANCA
19	11563	ÖZEL JALE TEZER İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.jaletezer.k12.tr	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
20	11429	ÖZEL PINAR İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.pinar.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
21	10628	ÖZEL SAMANYOLU İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.samanyolu.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
22	11164	ÖZEL SEVGİ İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.sevgi.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR

23	10222	ÖZEL ŞAFK İLKÖĞRETİM OKULU	BELİRLENEMEDİ	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
24	11115	ÖZEL TEVFİK FİKRET İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.tevfikfikret-ank.k12.tr	FRANSIZCA	İNGİLİZCE
25	11274	ÖZEL YÜCE İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.yuce.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA- FRANSIZCA
26	11172	ÖZEL İBRAHİM AKSOY İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ibrahimaksoy.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
27	12090	ÖZEL YÜKSELEN İLKÖĞRETİM OKULU	BELİRLENEMEDİ	FRANSIZCA	İNGİLİZCE
28	11668	ANKARA ÜNİVERSİTESİ GELİŞTİRME VAKFI OKULLARI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ankukolej.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
29	10219	ÖZEL ATILIM İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.atilimkolej.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA- FRANSIZCA
30	11128	ÖZEL ERKEN BAŞARI İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.erkenbasari.k12.tr/	İNGİLİZCE	FRANSIZCA
31	10214	TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.tedankara.k12.tr	İNGİLİZCE	ALMANCA- FRANSIZCA
32	11163	ÖZEL AHMET YESEVİ İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ahmetyesevi.k12.tr	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
33	10711	ÖZEL ANKARA HAYAT İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.hayategitim.com/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
34	10699	ÖZEL ANKARA ÖNCÜ İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.oncukolej.com/	İNGİLİZCE	ALMANCA

35	10709	ÖZEL BİLGİ ANKARA İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.bilgikoleji.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
36	11117	ÖZEL CECELİ İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ceceliokullari.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA
37	11140	ÖZEL ÇAĞRI İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.cagriokullari.com/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
38	11122	ÖZEL MELTEM İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.meltemkoleji.com/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
39	10692	ÖZEL NENE HATUN İLKÖĞRETİM OKULU	BELİRLENEMEDİ	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
40	11211	ÖZEL TÜRK YURDU İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.turkyurdu-okullari.com/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
41	11736	ÖZEL HAFSA SULTAN İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.hafsasultan.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
42	10786	ÖZEL POLATLI SAMANYOLU İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.samanyolu.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
43	10280	TED POLATLI KOLEJİ VAKFI ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.tedpolatli.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
44	11517	ÖZEL ÜLKÜ ULUSOY İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ulkuulusoy.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
45	11205	MEV ÖZEL ANKARA İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.mevankaraozelokullari.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA
46	10025	ÖZEL AYDIN ANADOLU İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.aydinanadolu.k12.tr/	İNGİLİZCE	ALMANCA

47	12352	ÖZEL AYYILDIZ İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.azizielisesi.com	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
48	10521	ÖZEL KARDELEN İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.kardelen.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
49	12373	ÖZEL YENİMAHALLE PINAR İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.pinar.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
50	11894	ÖZEL YÜKSEL SARIKAYA İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.yukselsarikaya.k12.tr	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR
51	11452	ÖZEL ALTIN EĞİTİM İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.altinegitim.k12.tr/	İNGİLİZCE	FRANSIZCA
52	11160	ÖZEL FERDA İLKÖĞRETİM OKULU	http://www.ferdaokullari.k12.tr/	İNGİLİZCE	YAPILMIYOR

**Özel İlköğretim Okullarında Öğretimi Yapılan İkinci Yabancı Dil
Çeşitliliği Çizgesi**

ÖĞRETMENLER İÇİN ANKET

Sayın Öğretmenler ;

Bu anket ile özel ilköğretim okullarında yürütülmekte olan ikinci yabancı dil öğretiminin durum saptamasının yapılarak ikinci yabancı dil öğretiminin ana ilkeleri ve uygulama esaslarının belirlenmesi hedeflenmektedir.

Anketteki sorulara içtenlikle yanıt vermeniz, özel ilköğretim okullarında yürütülen ikinci yabancı dil derslerinin daha verimli bir duruma getirilmesi ve bu alanda varsa hatalı uygulamalar ile farklı beklentilerin belirlenmesine katkıda bulunabilecektir. Bu nedenle sorulara verilecek yanıtların gerçeği yansıtması büyük önem taşımaktadır.

Anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, 10 soru ile anketi dolduran öğretmenler hakkında genel bilgiler sorulmaktadır. İkinci bölümde ise özel ilköğretim okullarında yürütülmekte olan ikinci yabancı dil öğretim faaliyetlerine ilişkin toplam 35 soru bulunmaktadır. Bu bölümdeki sorular çalıştığınız okulun ikinci yabancı dil öğretim ortamına ve dersin işlenişine ilişkin sorulardır. Anketin doldurulması ortalama 10 dakika sürmektedir. Bütün yanıtlar ve elde edilen veriler kesinlikle ve sadece bilimsel amaçlı olarak kullanılacak, hiçbir kişi ve kurumun kimliği herhangi bir yerde açıklanmayacak ve gizli tutulacaktır.

Anket hakkında sorularınız, konu ile ilgili görüş ve önerileriniz anketi düzenleyen Ertan KARAPİRİNLER tarafından yanıtlanacaktır.

Teşekkür ederim.

Ertan KARAPİRİNLER
Ankara Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi

İletişim Bilgileri :

Telefon : 0 312 – 249 13 42

Elektronik Posta : ertankrp@gmail.com

BİRİNCİ BÖLÜM :

Lütfen aşağıdaki sorulara size uygun olan kısma (X) işareti koyarak yanıt veriniz.

1. Eğitim Düzeyinizi nedir ?.

Lisans () Yüksek Lisans Devam () Yüksek Lisans ()
Doktora Devam () Doktora ()

2. Kaç yıldır ikinci yabancı dil öğretmeni olarak görev yapmaktasınız?

1 Yıldan az () 1-3 Yıl () 4-6 Yıl ()
7-9 Yıl () 10 yıl ve Daha Fazla ()

3. Kaç yıldır hâlihazırda görev yapmakta olduğunuz ilköğretim okulunda çalışmaktasınız?

1 Yıldan az () 1-3 Yıl () 4-6 Yıl ()
7-9 Yıl () 10 yıl ve Daha Fazla ()

4. En az orta düzey olmak üzere kaç yabancı dil biliyorsunuz?

1 () 2 () 3 () 4 () 5 ve Daha Fazla ()

5. Okulda öğretimi yapılan birinci yabancı dili hangi düzeyde biliyorsunuz?

Bilmiyorum () Çok Az () Başlangıç ()
Orta () İleri ()

6. Haftada kaç ders saati (D/S) ders yükünüz bulunmaktadır?

1-5 D/S () 6-10 D/S () 11-15 D/S ()
16-20 D/S () 21 D/S ve Daha Fazla ()

7. Kaç ayrı düzeyde (4,5,6,7,8nci Sınıf) ders yapmaktasınız?

1 () 2 () 3 () 4 () 5 ()

8. Ders yaptığınız sınıflarda ortalama olarak kaç öğrenci bulunmaktadır?

1-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 21 ve Daha Fazla ()

9. Okulunuzda kaç dilde ikinci yabancı dil öğretimi yapılmaktadır?

1 () 2 () 3 () 4 () 5 ()

10. Okulunuzda görev yapan ikinci yabancı dil öğretmeni sayısı kaçtır?

1 () 2 () 3 () 4 () 5 ve Daha Fazla ()

İKİNCİ BÖLÜM:

Bu bölüm özel ilköğretim okullarında yürütülmekte olan ikinci yabancı dil öğretimine ilişkin toplam 35 sorudan oluşmaktadır. Lütfen görev yapmakta olduğunuz ilköğretim okulunda yürütülmekte olan ikinci yabancı dil öğretiminin bugünkü durumunu kendinize göre değerlendirerek (1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum) 1-5 arasında bir ölçeği seçerek yanıtlayınız. Lütfen her soruya tek bir yanıt veriniz ve tüm soruları yanıtlayınız.

	1: Kesinlikle katılmıyorum	2: Katılmıyorum	3: Kararsızım			4: Katılıyorum	5: Kesinlikle katılıyorum
1	Okulda yabancı dil öğretimi konusunda Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınmıştır.	1	2	3	4	5	
2	Ders işleyişi sırasında yürütülen yabancı dil öğretim etkinliklerinin Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı esas alınarak düzenlenmesi gereklidir.	1	2	3	4	5	
3	Ortak Avrupa Dil Öğretim Çerçeve Planı hakkında öğrenci ve velileri bilgilendirilmektedir.	1	2	3	4	5	
4	Okulun ikinci yabancı dil öğretim amaç ve hedefleri yürütülen öğretim programlarıyla örtüşmektedir.	1	2	3	4	5	
5	İkinci yabancı dil öğretimine ayrılan haftalık ders saati süresiyle okulun ikinci yabancı dil öğretim amaçlarına ulaşmak olanaklıdır.	1	2	3	4	5	
6	Okulda ikinci yabancı dil öğretimi için özel olarak hazırlanmış derslik bulunmaktadır.	1	2	3	4	5	
7	İkinci yabancı dil dersleri yabancı dil öğretimi için hazırlanmış özel dersliklerde işlenmektedir.	1	2	3	4	5	
8	Okul kütüphanesinde ikinci yabancı dil öğretimine yönelik olarak hazırlanmış yardımcı kitaplar vardır.	1	2	3	4	5	
9	İkinci yabancı dilin gelişimi amacıyla ders dışı etkinlikler düzenlenmektedir.	1	2	3	4	5	
10	İkinci yabancı dilde öğrenciler tarafından hazırlanan ürünler (tiyatro, oyunca, şarkı, proje çalışmaları vb.) eğitim öğretim yılı sonunda velilere sergilenmektedir.	1	2	3	4	5	
11	Öğretimi yapılan ikinci yabancı dilin kültürünü tanıtan etkinlikler düzenlenmektedir.	1	2	3	4	5	
12	Yabancı dil becerileri çok yüksek öğrenciler için ders dışı zamanlarda özel yardım çalışmaları yapılmaktadır.	1	2	3	4	5	

13	İkinci yabancı dil öğretimi yapılırken öğrencilere işlenen konuyla ilgili öğretmenler tarafından hazırlanmış ek çalışma dokümanları dağıtılmaktadır.	1	2	3	4	5
14	Ders işleyişi sırasında bilgisayardan yararlanılmaktadır.	1	2	3	4	5
15	Ders işleyişi sırasında internetten yararlanılmaktadır.	1	2	3	4	5
16	Ders işleyişi sırasında görsel-işitsel eğitim yardımcı malzemelerinden yararlanılmaktadır.	1	2	3	4	5
17	Derslerde doğal konuşmacılardan yararlanılmaktadır.	1	2	3	4	5
18	Ders işleyişi sırasında 4 beceriye (dinleme, okuma, yazma, konuşma) aynı derecede önem verilmektedir.	1	2	3	4	5
19	Ders işleyişi sırasında özel olarak sesletim çalışmaları yapılmaktadır.	1	2	3	4	5
20	Ders işleyişi sırasında sadece ders kitabında belirtilen yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır.	1	2	3	4	5
21	Ders işleyişi sırasında birden fazla yabancı dil öğretim yöntem ve yaklaşımından yararlanılmaktadır.	1	2	3	4	5
22	Ders işleyişi sırasında "Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi" kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
23	Ders işleyişi sırasında "Dolaysız Yöntem" kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
24	Ders işleyişi sırasında "İşitsel Dilsel Yöntem" kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
25	Ders işleyişi sırasında "Bilişsel Yöntem" kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
26	Ders işleyişi sırasında "İletişimsel Yaklaşım" kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
27	Ders işleyişi sırasında "Doğal Yaklaşım" Yöntemi kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
28	Ders işleyişi sırasında "Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi" kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
29	Ders işleyişi sırasında "Grupla Dil Öğretimi Yöntemi" kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
30	Ders işleyişi sırasında "Sessizlik Yöntemi" kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
31	İkinci yabancı dil birinci yabancı dilden farklı yabancı dil öğretimi yöntem ve yaklaşımları kullanılarak uygulanmaktadır.	1	2	3	4	5

32	İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplar o dili anadili olarak konuşan uzmanlar tarafından hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
33	İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplar yurtdışında hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
34	İkinci yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitabını o dersi işleyecek öğretmen belirlemektedir.	1	2	3	4	5
35	Öğrenciler ikinci yabancı dil dersinden sınıf geçmek amacıyla özel ders almaktadırlar.	1	2	3	4	5

GÜVENİLİRLİK ÇÖZÜMLEMESİ - ALPHA TABLOSU

ÖNERME NO	EĞER SORU ÇIKARILIRSA			
	ARİTMETİK ORT.	VARYANS	KORELASYON	ALPHA DEĞERİ
1	157,7625	238,1328	0,0255	0,6681
2	157,7625	231,1201	0,1855	0,6577
3	158,15	240,8886	-0,0369	0,6717
4	157,6375	238,0568	0,0407	0,6663
5	157,9125	237,5998	0,0525	0,6656
6	156,9125	236,1315	0,0794	0,6644
7	157,2375	233,5252	0,1463	0,6602
8	157,2875	234,0049	0,139	0,6606
9	158,075	238,5766	0,006	0,6703
10	157,575	224,9816	0,3433	0,6473
11	157,575	224,9057	0,3841	0,6458
12	157,3125	236,091	0,0963	0,663
13	157,3625	225,7783	0,3219	0,6487
14	157,4125	226,3973	0,3805	0,6472
15	157,5125	230,5062	0,21	0,6561
16	156,875	230,288	0,2514	0,6541
17	158,0125	228,7973	0,2872	0,6519
18	157,7375	239,1074	-0,0008	0,6702
19	157,8	236,3899	0,0669	0,6654
20	158,7875	238,296	0,0266	0,6676
21	157,25	230,1392	0,2565	0,6538
22	157,9125	241,4226	-0,046	0,6711
23	158,8125	241,6733	-0,0517	0,6711
24	157,7625	236,0315	0,0862	0,6638
25	158,525	230,8601	0,1994	0,6568
26	156,9375	225,629	0,3754	0,6467
27	158	232,7595	0,1588	0,6594
28	157,375	232,3133	0,1699	0,6587
29	159,3125	234,6733	0,1677	0,6592
30	159,275	240,8601	-0,0219	0,6681
31	159,1125	237,772	0,0444	0,6662
32	157,175	236,2222	0,063	0,666
33	157,475	218,5563	0,4476	0,6383
34	157,325	237,7918	0,0516	0,6655
35	158,4875	233,6454	0,1664	0,659

Reliability Coefficients (Güvenirlilik Katsayısı)

N of Cases (Denek Sayısı) = 80,0

N of Items (Önerme Sayısı) = 35

Alpha = 0,6640

Alpha=0,6640 olarak bulunmuştur. 3ncü soru çıkartılırsa anketin güvenirlilik değerinin 0,6717'e yükseleceği değerlendirilmekte birlikte, iyileşmenin %1 oranında gerçekleşeceği değerlendirildiğinden bütün sorular değerlendirilmeye alınmıştır.

AVRUPA KONSEYİ ORTAK DİL KRİTERLERİNE UYGUN OLARAK DİL YETERLİK SEVİYELERİ

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
ANLAMAMA	DİNLEME	Benimle, ailemle ve yakın çevremle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirim.	Beni doğrudan ilgilendiren konularla ilişkili kalıpları ve çok sık kullanılan sözcükleri anlayabilirim. (Örneğin; En temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel çevre, meslek). Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşünceyi kavrayabilirim.	İş, okul, tatil vb. ortamlarda sürekli karşılaşılan bildik konulardaki net, standart konuşmanın ana hatlarını anlayabilirim. Güncel olaylar ya da kişisel ilgi alanıma giren konularla ilgili radyo ve televizyon programlarının çoğunun ana hatlarını yavaş ve net olduğunda anlayabilirim.	Güncel bir konu olması şartıyla uzun konuşmaları, konferansları ve açık oturumları ana hatlarıyla takip edebilirim. Televizyon haberlerini ve günlük olaylara ilişkin programların çoğunu anlayabilirim. Standart dildeki filmlerin çoğunu anlayabilirim.	Açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş sadece ima edilmiş olsa bile uzun konuşmaları anlayabilirim. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.	İster canlı ister yayın ortamında olsun, normal anadili konuşma hızında bile, aksana alışmam için biraz zaman olması koşuluyla hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmem.
	OKUMA	Katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim.	Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük metinlerdeki genel bilgileri kavrayabilir ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim.	Meslekle ilgili ya da günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilirim.	Yazarların belirli tutum ya da görüşü benimsedikleri, güncel sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları okuyabilirim. Çağdaş edebi düzyazıyı anlayabilirim.	Üslup farklılıklarını da ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebi metinleri okuyabilir, ilgi alanımla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.	Kullanma kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve edebî eserler gibi soyut, yapısal ve dilbilgisi açısından karmaşık hemen hemen tüm metin türlerini kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilirim.

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
K O N U Ş M A	K A R Ş I L I K L I K O N U Ş M A	<p>Karşımdaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinelenmesi ve söylemek istediklerimi oluşturmada bana yardımcı olması şartıyla, basit yoldan iletişim kurabilirim. O anki ihtiyaca ya da çok bildik konulara ilişkin alanlarda basit sorular sorabilir ve cevap verebilirim.</p>	<p>Bildik konular ve faaliyetler hakkında doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve alışılmış işlerde iletişim kurabilirim. Genellikle konuşmayı sürdürebilecek kadar anlamasam da kısa sohbetlere katılabilirim.</p>	<p>Dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek bir çok durumla başa çıkabilirim. Bildik, ilgi alanıma giren ya da günlük yaşamla ilgili (Örneğin; aile, hobi, iş, yolculuk ve güncel olaylar) konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılabilirim.</p>	<p>Anadilini konuşan kişilerle anlaşmayı mümkün kılacak bir akıcılık ve doğallıkla iletişim kurabilirim. Bildik bağlamlardaki tartışmalarda, kendi görüşlerimi açıklayıp destekleyerek etkin bir rol oynayabilirim.</p>	<p>Kullanacağım kelimeleri çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve mesleki amaçlar için esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim. Düşünce ve fikirlerimi kesin ve kendimden emin bir ifadeyle dile getirebilir ve karşımdakilerin konuşmalarıyla örtüştürebilirim.</p>	<p>Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ya da tartışmaya katılabilir; deyimler ve konuşma diline ait ifadeleri anlayabilirim. Kendimi akıcı bir şekilde ifade edebilir, anlamdaki ince ayrıntıları kesin ve doğru bir biçimde yansıtabilirim. Bir sorunla karşılaşırsam, geriye dönüp, karşımdaki insanların fark etmelerine fırsat vermeyecek bir ustalıkla ifadelerimi yeniden yapılandırabilirim.</p>

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
K O N U Ş M A	S Ö Z L Ü A N L A T I M	Yaşadığım yeri ve tanıdığım insanları tasvir etmek için basit kalıpları ve cümleleri kullanabilirim.	Basit bir dille ailemi ve diğer insanları, yaşam koşullarımı, eğitim geçmişimi ve son işimi tasvir etmek için bir dizi kalıp ve cümleyi kullanabilirim.	Deneyimlerimi, hayallerimi, umutlarımı, isteklerimi ve olayları betimlemek için çeşitli kalıpları yalın bir yoldan birbirine bağlayabilirim. Düşünce ve planlara ilişkin açıklamaları ve nedenleri kısaca sıralayabilirim. Bir öyküyü anlatabilirim, bir kitap ya da filmin konusunu aktarabilirim ve izlenimlerimi belirtebilirim.	Çok çeşitli konularla ilgili açık ve ayrıntılı tasvirler sunabilirim. Çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkında görüş bildirebilirim.	Alt temalarla bütünleştirerek, belirli fikirler geliştirip uygun bir sonuçla bağlayarak, karmaşık konuları açık ve ayrıntılı bir biçimde betimleyebilirim..	Bağlama uygun bir üslupla ve dinleyenin önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak etkili ve mantıksal bir yapılandırma ile, açık, akıcı bir tasvir ya da karşıt görüş sunabilirim.
	Y A Z I L I A N L A T I M	Kısa ve basit cümlelerle kartpostal yazabilirim. Örneğin; isim, uyruk ve adres gibi kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim.	Kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Teşekkür mektubu gibi çok kısa kişisel mektupları yazabilirim.	Bildik ya da ilgi alanıma giren konularla bağlantılı basit bir metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi tasvir etmek için kişisel mektuplar yazabilirim.	İlgi alanıma giren çok çeşitli konularda anlaşılır, ayrıntılı metinler yazabilirim. Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak bilgi sunabilir ve nedenler ileri sürebilirim. Olayların ve deneyimlerin benim için taşıdıkları önemi ön plana çıkaran mektuplar yazabilirim.	Görüşlerimi ayrıntılı bir biçimde, açık ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilirim. Bir mektup, kompozisyon ya da raporda, önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkararak karmaşık konular hakkında yazabilirim. Hedef okuyucuya uyacak bir üslup seçebilirim.	Uygun bir üslup açık, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak etkili, mantıkî bir yapılandırma ile bir durum ortaya koyan karmaşık mektuplar, raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî eser özetleri ve eleştirileri yazabilirim.

Özel İlköğretim Okullarının İkinci Yabancı Dil Öğretim Amaç Hedef ve Ders İşleyişine Örnekler

Ankara Özel Tefvik Fikret Okulları

Amaç: Öğrencilerin ikinci bir yabancı dilde de etkili şekilde iletişim kurabilmelerini sağlamak, üniversite eğitiminde ve daha sonraki hayatındaki çalışmalarında kendilerine yardımcı olabilecek bilgi ve beceriyi kazandırabilmektir.

Hedef: Üniversite hayatına başladıklarında karşılaştıkları “Yabancı Dil Hazırlık Atlama Sınavı”nda başarılı olmalarıdır

Bilim Koleji

Amaç: Öğrencilerde yeni bir dil öğrenme, yeni dilleri ve kültürleri tanıma heyecanı ve arzusu uyandırmak ve ikinci yabancı dili günlük konuşma dili olarak kullanabilir hale gelmelerini sağlamaktır.

İşleyiş: Dersler görsel, işitsel materyallerle zenginleştirilmiş dersliklerde işlenmekte, öğrencilerin hedef dildeki benzer bir ortamda hissetmelerini, yaşayarak öğrenmelerini ve daha özgüvenli olmalarını sağlamak amacıyla role-play ve drama tekniklerine yer verilmektedir. Seviyelerine uygun çeşitli VCD ve DVD’ler izlettirilerek dinleme, anlama ve konuşma becerilerinin geliştirilmesine önem verilmekte, yaratıcı güçlerini geliştirici proje çalışmalarına yer verilmekte ve hazırladıkları sunumları arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanarak ikinci yabancı dilde de özgüvenli olmaları sağlanmaktadır. Avrupa Konseyinin dil öğretimi için belirlediği “Avrupa Dil Portfolyosu” çalışmaları etkin bir şekilde

sürdürülmektedir. Bu çalışmayla öğrenciler dil gelişimlerini yakından takip edebilmektedirler. Öğrenci bazında bireysel olarak yapılması gerekenler noktasında ivedilikle çözümler bulunmaktadır. Belirli gün ve haftalarda Fransızca ve Almanca olarak çeşitli etkinlikler yapılmakta; ayrıca Fransız ve Alman kültürünü tanıtan çalışmalara yer verilmektedir.

Bilkent İlköğretim Okulu

Amaç: Öğrencilerin kendilerini çeşitli sözlü ve yazılı biçimlerde akıcı, doğru ve uygun ifade edebilme yeteneklerini en yüksek kapasitede geliştirmelerini sağlamaktır. Her öğrencinin ikinci bir dili öğrenebilecek potansiyele sahip olduğuna ve bu potansiyelin, titizlikle planlanmış, çeşitli görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilmiş, öğrencilerle değer veren bir ortamda geliştirilebileceğine inanılmaktadır.

İşleyiş: Dil öğreniminde başarının, öğrenme sürecinde öğrenci, öğretmen, aile işbirliğine ve öğrenciler için dil kullanımı açısından zengin bir ortam yaratılmasına dayandığına inanılmaktadır. Bu görüşün temelinde, dil en iyi, doğal kullanıldığı zengin ortamlarda pekiştirilerek öğrenilir felsefesi yatmaktadır.

Büyük Kolej

Amaç: Eğitimi hayati bir şekilde algıladığımız bir dünyada, farklı çevrelerde, farklı insanlar, nesnelere ve onların kültürleriyle karşılaşmamızdan edindiğimiz tecrübeler doğrultusunda, öğrencilere bu konuda yardımcı olmaya çalışmak.

İşleyiş: İngilizceden sonra ikinci yabancı dil okulda, iki dil arasındaki benzerliklerinden yola çıkarak ve İngilizce bilgilerinden yardım alarak

işlenmektedir. Dil derslerinin çıkış noktasının, dersi, derste anlamak olduğundan hareketle ders dışında proje çalışmaları yapımakta ve kullanılan yöntem ve metotlar, hedeflenen iletişimsel ve dilsel gelişmeler kadar önemli olduğuna inanılmaktadır.

Atılım Koleji

Amaç: Küresel diyalogu sağlamak üzere iki yabancı dili kullanabilme becerisini sağlamaktır.

Altın İlköğretim

Amaç: Artık küçülen dünyamızda ve Avrupa Birliği adayı bir Türkiye'nin çocukları olarak okulumuz öğrencileri ilköğretimde, birinci Yabancı Dil olarak İngilizceyi en iyi düzeyde, Fransızca'yı da, bu dilde okuyup yazabilme ve Fransız kültürü hakkında bilgi edinilmesini sağlayacak düzeyde öğretebilmektir.

Hedef: Avrupa Dil Gelişim Dosyasında plânlandığı üzere, her Avrupa vatandaşı bir dil pasaportuna sahip olacaktır. Okulumuz bu proje doğrultusunda çalışmakta ve plânlarını buna göre yapmaktadır. Orta öğretim sonunda iki yabancı dili de iyi derecede öğrenmiş olacak olan, öğrencilerimiz iki yabancı dilde;

- Okuduğunu ve dinlediğini anlayabilir,
- Sözlü ve yazılı iletişim kurabilir,
- Yabancı yayınları izleyebilir,
- Dil-kültür bağlamı içinde kültürel değerlerin farkında olur,

- Üniversite eğitiminde; hazırlık sınıfını atlayarak bilgi ve donanımı almış olarak başlarlar.

MEV Okulları

Amaç:Kültürlerin birbirine yakınlaştığı günümüz çağında öğrenciler 6ncı sınıftan itibaren, temel konuşma, kendini ifade etme, okuma ve yazma becerilerini geliştirip, sergilenen Almanca drama ve skeçleriyle öğrendiklerini günlük yaşamda kullanma fırsatı elde etmektedirler.

Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı

Hedef: Öncelikle seçmeli yabancı dil adı altında, ikinci bir dilin önemini ve gerekliliğini öğrencilerimizle paylaşmaktır.

İşleyiş: Görsel-işitsel kaynaklarla ve tekniklerle yürütülen dersler, klasik yöntemlerin dışında, okuduğunu anlamaya ve konuşmaya yönelik olarak yürütülmektedir. Okutulan kitaplar, öğrencilerimizin yaşlarına, ilgilerine, algılarına uygun olarak seçilmiştir. Öğrencilerimizi sürece katabilmek, ortama alıştırmak ve konuları pekiştirmek amacıyla ünitelerimize uygun olarak diyalog örnekleri, resim, çizim, boyama, kesyap ve poster yapım çalışmaları, drammatizasyon uygulamaları yapılmaktadır. Kaset ve CD'ler kullanarak derslerimiz zevkli hale getirilmektedir. Her dönemde, bu dillerle ve bu dillerin konuşulduğu ülkelerle ilgili bilgileri görsel ve bilimsel gelişmeleri, güncel haberleri vb içeren dergiler çıkarılmaktadır. Bu faaliyetler etkinlik derslerinde Almanca ve Fransızca kulüp çalışmalarıyla da geliştirilmektedir.

Özel İlköğretim Okullarının İkinci Yabancı Dil Öğretimi Durumu

Sıra No	Okul Adı	İkinci Yabancı Dil Öğretiminin Yapıldığı Sınıflar					Öğretimi Yapılan İkinci Yabancı Dil			Haftalık Ders Saati
		4	5	6	7	8	Fra.	Alm.	İng.	
1	Ankara Özel Tefrik Fikret Okulları	X	X	X	X	X			X	2
2	Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı	X	X	X	X	X	X	X		2
3	Altın İlköğretim Okulu			X	X	X	X			2
4	Arı Okulları			X	X	X		X		2
5	Aykan Koleji			X	X	X	X	X		2
6	Bilim Koleji		X	X	X	X	X	X		2 (5nci Sınıf) 3 (Diğer Sınıflar)
7	Büyük Kolej		X	X	X	X	X	X		2
8	Kolej Ayşeabla Okulları	X	X	X	X	X	X	X		2
9	MEV Okulları			X	X	X		X		2
10	ODTÜ Koleji				X	X	X	X		2
11	TED Koleji	X	X	X	X	X	X	X		2
12	Yükselen İlköğretim Okulu	X	X	X	X	X			X	2

İLKÖĞRETİM OKULLARI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

(Talim ve Terbiye Kurulunun 14.07.2005 tarih ve 192 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.)

DERSLER		SINIFLAR							
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	12	12	12	6	6	5	5	5
	Matematik	4	4	4	4	4	4	4	4
	Hayat Bilgisi	5	5	5					
	Fen ve Teknoloji				4	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								3
	Yabancı Dil				2	2	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	2	2	2	1	1	1	1	1
	Müzik	2	2	2	1	1	1	1	1
	Beden Eğitimi	2	2	2	1	1	1	1	1
	Teknoloji ve Tasarım						2	2	2
	Trafik ve İlk Yardım				1	1			
	Rehberlik/Sosyal Etkinlikler	1	1	1	1	1	1	1	1
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		28	28	28	26	26	28	28	28
SEÇMELİ DERSLER	Yabancı Dil				2	2	2	2	2
	Sanat Etkinlikleri (Drama, Tiyatro, Halk Oyunları, Enstrüman, Resim, Fotoğrafçılık, Heykel vb.)	1	1	1	2	2	2	2	2
	Spor Etkinlikleri (Güreş, Futbol, Basketbol, Voleybol, Masa Tenisi vb.)	1	1	1	2	2	2	2	2
	Bilgisayar	1	1	1	1	1	1	1	1
	Satranç	1	1	1	1	1	1	1	1
	Düşünme Eğitimi						1	1	1
	Halk Kültürü						1	1	1
	Tarım/Hayvancılık Uygulamaları						1	1	1
	Takviye ve Etüt Çalışmaları	1	1	1					
SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI		2	2	2	4	4	2	2	2
GENEL TOPLAM		30	30	30	30	30	30	30	30